

Bolyai névvel

A Kárpát-medence Bolyai nevet viselő középiskoláinak
bemutakozó kötete

Bolyai névvel

Szerkesztette:
Tóth Péter

A borítót Masszi Ferenc tervezte

Térképgrafika:
Zsoldos Mónika

Kiadja:
a Bolyai János Gyakoró Általános Iskola
és Gimnázium

Felelős kiadó:
Dr. Lenner Tibor PhD, főiskolai docens, igazgató

Nyomdai előkészítés:
Kerényi János

Nyomdai munkák:
Balogh és Társa Nyomda

Szombathely, 2009

Előszó

Bemutatkozó írásokat tart kezében az olvasó: Kárpát-mencei intézmények önarcképeit. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy cseppben a tengert, hiszen akad közöttük szakközépiskoláé, gimnáziumé és gyakorlóiskoláé is. Van, amelyik mindössze néhány éves, a másik évszázados hagyományokra tekinthet vissza. Egyikük éppen az 50. születésnapját ünnepli. Akár kisebbségben, akár Magyarországon belül működnek, értékek őrzőjeként, átadójaként végzik feladatukat. A sok különbség és egyedi vonás mellett rokonság köti őket össze: valamennyien a Bolyai-iskolák családjába tartoznak. Ápolják névadójuk emlékét, megemlékeznek a XIX. század nagy erdélyi matematikusairól, egy idő óta közös rendezvényeken idézik fel a múltat. Szellemi tornákon, sportversenyeken vesznek részt.

E kötet lapjain önmagukról, terveikről, eredményeikről, eddigi sikereikről számolnak be. Iskolatörténeti vázlatukat, pedagógiai hitvallásukat statisztikai adatok, táblázatokba foglalt eredménylisták egészítik ki. A képek az intézmények fejlődését, a diákélet mindennapjait, vidám eseményeit örökítik meg. A tanárok és a tanulók véleményéből a ragaszkodás, a bizalom és a hála sugárzik. A büszkeség mellett egyik-másik vallomásból a jövővel kapcsolatos aggodalmak is érzékelhetővé válnak.

Ami szép, az nehéz, vallhatjuk Babits Mihállyal. Értékzavarokkal küzdő világunkban iskoláink sem tükrözhetnek mást, mint amivel mindennapjainkban találkozunk. Munkánkhoz megújuló hitre és az eszményekhez ragaszkodó hűségre van szükségünk. Arra a tudatra, melyet a Bolyaiak földije, Kányádi Sándor így fogalmazott meg:

„ünnep előtt / ünnep után

addig vagyunk-leszünk / amíg a lépcsők bennünk is

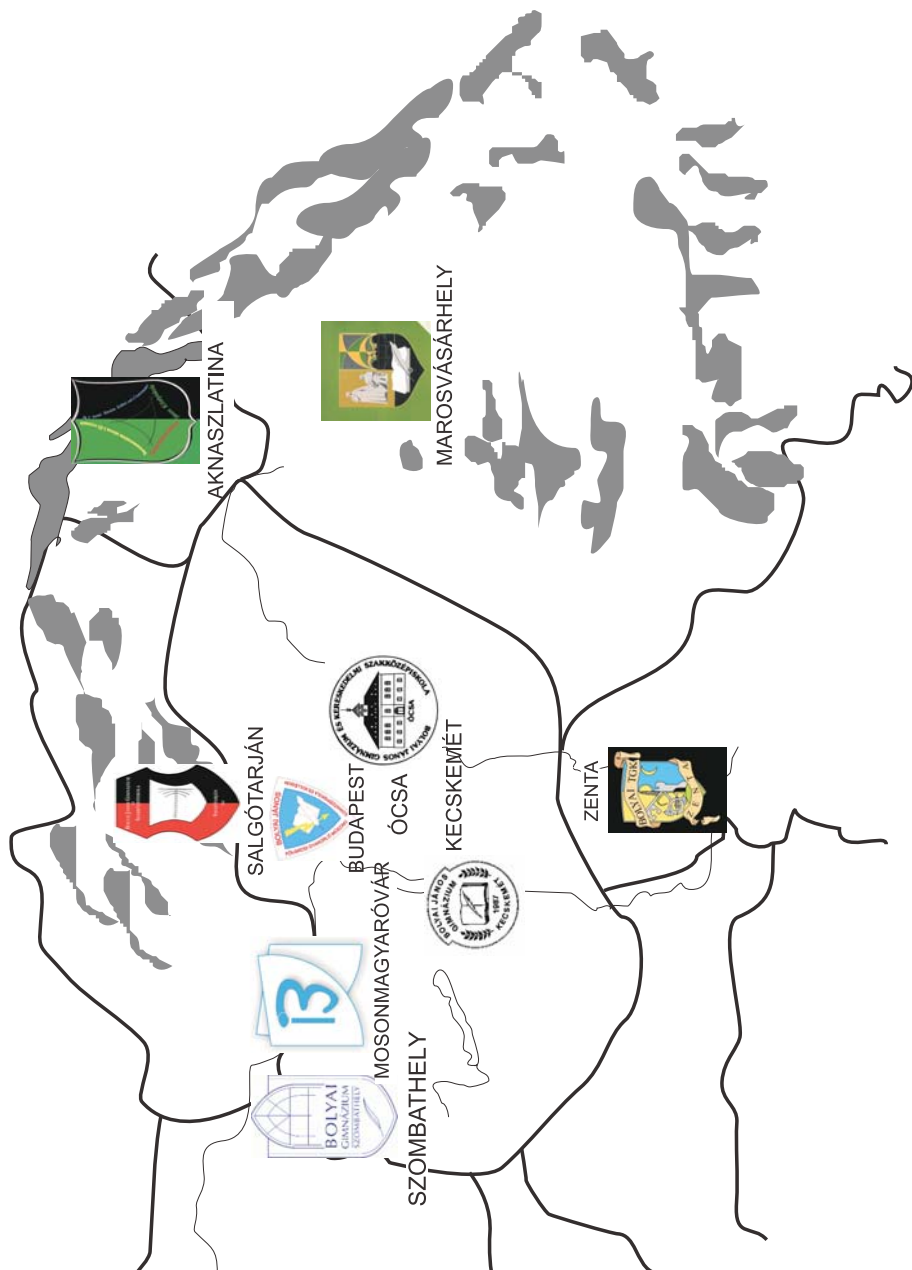
vásznak-vénülnek / s újulnak a falak amíg

halljuk a csengőt / s benne a tengert

és minden rodostóban / zágont”.

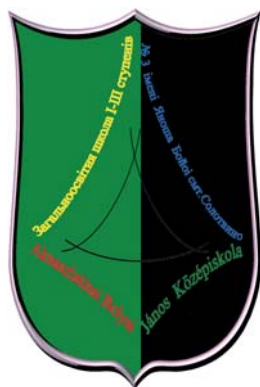
Tartalom

Bolyai János Középiskola Aknaszlatina	7
Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Kollégium Budapest	17
Bolyai János Gimnázium Kecskemét	33
Bolyai Farkas Elméleti Líceum Marosvásárhely	49
Bolyai János Általános Iskola, Informatikai és Közgazdasági Szakközépiskola Mosonmagyaróvár	67
Bolyai János Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola Ócsa	81
Bolyai János Gimnázium és Szakközépiskola Salgótarján	97
NYME Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium Szombathely	115
Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium Zenta	131

BOLYAI JÁNOS KÖZÉPISKOLA

AKNASZLATINA

Aknaszlatina Kárpátalján, a Tisza jobb partján, Técsőtől 28 kilométerre található. A település magyar iskoláját 1778-ban a Ratio Educationis szellemében alapították. A korabeli császárnői intézkedés fordulópontot jelentett a népoktatásügy rendezésében. az ekkor létrehozott iskolákban először németül oktattak, de az 1790-ben kiadott tanfelügyelői körlevél alapján a magyar nyelv kapott nagyobb szerepet. Az intézmény 1778-tól több változáson ment keresztül az egyelemis vegyes osztályú, egy tanítóval dolgozó iskolától a mai középiskoláig. Az iskola tényleges vezetője, igazgatója, az iskolaszék elnöke a kezdetektől egészen 1920-ig a római katolikus egyház plébánosa volt.

1868-ban épült fel községünk kincstári elemi népiskolája a sóbányahivatal segítségével. Történelmi tény, hogy ez volt az első és egyben utolsó iskolaépület, amelyet az aknaszlatinai magyar diákok részére építettek. Az intézmény több évtizeden keresztül szolgálta a bányászgyermekoktatásának nemes ügyét. A 30-as évek második felében a cseh hatóságok lebontották. Azt említették ürügyként, hogy az épület a sóbányák veszélyes, süpedékes övezetében van.

A második világháború után magyar tannyelvű középiskolák csak 1953-ban nyíltak. Községünkben még működött egy orosz és román tannyelvű hétosztályos általános iskola. 1945. szeptember 1-jén megnyitotta kapuit Aknaszlatina történetében az első középiskola. Ez azonban nem magyar, hanem ukrán tannyelvű oktatási intézmény volt. Ebben működött a dolgozó ifjúság számára indított esti tagozat is. A magyar tannyelvű általános iskola megnyitásáig még jó ideig kellett várni. Sokáig nem volt olyan pedagógus, aki megfelelő főiskolai végzettséggel rendelkezett volna.

A 60-as évek második felében már területileg, sőt országosan is gyorsuló ütemben folyt a vegyes tannyelvű iskolák megszervezése a nagy propagandával hirdetett „internacionalizmus” jegyében. Aknaszlatinán három általános középiskola működött.

1989-ben az egyesített ukrán-orosz-magyar tannyelvű vegyes osztályú általános középiskolából különváltak a magyar osztályok. Visszaállították az önálló magyar általános középiskolát. 1991-ben az Aknaszlatinai Középiskola felvette a Bolyai János nevet.

Községünkben ez az egyedüli magyar iskola, ezért külön feladatunknak tartjuk a magyarság öntudatának növelését. Aknaszlatina többnemzetiségű község, élnek itt magyarok, ukránok, románok, zsidók és oroszok is, ezért nagyon fontos az, hogy iskolánk jó eredményt mutasson.

Sajnos, mint mindenütt Kárpátalján, nálunk is évről évre kevesebb az elsős beiratkozó. Az idei tanévet 17 újonnan érkezett gyermek kezdte iskolánkban. A 2008–2009-es tanévben 196 diák tanul 11 osztályban magyar nyelven. 20 tanár egyengeti, tanítja őket. Az ukrán oktatási törvény szerint 11 év alatt szerzik meg a tanulók a teljes fokú érettségit.

Az Aknaszlatinai Bolyai János Középiskola több szakteremmel rendelkezik: magyar nyelv és irodalom, ukrán nyelv és irodalom, angol nyelv, biológia, fizika és kémia. Most alakítunk ki egy informatikai laboratóriumot. Ezek mellett nagyon gazdag,

színes kínálatú könyvtárral is rendelkezünk. Ebben tanár, diák és szülő egyaránt talál magának kedves olvasni valót.

Bolyai János nevet viseli iskolánk, s ez kötelez bennünket. Magas szinten oktatjuk a matematikát és a hozzá kapcsolódó tantárgyakat is.

A 2000–2001-es tanév fontos eseménye volt a „sulirádió” megindítása, működtetése. A sok zene mellett helyet kap a „sulihíradó”, a kíváncságműsor és egy-egy interjú iskolánk büszkeségeivel. 2003 márciusában indult a *Bolyai Napló*, amely a *Kárpátalja* című hetilappal együtt jelenik meg havonta. Hasábjai rendszeresen adnak tájékoztatót iskolánk életéről.

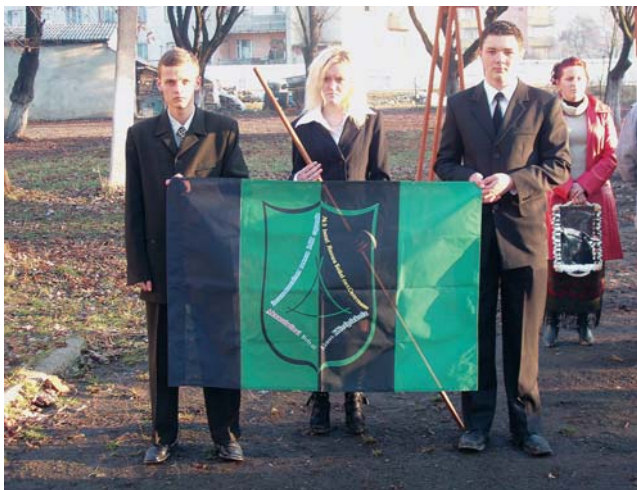
2003-ban felújították a tornatermet, 2006-ban az étkezdét és a konyhát is. Iskolánkban nagy hangsúlyt fordítunk a nyelvtanításra, a szakkörökre, a fakultációkra és az iskolán belüli, illetve a járási, megyei és regionális versenyekre. Mivel Ukrajnában élünk, anyanyelvünk mellett az államnyelvet is magas szinten oktatják tanáraink.

Már az első osztálytól beszédképesség-fejlesztés van ukrán nyelvből. Második osztálytól fogva az ukrán nyelv és irodalom oktatása tantárgyi lebontásban folyik. A negyedik osztály végén

igazgatói felmérést végzünk. Ugyanezt tesszük magyar nyelvből és olvasásból is. A második osztálytól kezdődik az angol nyelv oktatása. Ötödik osztálytól második idegen nyelvként a németet tanulják diákjaink. A különböző vetélkedők eredményei alapján elmondhatjuk, hogy növendékeink otthonosan mozognak az idegen nyelvekben.

Tanítványaink a tizenegyedik osztály után anyanyelvükön és ukrán államnyelven is folytathatják tanulmányaikat. Ez előnyt jelent azokkal a diákokkal szemben, akik csak anyanyelvükön tanulnak.

Iskolánk a felsoroltak mellett nagy hangsúlyt fektet az ősi magyar hagyományok ápolására, fenntartására és gyakorolására. Szakköreinken külön oktatjuk a magyar népdalt és a néptáncot. E foglalkozásokon a csángó népdaloktól, néptáncoktól kezdve az erdélyieken, a felvidékieken és a vajdaságiakon keresztül a dunántúli, szatmári, kalocsai táncokig, dalokig jutunk el. Itt megtanítjuk ükmamáink kedvenc népdalait, néptáncait, melyeket azért

fontos tudni, mert ez is magyarságunk része. „Nefelejcs” hagyományőrző csoportunk is van. Gyakran járunk fellépni, sőt vetélkedőkön is részt veszünk. Magyar nyelvtudásunkat akkor tudjuk

igazán kamatoztatni, ha sokat olvasunk. Ez a mottó vezérelte a tantesületet, hogy könyvbarát szakkört indítsunk el.

Fakultatív oktatással szintén a tanulók magyarságtudatát és történelmi ismereteit próbáljuk felemelni, gazdagítani. Felmerülhet mindenkiben a kérdés, miért fontos ez itt a végeken? Vagy lényeges-e egyáltalán? Válaszunk rá: igen. Számunkra fontos, hogy ne csak magyar nyelven oktassunk, hanem az is, hogy magyar embereket neveljünk.

Aknaszlatinán a magyar iskolának köszönhetően számos nemzeti ünnepre méltó módon emlékezhetünk. Az iskola tantesületével és diákjaival együtt hajtunk fejet október 6-a, október 23-a és március 15-e hősei előtt. Ezeken az ünnepi megemlékezéseken a diákok verses-zenés összeállítással lépnek fel a magyar közösség előtt.

Ezekon kívül számos iskolai rendezvény is van: első csengő, pedagógusnap, Mikulás, Bolyai- napok, karácsony, Valentin-nap, farsang, húsvét, anyák napja, ballagás. Ezek az ünnepek színebbé teszik életünket. E rendezvények lebonyolításához felkérjük Aknaszlatina önkormányzatának képviselőit, emellett gyakori vendégünk az egyház képviselője, a római katolikus plébános is.

Legfontosabb iskolai rendezvénynek a Bolyai-napok megszervezését és lebonyolítását tartjuk. Ez az egyedüli olyan ünnep, iskolai rendezvény, amelyet községi szinten ünneplünk meg. Az iskola névfelvételével kezdődött a névadónkra való megemlékezés, Kezdetben csupán életrajzát idéztük fel. Ké-

sőbb matematikai, logikai feladatok jelentették számunkra a Bolyai-napot. Mára a Bolyai-napból Bolyai-napok lettek. E két napra való felkészülés egy teljes évet igényel a tanulóktól és a szervezőktől egyaránt. 52 versenyszámban mérhetik meg a 8–11. osztályosok a tudásukat, leleményüket, színészi tehetségüket. Erre az ünnepségre való felkészüléskor Aknaszlatinán mindenkit mozgósítunk. Már hagyománnyá vált, hogy volt diákjaink előadnak egy színdarabot Bolyai Jánosról. Az iskola és a szülői tanács tagjai is aktív résztvevőkké válnak ezen az ünnepen.

A községben létező oktatási intézmények vezetői is szívesen vállalják a zsűri szerepét, s így az iskolában a két nap során az iskola diákjai és tanárai, az óvoda, a szakiskola és az önkormányzat tagjai együtt emlékeznek meg a világhírű matematikusról.

Az én Bolyaim

Vélemények az iskoláról

Bolyai, egy név, amely oly kedves számomra, egy név, amely a második otthonomat, az iskolát juttatja eszembe. Az iskolát, amely mindennél kedvesebb számomra.

Hogy ki is volt valójában Bolyai János? Nem más, mint egy nevezetes matematikus, ki tudásával érdemelte ki azt, hogy iskolánk az ő nevét viselje, és mi, diákok, akik részesei lehetünk e csodálatos iskola életének, büszkéek vagyunk névadónkra.

Örömmel mondhatom el magamról, hogy immár kilencedik éve a Bolyai János Középiskola diákja vagyok. Tanáraink mindent megtesznek azért, hogy megfelelő tanításban részesüljünk. Nemcsak tudásunkat próbálják fejleszteni, hanem a maguk módján próbálnak embert faragni belőlünk. Tudjuk: nem könnyű minden helyzetben embernek lenni; de ha van mellettünk valaki, aki kezét nyújtja a nehéz időkben, megtanuljuk felelős emberként kezelni az élet nehéz helyzeteit.

Az évek során sok megpróbáltatáson ment keresztül kis iskolánk, de ezt kitartással és együttes erővel sikerült legyőzni. Ennek eredménye nemcsak egy puszta épület, hanem annál sokkal több: egy nagy család, ahol a diákok testvérként élnek, és szeretik egymást, egy tanári kar, mely a tanulókat saját gyermekeként szereti, óvja. Egy hely, ahol 11 év alatt a legapróbb kis élőlények is felnőtté cseperednek. De mi történik akkor, ha szeretett iskolánkat el kell hagynunk? Ez a lépés eleinte mindenkinek nehezebbre esik, hisz egy kellemes, megszokott légkört kell maga után hagynia, és új életet kezdenie más épület falai között. Ám Bolyai neve egy életen át végigkísér, és melegséggel tölt el minket, s ahányszor majd nevét halljuk, életünk legszebb 11 éve jut majd az eszünkbe. Az az idő, amikor még gondtalan, felelőtlen kisdíákként ballagtunk hazafelé, hátunkon iskolatászkánkkal.

Ma már egyre gyakrabban lebeg előttem a gondolat, hogy sajnos nemsokára el kell hagynom szeretett iskolámat. Ez most szomorúsággal tölt el, és érzem, egy kis félelem is belopakodik szívembe, mert elképzelhetetlen számomra az élet diáktársaim

és tanáraink nélkül. Nehéz lesz elhagyni az épületet, amelynek falai immár 9 éve biztonságérzetet nyújtanak, mely mindig a második otthonom marad. Még akkor is, amikor nem látom minden nap a zöld fűvet, mely az álmos tavaszi reggeleken mosolyt varázsolt arcomra, a jó öreg táblákat, melyeken oly sokszor gördült

végig a sok krétadarab, a tornatermet, melynek ablakai átszűrték a fényt, mely bevilágította napjainkat. Belegondoltunk már abba, hogy vajon milyen élet várt volna ránk egy másik iskola falai között? Vajon megismertünk volna ennyi fantasztikus embert, mint amennyit a Bolyai János Középiskolában? Lehet, de a válasz mindenki számára titok marad egy életen át. És ha most megkérdeznék tőlem, hogy mi lett volna, ha nem erre az iskolára bízák jövőmet, a feleletem csak ennyi lenne: hálás vagyok szüleimnek, hogy egy ilyen iskola falai közt nőhettem fel, és köszönöm tanárainknak azt a sok kitartást és jó tanácsot, melyek egy életre emlékezetemben maradnak, és erőt adnak ahhoz, hogy a következő napot új erővel kezdjem.

Bolyais társaim!!! Most hozzátok fordulok. Kérlek benneteket, gondolkozzatok el azon, hogy mit is jelent számotokra ez az épület, hiszen az oly soknak tűnő 11 év túl hamar eltelik majd,

és egy szép nap rádöbbenünk, hogy mennyi hibát vétettünk, de akkor már késő lesz... Nekem még maradt két évem arra, hogy pótoljam, amit kihagytam, vagy esetleg jóvátegyem azokat a hibákat, amelyeket felelőtlenül elkövettem. Mindent, amit lehet, igyekszem majd megtenni annak érdekében, hogy ez az iskola legalább annyira maradjon méltó Bolyai nevéhez, mint amennyire az volt az elmúlt években. Tanárain, szüleim, diáktársaim, köszönöm, hogy életemet megalapoztátok tanításotokkal, jelenlétetekkel. Sosem feledem, drága iskolám. Köszönöm, hogy „bolyais” lehetek!”

BOLYAI JÁNOS
FŐVÁROSI GYAKORLÓ
MŰSZAKI SZAKKÖZÉPISKOLA
ÉS KOLLÉGIUM

BUDAPEST

Iskolánk története a kezdetektől napjainkig

*„Egy hazát sokféleképpen lehet és kell szolgálni,
mert annak sok mesterségre van szüksége.”
Bessenyei György*

A Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola Budapest XIII. kerületében, Angyalföldön, a Váci út elején, jól megközelíthető helyen, egy patinás épületben működik. Fennállása során számos iskolatípus váltotta egymást falai között.

Az 1886-ban épült iskola története nem sokkal a város-egyesítés (1873) után indult, amikor a főváros tíz közigazgatási kerületből állt. Ekkor indult rohamos fejlődésnek a közoktatás. A széleskörű népoktatás igénye és szükséges-

sége hozta magával a nagyarányú iskolaépítést, így a tanintézetek száma évről évre nőtt. Iskolánk épülete először a Budapest-Külső Váczi úti Községi Elemi Népiskola otthona lett. Az elemi mellett „esti ismétlő” iskola is működött pár évig. Mivel a tanintézethez közeli gyárakban sok idegen nyelvű alkalmazott dolgozott, igény merült fel a magyar nyelv jobb elsajátítására, így még ugyanebben a tanévben megindult a felnőttoktatás is.

A következő nagy fordulópontra 1955-ben volt: ekkor került sor a gimnázium létesítésére. 1956. szeptember 27-én iskolánk felvette a nagy matematikus nevét, és lett: Bolyai János Általános Gimnázium. Hamarosan ismét profilváltással találkozunk.

Az 1969/70-es tanévben indult meg az első évfolyamon növekvő rendszerben a szakközépiskolai híradástechnikai ágazat. 1985-ben – országos viszonylatban is az elsők között – indult meg nálunk a 4+1-es „technikusi” képzési forma.

A világbanki képzési modellhez történő csatlakozás ismét új korszakot nyitott meg. A szakképzést fejlesztő és megújító programban való részvételt pályázat útján nyerte el az iskola 1993-ban. Az új képzési célnak megfelelően elektronikai és informatikai szakmacsoportban indulnak az első osztályok. A világbanki modell szerinti képzésben részesült diákjaink először 1998-ban tettek a gimnáziumival egyenértékű érettségit. A végzős osztályok tagjai a felsőfokú intézményekben továbbtanuláskor kívül szinte valamennyien nálunk maradtak, s egy év beszámítással a következő tanév végén szereztek új típusú „OKJ” szakképesítést, s elhelyezkedhettek a megszerzett elektronikai, illetve hardver informatikai technikus vagy műszerész szakképesítéssel. Az 1996/97-es tanévtől a világbanki modell tantervét a Nemzeti alaptantervhez igazítottuk. A munkálatokban tantestületünknek sok tagja részt vett. Ekkoriban a Művelődési és Köznevelési Minisztérium által kiírt és a Köznevelési Modernizációs Közalapítvány által lebonyolított tantervi pályázaton helyi tantervünkkel díjat nyertünk, tantestületünket a főváros Budapestért díjban részesítette. Elkészített helyi tantervünket sok fővárosi és vidéki szakközépiskola mintaként használta fel saját helyi programjának elkészítésekor. Az óriási számítógépes és műszeres szakmai fejlesztés eredményeként kiépült az iskolai számítógépes hálózat, és létrejött az internetes kapcsolatrendszer (1998).

2000-től ECDL vizsgaközpont lettünk, így iskolánk jogosulttá vált az Európai Unió által elismert, egységes európai számítógép-használói bizonyítvány kiadására.

2002 tavaszán csatlakoztunk a Cisco Hálózati Akadémia programjához és szervezéséhez. A Bolyaiban délutánonként beindított négyszemeszteres tanfolyam folyamatos vizsgáztatással jár, s igen modern OKJ szakképesítést ad. Az informatikai hálózati rendszertelepítőre keresztelt szakképesítés szakmai és vizs-

gakovetelménye teljes egészében nemzetközileg kidolgozott tananyagra épül. Ezen szakképesítéssel rendelkező szakemberek igen keresettek napjainkban.

2001-ben iskolánk Alapító okirata új lehetőséggel, a villamosmérnök-asszisztens képzéssel bővült. Kidolgoztuk és akkreditáltattuk a kísérleti képzés tanterveit. Az AIFSZ – mai nevén FSZ – képzést moduláris szisztémával terveztük, féléidőben, az érettségi utáni első év végén technikus szakképesítés megszerzését is lehetővé tettük. A Budapesti Műszaki Főiskolával történt egyeztetés alapján a 2003/2004. tanévtől beindított moduláris FSZ technikus képzés első résztvevői a 2004 júniusában megszerzett technikus képesítés után 2005 júniusában villamosmérnök-asszisztens végzettséget szereztek.

A 90-es évek elejétől iskolánk az akkori Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola (ma Budapesti Műszaki Főiskola) végzős műszaki tanárainak egyik pedagógiai és szakmai tanítási gyakorló terepe. Az iskolában folyamatosan vezető tanárok foglalkoznak a tanárjelöltekkel, akik előírt pedagógiai-tanítási gyakorlataikat teljesítik nálunk. Intézményünk 1998-tól nevében is viseli a „gyakorló” minősítést. 2005 májusában csatlakoztunk

az Észak-pesti Térségi Integrált Szakképző Központ Kht. szervezetéhez. Az ÉPTISZK 2008-ra kialakult felépítése és céljai a fejlesztésbe vont iskolák számára meghatározó átalakulást jelentettek. Intézményünk a 2008/2009. tanévtől küldő iskolaként szakmai előkészítést, alapozást folytat, a speciális szakmai képzés, a szakmai képzés befejezése az ÉPTISZK befogadó iskoláiban történik.

Napjainkban az új képzési szerkezet alapján évfolyamonként négy osztályban folyik a képzés a fővárosi kerettantervekhez illeszkedő helyi tanterv szerint az elektrotechnika-elektronika és az informatika szakmacsoportban, valamint a nyelvi előkészítő osztályokban.

Iskolánk rendszeresen ad otthont az Oktatási Minisztérium, a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet és a Fővárosi Pedagógiai Intézet országos, illetve fővárosi szakmai-pedagógiai rendezvényeinek.

A Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola korszerű szakközépiskolaként széles alapműveltséget nyújt, s egyenrangúan kezeli az intézményben folyó közismereti és szakmai előkészítő, valamint a ÉPTISZK befogadó iskolájában tervezhető speciális szakmai képzést.

Műszaki iskolaként széles körű elektrotechnika-elektronikai és/vagy informatikai szakmai előkészítéssel országos szakmai középfokú képesítést tesz lehetővé.

Fővárosi gyakorló szakközépiskolaként kapcsolatban áll a Budapesti Műszaki Főiskola Tanárképző és Mérnökpedagógiai Központjával, lehetővé teszi villamosmérnök-tanár főiskolai hallgatók nevelési, hospitálási és tanítási gyakorlatainak elvégzését. Vezető tanárai révén szakmai bemutató órákat rendez, s szakmai és pedagógiai továbbképzések számára színteret biztosít. Az érettségi vizsgával minden irányban fenntartja a továbbhaladás lehetőségét, s felkészít a szakirányú továbbtanulásra. A gazdaság szereplőivel kialakított jó kapcsolat révén segíti diákjaink elhelyezkedését.

A jelenlegi műszaki szakközépiskola közismereti programját alapvetően meghatározza az elmúlt években kialakított középis-

kolai modell kiteljesedéséből, a fővárosi kerettantervek bevezetése alapján alkotott, átdolgozott helyi tanterv. A szakmai tanterv a képzés szakmai előkészítő szakaszára vonatkozik. Felépítését és tartalmát alapvetően az új OKJ elektrotechnika-elektronika és informatika szakmacsoportjainak szakmai és vizsgakövetelményei, központi programjai, valamint szakmai előkészítő érettségi vizsgatantárgyaira vonatkozó előírások határozzák meg.

Az iskola céljai és funkciói az önmeghatározásból adódnak. Nevezetesen: magas szintű közismereti és szakmai alapozó képzés biztosítása, valamint felkészítés elsősorban a szakirányú továbbtanulásra. A képzést az iskola jogi és szakmai jogosítványai, ill. a mindenkori piacgazdaság változó igényei befolyásolják.

A mindennapok...

*„Valamikor csak lehet, elmélj.
igyekezz tanulni, többet megtudni.”
Bolyai János*

Iskolánk 17 osztályába kb. 450 diák jár, oktatásukban, nevelésükben 47 tanár vesz részt. Tanulóink többsége budapesti és főváros környéki értelmiségi, kisvállalkozó, szakmunkás szülők átlagos képességű gyermeke. Szociális helyzetük a fővárosi átlagnak megfelelő. Az iskola beiskolázási lehetőségei az átlagosnál jobbnak mondhatók, de egyre inkább érezteti hatását a demográfiai hullámvölgy, s meg kell küzdeni a gimnáziumok és néhány divatos szakterület elszívó hatásával is. A Bolyai sohasem tekintette magát elitiskolának, bár az elmúlt évtizedekben a magyar szakképzésben komoly elismertségre tettünk szert. Nálunk a felzárkóztatás, a tehetséggondozás és a képességek kibontakoztatása mindig is kiemelt szerepet kapott.

Iskolánkban 35 tanterem van, ebbe a szakmai termek (mérslaborok, műhelyek, informatikatermek), a tornaterem és a nyelvi laborok is beletartoznak. Minden osztálynak saját terme van. A szakmai gyakorlati órákon, az informatikaórákon, a mérésen és a nyelvi órákon csoportbontásban dolgozunk.

Az intézményben (beleértve 80 férőhelyes kollégiumot is) könyvtár működik közel 21.000 kötettel.

Az OKJ szerinti szakképzésre tértünk át 2007. szeptember 1-jétől, elektrotechnika-elektronika és informatika szakmacsoportban. Ennek megfelelően a 9–12. évfolyamokon érettségire való felkészítés folyik, a közismereti tantárgyakon túlmenően kiemelt szerepet kapnak a szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak is.

2004 szeptemberétől a 9. évfolyamon *nyelvi előkészítő osztályt* (NYEK) indítottunk, ahol tanórai foglalkozások keretében heti 12 órában intenzív idegen nyelvi felkészítést, heti 4 órában informatikai képzést kapnak tanulóink. A további időkeretben képességfejlesztés és felzárkóztatás történik. Az informatikai képzés tananyaga úgy készült, hogy segítségével az ECDL modulok nagyobbik része elsajátítható. A képességfejlesztés és felzárkóztatás a tanulásmódszertan és önismeret, az egészség- és környezetvédelem, a testnevelés, a kommunikáció- és médiaismeret, az anyanyelv és helyesírás, valamint a matematika és a fizika témaköreiben a képességek fejlesztését szolgálja. A nyelvi előkészítő osztályba felvett tanulóink számára a hagyományos szakközépiskolai képzés az előkészítő év utáni 10–13. évfolyamokon történik.

A magyar gazdaság hosszú távon igényel idegen nyelvet jól beszélő elektronikai és informatikai szakembereket. E feladatok teljesítését jól szolgálja az idegen nyelvi előkészítő osztály indítása. A következő (2009/2010-es) tanévtől angolból és németből egyaránt szeretnénk NYEK-es osztályt indítani. Iskolánkban szaköröket, fakultációkat szervezünk. A „műhelyszakkörben” diákjaink a maguk által kitalált, megtervezett eszközöket tudják elkészíteni. Sok résztvevője van a „robotszakkörnek”, ahol microvezérlős programozást tanulnak. Népszerűek az AutoCad, a Cisco, és az ECDL vizsgákra felkészítő „délutánok”. Vannak idegen nyelvű fakultációk, érettségire, emelt szintű érettségire való felkészítések, azokból a tantárgyakból, amelyekre igény mutatkozik.

Legjobb diákjainkat versenyekre küldjük. Ezekre az alkalmakra versenyfelkészítéseket tartunk. Minden évben részt veszünk a kerületi lövész, polgári védelmi, elsősegély-nyújtási versenyeken, a Gordiusz matematika versenyen, a Simonyi Károlyról elnevezett elektrotechnika versenyen, az országos szakmai tanulmányi versenyeken. Évente indulunk, és jó eredménnyel térünk haza a Nemzetközi Komplex Elektrotechnika versenyről.

Intézményünkön belül évente megrendezzük a „Bolyai legjobb osztálya” elnevezésű versenyt, illetve évfolyamonként és iskolaszinten is jutalmazzuk a „Bolyai legjobb tanulóit”.

A nagy múltra visszatekintő, jó hírű iskolánkban fennállása óta sok tehetséges tanuló érettségizett. Jó érzés találkozni velük felnőttként a TV képernyőjén műszaki munkatársak között, Kft-k ügyvezetőjeként, minisztériumi tisztségviselőként, és lehetne még sorolni az élet számos területét, ahol a végzett „bolyaisok” helytállásukkal, rátermettségükkel, szakmaszeretetükkel kiérdemelték a vezető pozíciót. Szorgalmas és tehetséges tanítványaink közül a legsikeresebbek már diákkorukban kiemelkedtek az országos tanulmányi versenyek döntőiben elért rangos, nem egyszer első helyezésükkel.

Diákjaink kb. 60%-a szakképzésben folytatja tanulmányait, a további 40% pedig általában műszaki irányú felsőoktatási intézményben tanul tovább, leggyakrabban a Budapesti Műszaki Egyetemen, vagy a Műszaki Főiskolán.

Tekintve, hogy iskolánk műszaki jellegű képzést nyújt, a nemek közötti megoszlás rendkívül egyenetlen. Sajnos kevés lány jár az iskolába. A magát korszerű középiskolaként meghatározó intézmény célja az oktató-nevelő munka harmóniájának megteremtése, a képzési feltételek javítása mellett nagy súlyt helyezünk a diákok iskolán (tanuláson kívüli) kívüli tevékenységének megszervezésére.

A „diákév” augusztusban a balatonlellei háromnapos gólyatáborral indul, melynek célja, hogy a diákok megismerkedjenek egymással, osztályfőnökeikkel és „bolyais” játékszabályokkal.

A tanévkezdés utáni első rendezvény, a gólyabál, szintén a bolyais újoncok tiszteletére szól. A fent említett „nemi egyenlőtlenség” miatt izgalmas egy-egy ilyen buli megszervezése, hiszen, ahogy diákjaink mondják: „ilyenkor minden lehetséges eszközzel megpróbálunk lányokat hozni az iskolába, szórólapokat osztunk, és lasszóval fogunk be néhányat a Váci útról...”

Minden évben névadónk születésnapján vagy ahhoz közeli időpontban diáknapot, Bolyai-napot tartunk. Ennek témája változó: volt már szakmák napja, bolyais filmszemle, mikor az osztályok kisfilmeket készítettek, arra is akadt példa, hogy „kisautót” kellett készíteni, természetesen megfelelő kritériumok

alapján, és ezeket a produktumokat versenyzettük egymással. Az idei tanévben pedig különböző zenei és táncstílusokat próbáltunk közel hozni egymáshoz, amikor a diákok előadásain kívül vendégek is szerepeltek (hastánc, breaktánc, electric boggye, showtánc).

Minden évben van farsangi buli, idegen és magyar nyelvű Ki mit tud? Tavasszal 12 órás focibajnokságot és főzőversenyt tartunk. A fent említett programok mellett moziba, színházba, múzeumokba, üzem- és gyárlátogatásokra visszük diákjainkat. Az idegen nyelv jobb elsajátítása érdekében angliai és németországi utakat szervezünk. A nyári szünetben pedig saját szervezésű táborokba várjuk az érdeklődőket (biciklistábor, kajaktábor).

Iskolánkban jól működő diákönkormányzat (IDB) dolgozik, melynek tagjai ezeknek a programoknak a megszervezésében és lebonyolításában nagy segítséget jelentenek.

Szakmai kapcsolataink

Az iskola kapcsolatai az irányító hatóságokkal és háttér-szervezeteikkel, a gazdálkodó szervezetekkel, valamint a hazai és a határon túli iskolákkal meghatározó értékűek. A középiskolai képzési modell folyamatos fejlesztése során kapcsolataink jelentősen bővültek. A modellek kialakítása, a tantervek és eszközlisták elkészítése során a szaktanárok folyamatosan eljuthatnak az ország számos hasonló szakközépiskolájába. Közismertti és szakmai tanárok kerültek egymással munkakapcsolatba, értékes tapasztalatokat gyűjtve egymástól. Hasonló előnyöket jelentett az új OKJ bevezetésének előkészítésében, a szakképzési dokumentumok kialakításában vállalt tanári fejlesztő tevékenység. Az együttműködések révén az iskolák hivatalos kapcsolatszerkezete is szorosabbá válhatott. A fejlesztő munkálatok során közelebb kerülhettünk a minisztériumok, a háttérintézetek és a fenntartó Fővárosi Önkormányzat irányító munkatársaihoz. A gazdaság szereplőivel is meghatározóak a kapcsolataink. Az iskola a profiljának megfelelő vállalatokkal és vállalkozásokkal is keresi az együttműködési lehetőségeket.

1998. szeptember 1-jén iskolánkat a Fővárosi Közgyűlés összevonta a Hevesi Gyula Kollégiummal, azóta az intézmény a Bolyai János Kollégium nevet viseli. A 86 férőhelyes diákotthonban 4–6 ágyas szobákban vannak elhelyezve a tanulók, odafigyelve arra, hogy lehetőleg egy évfolyam, egy korosztály lak-

jon együtt ezekben a szobákban. A helyek jó kihasználása érdekében más szakközépiskolák tanulóit is elhelyezték a kollégiumban. A diákok kicserélhetik tapasztalataikat egymással. A kollégium programjai szélesítik tanulóink ismereteit.

Kapcsolataink más iskolákkal

Pedagógiai programunkban megfogalmazott fontos cél, hogy egyrészt diákjaink széles látókörű, nyitott személyiségekké váljanak, másrészt ismerkedjenek meg a Kárpát-medence és más régiók népeivel, kultúrájával is. Testvériskolánkkal évente csere-

diákprogramokat, találkozókat szervezünk. Diákjaink nagyon várják ezeket a találkozókat, mert a színes programok, színvonalas és ötletes vetélkedők mellett megismerhetik más iskolák diákjait, tapasztalatokat, információkat cserélhetnek.

Testvérkapcsolataink: Rév-Komárom (Szlovákia): Komáromi Ipari Középiskola (1994-től); Marosvásárhely (Románia): Elektromaros Ipari Iskolaközpont (1999-től); Ismailia (Egyesült Arab Köztársaság): Advanced Technical School for Information; Technology (2001-től); Bolyai nevét viselő hazai és határon túli

középiskolák; Ada (Szerbia): Műszaki Iskola (2002-től); Liptovsky Hradok (Szlovákia): Združená Stredná Skola Elektrotechnická (2006-től).

Bolyaisként célunk, hogy a Kárpát-medencében található Bolyai nevét viselő magyar iskolák közötti kapcsolatot is erősítsük. Az évente megrendezett találkozókra felkészülten, szívvel-lélekkel veszünk részt. Fontosak ezek a kapcsolatok, mert nem érezzük magunkat „egyedül”, tudjuk támogatni, segíteni egymást. Határokon belül és kívül egyaránt.

Miért jó a budapesti Bolyaiba járni?

Diákszemmel

„Mert kedvesek az emberek, még a tanárok is. Közvetlen, családias a légkör. Rengeteg érdekes program van, ami a tanuláson kívül zajlik. Sorolhatnám: gólyatábor, gólyabál, 12 órás foci, főzőverseny, nyári táborok, Ki mit tud?”

„Mert sokrétű. Vannak külföldi testvérkapcsolatok Szlovákiában, Romániában, még Egyiptomban is. A bolyaisok szövetsége minden évben lehetőséget kínál pár diáknak, hogy ismerkedjen új helyekkel, emberekkel.”

„Közvetlenek az emberek. Tanárok, diákok egyaránt. Nyilván azért lehet így, mert >kicsik< vagyunk, mindenki ismer mindenkit. Még sose fordult elő, hogy odamentem valakihez, kértem valamit, és ne segített volna. A tanárok is ilyenek. Ez olyan jó érzés.”

Küldetésnyilatkozatunk

*„A semmiből egy ujj, más
világot teremtettem.”*

Bolyai János

Az intézmény fennállásának egész története alatt sikerrel szolgálta Budapest fővárosa és környéke szakemberképzésének kívánalmait. Iskolánk és kollégiumunk ismert és elismert a főváros határain túl is, a hazai szakképzés, és a kollégiumi mozgalom egyik meghatározó intézménye. Kidolgozott pedagógiai programunk és kerettantervünk modell értékű, szakmai minősítést kapott.

Jelenleg is feladatunknak tekintjük a változásokhoz való alkalmazkodást. Érzékenyen reagálunk a környezet változásaira, hogy magas szintű általános és szakmai műveltséggel rendelkező szakembereket képezzünk, és ennek vigyük tovább a „bolyais” formáit és elemeit. Intézményünkben a szakemberképzés egyszerre jelenti az ismeretközvetítést, az önálló élethez való képességek kialakítását (ismeretszerzés, tájékozottság, felelősség, rugalmasság, igényesség magunkkal és mások munkájával szemben), valamint az ember nevelését.

A teljesítményképes tudás mellett fontosnak tartjuk a mindennapi életben és a munkahelyen jól alkalmazható képességeknek, készségeknek az elsajátítását, amelyek képessé teszik diákjainkat a folyamatos önképzésre, a rugalmas alkalmazkodásra, a megszerzett ismeret sokoldalú, kreatív felhasználására. Fontos számunkra a gazdaság szereplőivel (vállalatok, vállalkozások, intézmények, gazdasági kamarák) való együttműködés, hogy az iskola mindig tudja követni a gazdaságban lezajló változásokat, hogy saját képzésének korszerűsítéséhez támogatókat szerezzen.

Tiszteljük a tanulót mint embert; segítjük jogainak érvényesítésében, kötelességeinek teljesítésében. Minden módon elősegítjük lelki, szellemi, testi gyarapodását. A minőségirányítás számunkra olyan tervezett és folyamatos tevékenység, amely az iskola és kollégium szakmai céljainak és tényleges működésének állandó közelítését szolgálja a tanulók, szülők, pedagógusok, fenntartók, valamint a munkaerőpiac igényeinek mind teljesebb kielégítése céljából.

Nevelő munkánk során a tanulók személyiségfejlesztésébe bevonjuk a családot is. Olyan iskolai és kollégiumi tanulóközösségek kialakítása a cél, ahol a tanulók egymást kölcsönösen segítve készülnek fel a gyakorlati életre.

A munkaerőpiac igényeire figyelve fejlesztjük személyi és tárgyi feltételeinket, az alapképzéshez kapcsolódó rugalmas, rövidciklusú képzéseket kínálunk, amit a változó munkaerőpiac igényel. (ECDL, Cisco Hálózati Akadémia).

Mire vagyunk a legbüszkébbek?

Évtizedek óta a hazai szakképzés fejlesztésének meghatározói vagyunk országosan ismert és elismert szakképző intézményként. Iskolánk hosszú ideje központja a szakmai továbbképzéseknek. Tanulóink szeretnek hozzánk járni, és erről számos visszajelzést is kapunk, az éppen nálunk tanuló és a már végzett diákoktól egyaránt. Bízunk abban, hogy olyan szakmai és alapműveltséget tudunk nyújtani nekik, amellyel helyt állnak majd a felsőoktatási intézményekben, a későbbi munkahelyükön, és sikerrel veszik az akadályokat...

BOLYAI JÁNOS GIMNÁZIUM

KECSKEMÉT

Iskolánk története

A nagy hírű középiskolákkal (Katona, Bányai, Piarista Gimnázium) rendelkező Kecskeméten egy új gimnázium alapításának lehetőségét az a születésszám-növekedés tette lehetővé, amely az 1970-es évek közepén következett be hazánkban.

Az iskola megszervezésére **Klinger Ádám** kapott megbízást, aki 2003-ig, nyugdíjba vonulásáig töltötte be az igazgatói tiszteket. Azóta **dr. Főzőné Timár Éva** áll az iskola élén. Klinger Ádám mellett **dr. Szabó Miklósné** (1988-1990), **Krizsik Lászlóné** (1990-1994), **Vargáné Hajdú Mária** (1994-2003) és **Kiss Róbert** (2001-2003) töltötte be az igazgatóhelyettesi posztot. Dr. Főzőné Timár Éva munkáját **Janics Zsuzsanna** és **dr. Kovács István** segíti.

Az iskola kezdetben a **Széchenyivárosi Gimnázium** nevet viselte, a köznyelv azonban csak „új gimnáziumként” emlegette. A Bolyai János nevet 1989 decemberében vette fel, miután a diákság és a tantestület Deák Ferenc, Klapka György és Bolyai János közül titkos szavazással az erdélyi matematikust választotta. 2005-ben iskolánk csatlakozott a **Bolyai Szövetséghez**.

Az 130 millió forintos beruházással emelt épületben 1987 szeptemberében négy első osztállyal indult meg a tanítás. Ma négy évfolyamon húsz osztályban folyik az oktatás. A Bolyaiba történő beiskolázást 1994 és 2003 között a Kecskemét és Térsége Iskola-társulás segítette, napjainkban pedig a nyolcadik osztályos tanulók részére szervezett felvételi előkészítő foglalkozások, illetve az általános iskolások számára kiírt tanulmányi (német, matematika, informatika, spanyol, versmondó) versenyek.

Indulásunkkor 12 fős volt a tantestület. Az alapítók közül ma hatan dolgoznak az iskolában: **Haralyi Katalin, Harkai Hajnalka, Megyesiné Vikor Aranka, dr. Mészárosné Nyitrai Éva, Nyilas Beáta és Vincze Zoltán.** Az iskola arculatát kezdettől meghatározták az általános tantervű osztályok mellett indított speciális tantervű osztályok.

Legnagyobb múltja a **matematika** és a **német tagozatnak** van, hisz azok már az iskola megnyitása óta léteznek. A német emelt szintű képzés sokáig vonzó maradt. Ebben minden bizonnyal nagy szerepe volt az ausztriai és németországi testvériskolákkal kialakított diákcsera-kapcsolatoknak is. Kezdetben emelt szintű francia nyelvi képzés is folyt, ám a kilencvenes évek közepére ez iránt elfogyott az érdeklődés, így meg kellett szüntetni. A társadalmi elvárások azonban újakat teremtettek: 1989-ben megindult a **testnevelés**, 1993-ban a **számítástechnika**, 1994-ben az **angol nyelvi speciális képzés**. A testnevelés tagozat eredményes működését nemcsak a kiemelkedő sporteredmények jelzik, hanem az is, hogy 2006 szeptemberétől a Bolyai sportiskolai módszertani központtá vált, s elindulhatott a **közoktatás-típusú sportiskolai képzés** is. 2006 szeptembere a **spanyol-magyar két tanítási nyelvű képzés** megszervezésével nagy horderejű változást hozott életünkben.

A speciális osztályok révén iskolánk egyre több kiemelkedő tanulmányi sikerre tett szert a városi, megyei és országos versenyeken. Az eredményes szakmai munkát szakterületenként szervezett tanári munkaközösségek végzik, a diákokat szakkörök, versenyre előkészítő foglalkozások és faktos (mai nevén emelt szintű érettségi előkészítő) csoportok segítik.

A kecskeméti Bolyaiban az első érettségi vizsgára 1991-ben került sor. Eddig 2395 érettségi bizonyítványt adtunk ki. Ebből 224 tanuló kitűnő minősítést kapott, tizenheten azonban sikertelenül zárták a vizsgát. Az utóbbi tíz évben viszont egyetlen tanuló sem bukott meg az érettségien. Az eddig érettségizettek közül 1200 tanuló nyelvvizsga bizonyítvány birtokában hagyta el a Bolyait.

Jelentős fejlődést sikerült elérni a felsőoktatási felvételik terén is. 1991–1995-ben a tanulók 34%-a, 1996–2000-ben 61%-a, 2002–2006-ban pedig már 82%-a jutott be felsőoktatási intézménybe, s 2004 után az idén is ez az arány 86%-ot ért el.

Legeredményesebb végzőseinket 1993 óta a ballagáson **Bolyai-díjjal** jutalmazzuk. Az elismerést a **Bolyai János Alapítvány** (1993–2003) hozta létre. 2004 óta a díjat a 2003-ban indított **Appendix a Bolyai János Gimnáziumért Alapítvány** teszi lehetővé.

Az elmúlt húsz évben az iskola épületében számos átépítés, bővítés történt. Az osztályok számának növekedésével új termeket kellett kialakítani. Sor került a két oldalszárnny tetőtér beépítésére: az egyikben 1991-ben a könyvtárat, a másikban 2005-ben a szülők segítségével a Zugoly klubot helyezhettük el. Többször

megújult az iskolai eszközök állománya is. A legújabb fejlesztésekre az **Európai Unió HEFOP-pályázata** keretében kerül sor, melynek fő célja a kompetencia alapú oktatás bevezetése gimnáziumunkban.

Az iskolában kezdettől fontos szerepet kapott az önálló arculat megteremtése, amely a színvonalas szakmai munka mellett a tartalmas és élvezetes diákélet kialakítását is magában foglalta.

A bolyais kötődés lényeges eleme az iskolai egyenruha, amely – bár 1987-es kiválasztása óta többször megújult – alapjaitban maradónak bizonyult. A gólyabál, a szalagavató és a ballagás mellett számos hagyománnyal gazdagodtunk. A tanév kiemelkedő rendezvénysorozatára, a decemberi **Bolyai-napokra** 1990 óta kerül sor. Programja egyre gazdagabbá vált. Így részét képezi az iskola névadójáról való ünnepi megemlékezés, továbbá a női (1990) és férfi (1991) nemzetközi kosárlabdatorna, a **Bolyai Kupa**, az 1989 óta rendszeresen megszervezett képzőművészeti kiállítás, továbbá számos irodalmi rendezvény: irodalmi matinék, vers- és prózamondó versenyek, a Magó István Diákköltők Körének rendezvényei, a Magó István-díj alapítása 2000-ben, a Diákírók és Költők Országos Találkozója 2004-től.

1989-ben szerveztünk először karácsonyi ünnepséget. Azóta minden évben bemutatunk egy-egy színdarabot a diákok vagy a tanárok előadásában, és ezután felhangzik a közös karácsonyi énekszó is. Az iskolai rendezvények színvonalát a sokszorosan kitüntetett énekkar (1988) mellett szavalók, énekesek, zenészek és színjátékosok emelik, akik részben nálunk, részben a város speciális intézményeiben ismerkednek a művészetekkel. Különleges kezdeményezés volt 1990-ben a **Zengő Aula** megszervezése, amelynek azóta is számos nagyszerű zeneművész és együttes volt a vendége.

Szinte a kezdetektől van iskolaújságja a Bolyainak. A Széchenyivárosi Gimnázium diáklapja 1989 tavaszán indult útjára **Mi Újság?** címmel. A lap 1992-ben nevet változtatott. Az új név **Bolygató** lett. A mai, **Irodalmi Bolygató** cím 1994-ben jelent meg; tartalmi és formai változást, egyúttal évi négyszeri megjelenést hozott magával.

Kezdetektől működik az iskolai diákság önkormányzata is. 1988-ban került sor az első **diáknapra**, 1992-ben pedig az első „**diákdiri**” megválasztására. Iskolánk mindig nagy gondot fordított rövid története kerek évfordulóinak megünneplésére. Azok a rendezvények, amelyeket ezekre az alkalmakra szerveztünk, mára maguk is a hagyományaink sorába kerültek. Az első **iskolatörténeti kiállításra**, valamint az első **maratoni kosármérkőzésre (10 év – 10 óra címmel)** a tízéves évfordulón került sor. A húszéves évfordulót ismét iskolatörténet-kiállítással és a **20 év – 20 óra** kosármeccsel ünnepeltük. A 15. évfordulóra musical bemutató készült a **Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról** című darabból, a huszadikra pedig a **Hair** című műből. A 20. évforduló adta azt az ötletet is, hogy megszervezzük az összes, eddig a Bolyaiban tanító pedagógus és érettségizett diák találkozóját 2008. február 9-én, abban bízva, hogy ez is bekerül majd a bolyais hagyományok közé.

A kecskeméti Bolyai János Gimnázium rövid, de annál gazdagabb első húsz évről ennyit dióhéjban. Sokan látták az iskolatörténeti kiállítást, ahol közel 30 tablón gyűjtöttük össze azt a gazdag képi és tárgyi anyagot, valamint írásos dokumentációt, amely az érdeklődőknek bepillantást engedett abba a színes világba, amivé a BOLYAI vált az elmúlt évek során.

Napjaink iskolájáról

Jelenleg 561 diák tanul, és 46 tanár dolgozik intézményünkben. A tanulók közül 108 a bejáró, 67 kollégista és 386 a kecskeméti tanuló. A XXI. század korszerű iskoláját szeretnénk megteremteni emelt szintű képzéseinkkel. **Matematika, informatika, német, angol nyelvi és sporttagozatunk mellett spanyol-magyar két tanítási nyelvű és német haladó-kezdő angol nyelvi** ötéves képzésre jelentkezhetnek a tanulók.

Igen népszerűek az **angol és német nyelvi osztályok**. Az itt tanulóknak minden nap van nyelvi órájuk. Ennek köszönhetően a diákok 90 százaléka az érettségi idejére már középfokú vagy felsőfokú nyelvvizsgával rendelkezik. A nyelvgyakorlásra az ausztriai testvériskolával kialakult kapcsolat keretében van lehetőség, a legjobbak az Alpok-Adria rendezvényen, illetve többhetes németországi tanulmányúton vehetnek részt. Az angolon és a németen túl **olaszt és spanyolt** lehet tanulni az iskolában. A tanulóknak két idegen nyelvet kell választani. Mivel a diákok az általános iskolákban eltérő óraszámban tanulták az idegen nyelveket, ezért az **„évfolyam nyelvi órák”** szervezésével igyekszünk megteremteni annak a lehetőségét, hogy mindenki a már elért szinttől folytathassa nyelvtanulását

Euklidesz és Bolyai János tudományát az **emelt szintű matematika és informatika osztályokban** ismerhetik meg a tanulók. Nagyon sokan elsajátítják itt a programozást, megismerik az Internet felhasználási módjait, a honlapkészítés és a szövegszerkesztés tudományát.

Iskolánk tanulói jó eséllyel indulnak a megyei és országos tanulmányi művészeti versenyeken. Eredményeik tehetségüket és a tanári felkészítés magas színvonalát bizonyítják. **A Bolyai János Gimnáziumban folyó pedagógiai munka kiemelt célja a tehetséggondozás.** Az eredményes tanulást biztosítva **csoportbontásban tanítjuk az informatikát** a jártasságok megszerzése érdekében az egy tanuló egy gép lehetőségének megteremtésével; a nyelvi kommunikációs készség fejlesztése érdekében az **idegen nyelveket**; a gondolkodási képesség fejlesztése

érdekében a **matematikát**. A tanulók több szakkör (pl. színját-szó, a leány- és vegyes kar, a környezetvédelmi kör, matematika, kémia, biológia) munkájába kapcsolódhatnak be.

Pedagógiai munkánk háttérét szolgálják a **kompetencia alapú oktatást** segítő szaktantermek, a 650 négyzetméteres tornaterem és a 350 négyzetméteres aula. Az információszerzést, a tudás megalapozását és a szabadidő hasznos eltöltését a tízezer kötetes könyvtár segíti.

Iskolánk elnyerte 2006-ban a **közoktatás-típusú sportiskola** címet. Sporteredményeinket országosan is jegyzik. A diákolimpiákon fiú kosárlabdázóink és leány atlétáink országos első helyet szereztek. **Az utánpótlás-nevelés meghatározó intézménye Kecskeméten a Bolyai János Gimnázium.** Kiemelt rendezvényünk a **Bolyai Kosárlabda Kupa**. A versenysport mellett a **Bolyai Diáksport Egyesület** szervezi az iskolai kosárlabda, röplabda, labdarúgó, testépítő (kondicionáló), szabadidős programokat.

Iskolánkban a tehetséggondozáson túl a személyiség fejlesztése a fő feladat. Kiemelt figyelmet fordítunk az önismeret fejlesztésére az osztályfőnöki órákon szervezett játékok, tréningek tartásával. Hasonló lehetőséget biztosítanak a hagyományos sport- és tanulmányi versenyeken túl az **ének-zenei és képző-**

művészeti programok, (*Ki mit tud?*, *Bolyai Diák Galéria*), a **tehetséges irodalmárok felkarolása** és a **színjátszó kör** bemutatói (*karácsonyi színdarabok*). A **leánykar** többször nyert arany minősítést a különböző versenyeken. Dalosaink rendszeresen szerepelnek a városi rendezvényeken. 1994 óta jelenik meg a **Bolygató** című iskolaújság, melyben az intézményi életet bemutató cikkek és a diák írók és költők művei mellett tehetséges grafikusaink munkái is helyet kapnak. 2000 óta működik a „**Magó István Diák költők köre**”.

Hagyományaink őrzése, ápolása iskolaközösségünk szép és nemes feladata. Klasszikus programjaink (**a gólyanapok, a gólyabál, a szalagavató, a ballagás**) megvalósításukban különböznek más iskolákétól. A névadó tiszteletére rendezett **Bolyai-napok, a Bolyai Kosárlabda Kupa, a karácsonyi ünnepség, a Zengő aula** hangversenysorozat, a **fordított napi** diákdiri-választások mind-mind a kecskeméti „bolyais” szellemiséget gazdagítják.

Az **Appendix Alapítvány a Bolyai János Gimnáziumért** a legjobb tanulmányi, sport- és művészeti eredményt elért tanulókat, közösségeket jutalmazza, és anyagilag segíti a nemzetközi testvériskolai kapcsolatokat is. Az iskolába felvett vidéki tanulóknak a **Táncsics Mihály Kollégium** biztosít elhelyezést.

Legjobbaink

Az elmúlt években az **országos versenyeken** kiemelkedő eredményeket értek el gimnáziumunk tanulói. A Biológia OKTV-n **Turkevi Nagy Sándor** 1. lett, az Olasz nyelvi OKTV-n **Falu Réka** 4. helyezést ért el. A Fizika OKTV-n 6. helyen végzett, a kémia OKTV-n pedig 16. lett **Batha Dávid**. A Budó Ágoston fizikaversenyen 2. lett **Pósfay Péter**, 6. pedig **Batha Dávid**. A Gordiusz nemzetközi matematika tesztversenyen 5. helyezést ért el **Hegedűs Imre**. A Curie kémiaaversenyen 5. helyet szerzett **Kürtösi Anna**, 7. pedig **Batha Dávid** lett. A Szőkefalvi-Nagy matematika emléktverseny **Hegedűs Imre** nyerte meg, 2. pedig **Jusztin Sándor** lett.

A **művészeti versenyeken** az országos színjátszó fesztiválon első és a legjobb előadás díját kapta **Nagyhegyesi Zoltán**, aki a VIII. Kaleidoszkóp versfesztiválon is fődíjas, illetve különdíjas lett, a Nyugat 100. évfordulója alkalmából szervezett Babits versmondó verseny győztesét is benne tisztelhetjük, a Radnóti Miklós országos szavalóversenyt is megnyerte, a Latinovits versmondó versenyen pedig 2. helyet szerzett. A József Attila szavalóversenyen **Ádám Éva** részesült különdíjban.

A **diákolimpia országos sportversenyein** is remekelnek a kecskeméti bolyais diákok. Az atlétikai csapatbajnokságon első lett a leány magasugró (**Toldy Laura, Koi Andrea, Vörös Orsolya, Hatvani Nóra, Varga Nikolett**) és a távolugró csapat (**Vörös Orsolya, Varga Nikolett, Koi Andrea, Hatvani Nóra**). Összetettben első és második helyet szereztek a lányok. A 100 m-es gátfutásban és távolugrásban lett országos bajnok **Vörös Orsolya**, magasugrásban pedig **Toldy Laura**. A 4x100 m-es vál-

tó is országos bajnoki címet szerzett (**Pető Dóra, Vörös Orsolya, Toldy Laura, Varga Nikolett**). **Pető Dóra** ezüstérmes lett a 400 m-es síkfutásban. A bolyais **fiú röplabdások 2005-ben, a kosarasok 2008-ban lettek országos bajnokok**. A Magyar Diáksport Szövetség 2007-ben az ötödik, 2008-ban a hatodik legeredményesebb gimnáziumnak ítélte a Bolyait.

Rólunk mondták vendégeink

„Köszönöm a lehetősége, hogy szülőföldemről, Erdélyről beszélhetek nektek. Szeretettel gondolok rátok, bár a határok elválasztanak bennünket, a szívünk egyszerre dobog.” **Balázs Árpád**, 2003. október 11.

„Egy kellemes, számomra hasznos délelőttöt tölthettem előadóként ebben a jó szellemű iskolában. Irigylem az itt tanuló gyerekeket, fiatalokat.” **Agárdi Péter**, egyetemi tanár, JPTE, 2003. december 9.

„Köszönöm, hogy itt lehettem, úgyszintén – s szívből – a kedves figyelmet. Ölelem a bolyais ifjúságot.” **Buda Ferenc**, Kossuth-díjas költő, 2004. december 16.

„Utunk 8. napján érkeztünk a kecskeméti Bolyai Gimnáziumba, ahol nagyon kedves kollégákkal és diákokkal találkozunk. Nagy-nagy örömmel szolgált az, hogy itt lehettünk a gimnázium vendégeiként – a Bolyaisok Egymásért kerékpártúra alkalmából. Reményeink szerint intézményeink között az elkövetkező időben gazdag együttműködés fog kialakulni. Szeretnénk, ha a Bolyai-iskolák között a kapcsolat megszilárdulna hasonló emberi kapcsolatok által, mindnyájunk örömeire és felemelkedésére. Reméljük, hogy Marosvásárhelyen viszonzozzuk majd a szíves vendéglátást. Köszönettel: **Jakab Barna, Ferenczy Barna, Farkas Antoinette, Farkas Iván**, Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum, 2005. szeptember 2.

„Köszönöm az iskola igazgatóságának meghívását a Bolyai-napok ünnepségeire. Nagy öröm volt számomra, a korábbi évekre is visszatekintve, hogy átadhattam a tehetséges diákoknak a Magó István Díjat. Nagyön köszönöm, hogy fiamról évente megemlékezik az iskola.” **Magó István**, 2005. december 15.

„Nagy örömmel jöttem ide, azzal a reménnyel, hogy egy kicsit rá tudom venni a gyerekeket arra, hogy megtanuljanak egy kicsit kételkedni (is)!” **Andrassew Iván**, 2005. december 19.

„Különleges öröm volt számomra a „Reklám Németországban” c. kiállítást megnyitni az Önök iskolájában. A kiállítást nagyszerűen rendezték meg és a megnyitó programja remekül

volt előkészítve. Dicséret az iskolának, a tanároknak, diákoknak!” **Helmut Hofmann**, a Goethe Intézet igazgatója, 2006. március 8.

„Nagy öröm volt itt lenni a Bolyaiban. Az ember megfiatalodik értelmes fiatalok között. Sikerült. Rám is fért egy kis fiatalodás.” **Katona Tamás**, történész, 2006. március 14.

„Nagyon-nagyon köszönöm, hogy lehetőséget kaptam 1956-tal kapcsolatban gondolataim kifejtésére, s örülök, hogy olyan nagy figyelemmel hallgattak. Sok jót hallottam az iskoláról: nyitott, kezdeményező, „önszervező” társaság. További sok sikert kívánok!” **Standievszky Éva**, történész, 2006. október 20.

„Olyan világban élünk, ami nyitott és a nyelvek segítségével tudunk eljutni egymáshoz. Egyértelmű számomra, hogy ebben az intézményben pont ezt a nyelvet oktatják, és el vagyok ragadtatva, hogy két hónap után milyen nagyszerű a kiejtésük.” **Rafael Valle Garragori**, spanyol nagykövet. 2006. december 12.

„Köszönjük, hogy játszhattunk nektek. Jól éreztük magunkat a Zengő aulában. Jó az akusztika és meglepően jó a közönség. Csak így tovább, és még sok szórakoztató koncertet kívánunk!” **Classic Chambere Brass**, 2006. december 15.

„Ebben a világban az összetartozás egy olyan dolog, amely minden érintett személy lelkében csak örömet és megelégedettséget okoz. Mert Bolyai Farkas szavaival élve: „Minél sötétebb van kint, annál fényesebben sziporkáznak belső csillagaim.” A kecskeméti Bolyai János Gimnáziumban töltött napok felejthetetlen emlékére, köszönettel – **Weszely Tibor**, (Marosvásárhely) Bolyai-kutató, 2007. IV. 14.

„A felnőttek világa törékeny, könnyen darabolható. Határok, érdekellentétek szabdalják régiókra, táborokra. A gyerekek sokáig nem akarnak tudomást venni a külvilág háborúságairól, lelkük zsenge szálakból fon hálót, akár határokon át. Nemes kihívás a pedagógusnak, hogy a zsenge szálak erős kötelékké alakulására felvigyázzon. A sors kegyének tartom, hogy a kecskeméti társosztály (a 10/D) osztályfőnökével, Huberné Fekete Elvirával, két nagyszerű „csapat” barátsága megszületése fölött bábkodhattam. Legyen hosszan tartó áldás e barátságon és minden hasonló kezdeményezésen, hogy a háló soha ne szakadjon szét!” **László József**, tanár, Marosvásárhely, Bolyai Farkas Elméleti Líceum, 2007. április 16.

Az én Bolyaim – vallomások a suliról

„Mikor megkérdezik, hogy melyik suliba járok, s azt válaszolom, hogy a Bolyaiba, az emberek felkapják a fejüket. Mindenki tudja, hogy a Bolyai nagyon erős gimnázium, ahova nehéz bekerülni.”

„Jók a programok, jók a szabadidős tevékenységek.”

„A Bolyai név az iskola hétköznapijaiban egyeseknek csak a színvonalat jelenti. Ha azt mondom Bolyai, biztos vagyok benne, hogy 10-ből 9 diák ezt gondolja: erős középiskola. Pedig nem pusztán ezt jelenti. A Bolyai nekem az életem része a menzával, az osztályközösséggel, a sulis kedves, szerény embereivel együtt, a tanárokkal, a pályaválasztással, az idegen nyelvekkel egyetemben. Szeretem a rendezvényeket, kiváltképp a teaházat. Kedvenceim közé tartozik az interaktív tábla, az aranygaluska, és hogy lehet focizni a gumis pályán akár a nulladik órában is. Örülök, hogy bekerültem.”

„Nagyon nagy az összetartás az osztályban, szoros barátságok alakultak ki az évek során. Nagyon tetszik, hogy sokkal jobban odafigyelnek a diákok jogaira, mint más iskolákban. Rengeteg lehetőséget biztosítanak a művelődésre, és az iskolán kívüli kirándulásra. Nagyon színvonalas az oktatás, és a berendezés nagyon korszerű.”

„A Bolyai a középiskolák között nagy tiszteletre, tekintélyre tett szert, erős követelményrendszerének, színvonalas oktatásának köszönhetően.”

„Az én Bolyaim olyan iskola, amelyről hazaérve mindig tudok új történeteket mesélni.”

„Számomra a Bolyai a tudást, a boldogságot, a sikert, a szeretetet és az otthonot is jelenti.”

„Bolyaisnak lenni életforma. Az én Bolyaim az a hely, ahová még a halálos ágyról felkelve is szívesen bejár a diáksereg, persze csak egy felelés és dolgozatmentes napra. De mindenben érezhető a tanári támogatás, segítőkészség.”

„Lendületes sulis, fiatal a tanári kar, és a tanár-diák kapcsolat is nagyon jó”

„Nem könnyű sulis, már ami a tanulást illeti, de ez semmit sem változtat azon, hogy a bolyais diákok egy nagycsaládot képeznek.”

„Mi jut eszembe a Bolyairól? Az ország legjobb fiú kosárlabda csapata. Okos, értelmes ifjúság. Kiváló énekkar. Legbüszkébb arra vagyok, hogy itt lehetek.”

„Ráadásul az iskola menzája is jó.”

„Jó érzés, mikor megkérdezik tőlem, hogy hová járok, és mondom a Bolyait. Az első reakciójuk hogy milyen erős, meg jó iskola. Remélem ez később is meg fog mutatkozni.”

„Bolyaisnak lenni egyfajta életérzés. Az, hogy a Bolyai-napon az egész sulis együtt szurkol a kosárcsapatért, s hogy jó érzés tölt el minket a sok kitűnő tanuló, s az OKTV helyezett nevéit hallva, ez nem minden iskolában jellemző. Büszkék lehetünk kiváló sportolóinkra, a színjátszó csoportra, s a sok tehetséges diák íróra.”

Bolyai János szavaival valljuk: *„Nincs egyéb dics s érdem, mint az önértet, s a mások művelődése s boldogsága előmozdítása s emelése tudatából eredő bejuttalom.”*

BOLYAI FARKAS
ELMÉLETI LÍCEUM
MAROSVÁSÁRHELY

Az iskola alapítása, arculata, történetének fontosabb eseményei

A marosvásárhelyi Bolyai Farkas Elméleti Líceum és a Református Kollégium múltja egymásba fonódik. 1556-ra vezethető vissza iskolánk történetének kezdete. A kolozsvári országgyűlésen ekkor került szóba új református tanintézetek alapítása. A következő év februárjában Gyulafehérváron Izabella királynő a Ferenc-rendiek egykori kolostorát jelölte ki az intézmény számára.

1557 őszén megnyitotta kapuit a Schola Particula, a „Rézszecke”, az úgynevezett Anyaiskola körzetébe tartozó intézmény, mely előkészített a felsőoktatásra: „a teológiát olyan fokon tanították, hogy innen külföldi egyetemekre vagy pedig egyenesen papságra mehettek az ifjak”.

1601–1602-ben Basta hadai feldúlták a Vártemplomot, és ekkor költözött át az iskola a Bolyai Líceum mai helyére. Az 1557 és 1718 közötti időszakban a tanulók összlétszáma: 3586.

1718-ban az iskola a Sárospataki Református Kollégium menekültjeit fogadta be. Az egyesülés következtében a scola kollégiumi rangra emelkedett. Rövidesen új, fából és kőből készült termekkel gazdagodott a kollégium.

1794-ben a felsőbb osztályokban megkezdték a jog tanítását, három évvel később a természetrajzét.

1802. szeptember 27-én a kollégium birtokába került Marosvásárhely első nyomdája. Ebben az évben épül fel a ma is álló bentlakás épülete.

1804. május 4-én Bolyai Farkas megtartotta székfoglaló beszédét. Ezzel megkezdődött a kollégium Bolyai-korszaka. Bolyai Farkas fontosnak tartotta az oktatás korszerűsítését. Pedagógiai elveit, tanügyszervezési elképzeléseit két tanulmányban fogalmazta meg. Tantervi javaslatokat készített, ellenezte a tanulók gépies, lélektelen, állandó foglalkoztatását. Nevelői hatékonyságának bizonyítéka: fia. Bolyai János „e kollégium falai közül indul el a halhatatlanság útján”. (Kozma Béla)

1909-ben – Bernády György polgármester idejében – felépült az iskola mai főépülete.

Trianon után erre az intézményre is ránehezedett a fojtó légkör.

1948-tól az államosítás és a tanügyi reform következtében megszüntették református kollégiumi státuszát, és 2. Számú Magyar Tannyelvű Fiúlíceumnak nevezték.

1952-ben a Iosif Rangheț Magyar Tannyelvű Fiúlíceum nevet kapta.

1957-ben, az iskola fennállásának 400. évfordulóján sikerült elérni az intézmény nevének megváltoztatását: világhírű professzorának, Bolyai Farkasnak a nevét vette fel. A kollégium akkori közkedvelt igazgatója, Kozma Béla így vélekedett: „Sokkal nehezebb és veszélyesebb volt a régi nevet levenni, mint az újat feltenni”.

Az 1959–60-as tanévtől vegyes tannyelvű (magyar és román) iskolává alakították: átvittek az utolsó négy évfolyamról egy-egy osztályt az addig román Alexandru Papiu Ilarian iskolába, és onnan osztályokat hoztak ezek helyébe. Ezzel megszüntették iskolánk több mint négy évszázados magyar tanintézeti jellegét.

1994-ben újraindult a református kollégiumi osztály.

2000. szeptember 1-jétől önállósult a Református Kollégium.

A 2001–2002-es tanévben, hosszas tárgyalások után eldöntötték a kollégium sorsát: a következő évtől nem indítottak román osztályokat.

A 2003–2004-es tanévtől 1–1 osztállyal újraindult az elemi és általános iskolai tagozat.

A 2005–2006-os tanévtől a líceum újra magyar tanintézet lett.

Az iskola pedagógiai „filozófiája”

Oktatási célunk az alapműveltség, a biztos alapkészségek és képességek kialakítása, fejlesztése, a továbbtanulás szilárd megalapozása. Nevelési célunk humánus felfogással, gyermekközpontú szemlélettel, a szülőkkel együttműködve a sokoldalú személyiségfejlesztés. Alapfeladatunk a 7–19 éves gyermekek, serdülők iskolai nevelésével, oktatásával kapcsolatos tevékenységek ellátása, amelyek pedagógiai szakértelmet is igényelnek. Célunk, hogy tanulóinkat továbbépíthető tudáshoz juttassuk. Felkészültségüket, műveltségüket úgy kell megalapoznunk, továbbfejlesztelnünk, hogy az iskolából kikerülve bármilyen helyzetben megállhassák a helyüket.

A személyiség sokoldalú fejlesztéséhez igazítottuk a nevelési-oktatási céljainkat: egyrészt a magas színvonalú, eredményes tantárgyi oktatás; másrészt egyes széleskörű szabadidős tevékenységi kínálat, mely szellemi és fizikai területen tehetség-gondozási feladatot is ellát.

Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák az egyéni tanulás módszereit. Szeretnénk elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen. Ösztönözzük őket a különböző versenyeken való részvételre. Az elmúlt évben például csaknem 200 versenyen és vetélkedőn szereztek elismerő oklevelet. A Bolyai-napok alkalmával külön értékeljük és jutalmazuk munkájukat, és példaként állítunk őket a többiek elé.

Nevelési céljaink közül nem nélkülözhetjük a családszereket és az erkölcsöt sem. Diákjaink számára megpróbáljuk ért-

hetővé tenni, hogy a család a társadalomnak olyan sejtje, amelynek hibás, illetve problémamentes működése hatással van a közösségre és egyéni munkánkra. A szülők tisztelete, a hagyományok őrzése fontos része a gyerek személyiségének. Feladatunk, hogy a társadalmi elvárásoknak megfelelő erkölcsi parancsok betartása és a közösségünk érdekében való cselekvés gyerekeink számára belülről jövő készítés legyen.

Iskolánk fontos feladata, hogy hozzájáruljon a tanulók személyiségének, képességeinek és készségeinek kibontakozásához, segítse szellemi, testi fejlődésüket és az egészséges életmód kialakítását.

A tanulók és a tanárok száma

Évfolyam	Évi átlagok	Osztályok száma	Tanulók száma
1956–1957		32	920
1999–2000	8,42	51	1347
2000–2001	8,63	44	1129
2001–2002	8,73	42	1093
2002–2003	8,68	39	1073
2003–2004	8,75	40	1111
2004–2005	8,73	41	1126
2005–2006	8,85	41	1131
2006–2007	8,87	42	1168
2007–2008	8,93	42	1159

32 különböző profilú osztályban (matematika-informatika angol intenzív, matematika-informatika intenzív informatika, természettudomány, természettudomány angol intenzív, társadalomtudomány angol intenzív, társadalomtudomány német intenzív, római katolikus humán teológia) 900 tanulót oktat 120 tanár – 12 katedra.

Iskolánk kapcsolatai

Testvéri és iskolakapcsolatokat ápolunk több magyarországi és erdélyi középiskolával. 1998-tól szakmai kapcsolat működik a hajdúnánási Csiha Győző Tagintézménnyel, 2001-től az érdi Bolyai János Általános Iskolával. 2002-től részt veszünk a Bolyai-középiskolák találkozásán. A rendezvénynek 2005-ben Marosvásárhely adott otthont. 2003-tól a dunaharaszti Baktay Ervin Gimnázium és Vízügyi Szakközépiskolával kerültünk

kapcsolatba. 2005-től számos cserkapcsolat indult a Bolyai nevet viselő intézmények keretén belül. A szombathelyi és a kecskeméti Bolyai Gimnáziumokkal, valamint a debreceni Bolyai János Általános Iskolával több közös rendezvényt bonyolítottunk le. 2006-tól felvettük a kapcsolatot a budapesti Szent László Gimnáziummal, 2007-től a bajai III. Béla Gimnáziummal. Határon belül számos kapcsolatunk van a nagy múltú erdélyi középiskolákkal: pl. a kolozsvári Báthory István Elméleti Líceummal, a sepsiszentgyörgyi Székely Mikó Líceummal és a Mikes Kelemen Líceummal.

Fontosabb infrastrukturális jellemzőink

Iskolánkban 3 számítógéppark, 2 tornaterem, egy sportbázis, könyvtár, 3 laboratórium (kémia, biológia, fizika), 6 szaktanterem (matematika, magyar, román, nyelv, földrajz, társadalomtudományok), továbbá egy pszichológiai és egy orvosi kabinet működik. Büszkék vagyunk, hogy nálunk minden szünetben megszólal a diákrádió.

A Transz Bolyai Rádiónak, iskolánk független belső diákrádiójának elődje az 1954–55-ös tanévben indult. Adásai György Béla és Árkosi László tanárok vezetésével történtek, az iskolaigazgató vagy a párttitkár felügyelete alatt. A Városi Rádióklubtól vételi engedélyt és egy hajóból kiemelt vevőt kapott a Bolyai Rádió. 1975-ben Kolozsvári József vezetésével folytatódott a rádiózás. A stúdió saját kezűleg készített felszereléssel közvetítette műsorait. A legelső elektroncsöves erősítő 150 kilós volt. Ebben az időben minden osztály hangszórót kapott. Ezután a rádió elhallgatott, s csak 1993-ban az Öregdiák Világtalálkozó alkalmával szólalt meg újból. Azóta működik a Transz Bolyai Rádió (TBR) név alatt, és 2001. október 15. óta minden nap, a 12 óras szünetben a Református Kollégium diákjai is adásba lépnek.

A líceum folyosójára nemrégén felszerelt tévékészülék képernyőjén a gólyabájlról, az összerázó buliról, a konferenciákról és a különböző iskolai rendezvényekről láthatunk fényképeket, kisfilmeket. Az iskolatévé beindítása, amely az erdélyi középiskolák körében újdonságnak számít, a szülők, az igazgató-ság és a diákok összefogásának köszönhető.

Kiemelkedő tanulmányi sikerek

A 2007–2008-as tanévben diákjaink kitűnő eredményeket értek el a különböző versenyeken. Íme eredményeik egy része:

Diák	Verseny	Tantárgy	Helyezés	Felkészítő tanár
Biró Júlia Izabella	Simon Péter verseny	Matematika	I	Horváth Éva
Borsos Zalán	Matematika tantárgy-verseny megyei szakasz	Matematika	I	Matéfi István
Borsos Zalán	Erdélyi Magyar Matematika Verseny	Matematika	I	Matéfi István
Borsos Zalán	Tantárgyverseny iskolai szakasz	Matematika	I	Matéfi István
Borsos Zalán	Gordiusz tesztverseny, megyei szakasz	Matematika	I	Matéfi István
Korpos Andor	Tantárgyverseny iskolai szakasz	Matematika	I	Horváth Éva

Diák	Verseny	Tantárgy	Helyezés	Felkészítő tanár
Konnerth Raimund	Tantárgyverseny iskolai szakasz	Matematika	I	György Gabriella
Terkál Róbert	Tantárgyverseny iskolai szakasz	Matematika	I	Szilágyi Emőke
Török Tamás	Gordiusz tesztsverseny, megyei szakasz	Matematika	I	György Gabriella
Kovács Ákos	Gordiusz tesztsverseny, megyei szakasz	Matematika	I	Stan Ágota
Kántor Lajos	Gordiusz tesztsverseny, megyei szakasz	Matematika	I	Matéfi István
Kovács Gellért	Bolyai kupa	Matematika	I	György Gabriella
Bakos Katinka	Bolyai kupa	Matematika	I	Stan Ágota
Szabó Péter	Bolyai kupa	Matematika	I	Stan Ágota
Kovács Júlia	Bolyai kupa	Matematika	I	Szilágyi Emőke
Terkál Róbert	Bolyai kupa	Matematika	I	Szilágyi Emőke
Simonfi István	Nemes Tihamér	Informatika	I	Incze Katalin
Mezei Zsolt	Nemes Tihamér	Informatika	I	Incze Katalin
Izsák István	Nemes Tihamér	Informatika	I	Ignát Anna
Borsos Zalán	Tantárgyverseny	Informatika	I	Incze Katalin
Zajzon Barna	Tantárgyverseny	Informatika	I	Balázs Katalin
Izsák István	Tantárgyverseny	Informatika	I	Ignát Anna
Benedek Annabella	Tantárgyverseny	Informatika	I	Incze Katalin
Borsos Zalán	Tantárgyverseny	Informatika	I	Incze Katalin
Mezei Zsolt	Tantárgyverseny	Informatika	I	Incze Katalin
Izsák István	Tantárgyverseny	Informatika	I	Ignát Anna
Izsák István	Tantárgyverseny	Informatika	I	Ignát Anna
Csíki Boróka	Tantárgyverseny	Informatika	I	Ignát Anna
Patka Csongor	DATAS-NMG programozó verseny	Informatika	I	Kovács Barna
Gáspár Barna	KALKULUSZ felhasználói verseny	Informatika	I	Fejér Magdolna
Szabó Bence	KALKULUSZ felhasználói verseny	Informatika	I	Ignát Anna
Nagy Réka	Alkalmazott informatika verseny	Informatika	I	Incze Katalin
Finna Eszter Horváth Tünde Drágus Emőke Nagy Erika	Kitaibel Pál biológia és ökológiai verseny	Biológia	I	Bölöni Mária

Diák	Verseny	Tantárgy	Helyezés	Felkészítő tanár
Kovács Árpád Ferencz	Tantárgyverseny megyei szakasz	Biológia	I	József Éva
Kozma Ágnes	Tantárgyverseny megyei szakasz	Olasz nyelv	I	Haller Béla
Székely Bernadett	Tantárgyverseny megyei szakasz	Olasz nyelv	I	Haller Béla
Tamási Tamás	Tantárgyverseny megyei szakasz	Német nyelv	I	Gáll Enikő Kanizsai Györgyi
András Enikő	Tantárgyverseny megyei szakasz	Német nyelv	I	Magyari Erzsébet
Asztalos Örs	Tantárgyverseny megyei szakasz	Német nyelv	I	Magyari Erzsébet
Asztalos Örs	Tantárgyverseny országos döntő	Német nyelv	dicséret	Magyari Erzsébet
Tamási Tamás	Tantárgyverseny országos döntő	Német nyelv	dicséret	Gáll Enikő Kanizsai Györgyi
Besa Viktoria	Német irodalom verseny, országos döntő	Német nyelv	I	Máthé Zsuzsa
Dálnoki Reka	„Public Speaking Competition”	Angol nyelv	I	Kádár Adrienne
Molnár Zsófia	Tantárgyverseny megyei szakasz	Magyar nyelv és irodalom	I	Sikó Olga
Dénes Hunor	Tantárgyverseny megyei szakasz	Magyar nyelv és irodalom	I	Sikó Olga
Dálnoki Réka	Tantárgyverseny megyei szakasz	Magyar nyelv és irodalom	I	Sóos Katalin
Gáll Anna	Simonyi Zsigmond Helyesírási Verseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Sóos Katalin
Réman Krisztina	Simonyi Zsigmond Helyesírási Verseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Sóos Katalin
Kiss Anna	Simonyi Zsigmond Helyesírási Verseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Sikó Olga
Finna Eszter	Aranka György Nyelv és Beszédművelő Verseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Sikó Olga
Pisák Lukács Borbála	Simonyi Zsigmond helyesírási verseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Kónya Emilia
Kovács Andrea	Tantárgyverseny országos döntő	Magyar nyelv és irodalom	I	Murvai Éva
Dálnoki Réka	Tantárgyverseny országos döntő	Magyar nyelv és irodalom	I	Sóos Katalin

Diák	Verseny	Tantárgy	Helyezés	Felkészítő tanár
Nagy-György Emília Finna Eszter	Regionális szavalóverseny	Magyar nyelv és irodalom	I	Farkas Márta Sikó Olga
Zaharia Kézdi Emil	Clasat la faza regionala – conc ch Hevesi Gyorgy jud	Kémia	I	Nagy Judit
Fehér Áron	Clasat la faza regionala – conc ch Irinyi Janos	Kémia	I	Horváth Gabriella
Bakos Katinka	Clasat la faza regionala	Kémia	I	Kovács József
Barta Beáta Nyulas Dorottya Tökés Réka	Curie kémia-ökológia verseny, regionális szakasz	Kémia	I	Nagy Judit
Bartha Noémi Baric Hajnal Puskás Tímea	Curie kémia-ökológia verseny, regionális szakasz	Kémia	I	Kajcsa Juliánna
Bartha Zsuzsa Gál Andrea Makkai Emese	Curie kémia-ökológia verseny, regionális szakasz	Kémia	I	Kovács József
Lőrincz István	Curie kémia-ökológia verseny, regionális szakasz	Kémia	I	Kajcsa Juliánna
Török Tamás	Curie kémia-ökológia verseny, regionális szakasz	Kémia	I	Kajcsa Juliánna
Csíki Boróka Fekete Albert Zsombor	TUDEK	Fizika	I	Máthé Márta
Fekete Albert Zsombor	TUDEK	Fizika	I	Máthé Márta
Kántor Lajos	Tantárgyverseny, megyei szakasz	Fizika	I	László József
Bakos Katinka	Vermes Gyula verseny, megyei szakasz	Fizika	I	Szász Ágota
Fülöp Tímea, (I) Ábrán Ágota, (I)	TUDEK	társadalom-tudomány	I	Dr. Borsos Szabolcs
Toth Attila Berecki Szabolcs	J. A. Titan European Challenge 2008	Társadalom-tudomány	I	Láday Zoltán
Dabocyi Matyas 2008	Curcubet Stefan Társadalom- tudomány	J.A. TITAN EUROPEAN CHALLENGE I	Láday Zoltán	
Deak Lehel Csizmas Szilárd	J. A. Titan European Challenge 2008	Társadalom-tudomány	I	Láday Zoltán
Szőke Szilárd Kinda Szilárd Barátosi Dániel	J. A. Titan European Challenge 2008	Társadalom-tudomány	I	Láday Zoltán

Diák	Verseny	Tantárgy	Helyezés	Felkészítő tanár
Gáspár Barna Frunda Csenge Márton Orsolya	I középiskolás esettanulmány verseny	Társadalom- tudomány	I	Láday Zoltán
Bartha Edina Huszár Orsolya Tóth Noémi Szabó Beáta Újvári Szeréna	Societas Humana – üzleti tervek versenye	Társadalom- tudomány	I	Láday Zoltán
Baratosi Daniel Nagy Erika Izabella	Sakkverseny, városi szakasz	Testnevelés	I	Fodor Gizella
Lány kosárcsapat	Prezent Lyceum-Jelen	Testnevelés	I	Jakab Barna
Lánystreetaball	Prezent Lyceum-Jelen	Testnevelés	I	Jakab Barna
Fiú futball	Lévay József Líceum által szervezett bajnokság	Testnevelés	I	Bálint Júlia
Iskola kórus	Kárpátmedencei Kodály vetélkedő I.	Zene	I	Domokos Ida
Vita Henrietta Jánosi Mária Göllner Boróka	Mesemondó verseny		I	Szítai Tünde
Szabó Ágnes Palatka Kamilla Bancsikó Dávid Gurza Kriszta Brenyó Mihály	Matematika pontszerző verseny		I	Somlay Melinda
Máthé Orsolya	Brenyó Mihály Matematika pontszerző verseny		I	Pop Ágnes
Magdó Sándor	Zrínyi Ilona matematika verseny		I	Pop Ágnes
Győri Hunor Gáspárik Márton Pál Magdó Sándor Szilágyi Kinga	Kobak matematikaverseny		I	Pop Ágnes

2008. november 21–23. között a Bolyai Farkas Líceum adott otthont a hetedik alkalommal megszervezett Tudományos Diákkörök Erdélyi Konferenciájának (TUDEK). Az eseményen csaknem 200 középiskolás diák vett részt Erdély húsz városából. A tanulók különböző szakterületeken kutattak, és tudományos dolgozataik, kísérleteik eredményét osztották meg a zsűrivel és egymással. Idén nyolc szakterületre összesen 116 dolgozattal je-

lentekeztek. A péntektől vasárnapig tartó rendezvénybe a tudomány mellett a szórakozás is befért. Ismerkedés, barátkozás, kulturális program és tematikus társalgás is színesítette a hétvége eseményeit. A jórészt egyetemi tanárokból és kutatókból álló zsűrinek nehéz dolga volt, a nyolc szekcióban összesen ötven díjat osztottak ki. A Bolyai Farkas Elméleti Líceum tanulói idén is kiemelkedő teljesítményt értek el, összesen harminc dolgozattal jelentkeztek, és ebből tizenötöt díjaztak. A konferencia nyertesei kiérdemelték a Tudományos Diákkörök Országos Konferenciáján való részvételt.

Hagyományos iskolai rendezvények

Bolyai-napok

Az iskola legtöbb diákot megmozgató hagyományos rendezvénye. Kezdetben februárban, Bolyai Farkas születésnapján került sor rá, pár éve május elejére helyeztük át. Ez az időpont is neves eseményt idéz: 1804. május 4-én tartotta székfoglaló beszédét az egykori Református Kollégium matematika-fizika-kémia tanszékének első tanára, a 29 éves Bolyai Farkas. A megnyitó ünnepség után különféle vetélkedőkkel, országos tantárgyversennyel, tudományos és kulturális rendezvényekkel telnek meg az iskolanapok. A megnyitó nemcsak az ünnepi beszédekkel, kulturális programjával vonzza közönségét, hanem az elismerő díjazással is: az iskola vezetősége oklevéllel jutalmazza a különböző versenyek eredményes tanulóit és az őket felkészítő tanárokat. Ezt követően a szó szoros értelmében megbolydul az épület és környéke: kezdődnek a katedrák és a diákszövetség által szervezett rendezvények: Ki mit tud-ok, tudományos ülésszakok, színjátás, fotókiállítás, versolvasás, disputaverseny, filmnézés, kirándulás, zenedélután, sport. Külön rangja van a Bálint István igazgató által kezdeményezett romániai magyar tannyelvű középiskolák országos vetélkedőjének, melyet ez alkalommal földrajzból, biológiából, informatikából és társadalomtudományokból szerveznek. Vendégek a határon túlról is érkeznek: a 2008-as iskolanapokon például a bajai III. Béla Gimnázium ta-

nár-diák küldöttsége és a Budapesten megjelenő Természet Világa című folyóirat főszerkesztője, Staar Gyula látogatott el hozzánk. Elmondhatjuk azt, hogy a Bolyai-napok során az iskola diákjai nemcsak felkészültségüket és kreativitásukat, hanem játékos kedvüket és vendégszeretetüket is megmutathatják.

Gólyabál

2008. november 21-én került sor a gólyabálra, ahol a szervezők, a végzős diákok sok újdonsággal rukkoltak elő a marosvásárhelyi Nemzeti Színház színpadán. Méltán mondhatjuk, hogy az elmúlt évek legsikeresebb bolyais gólyaavató rendezvényén vett részt a közönség. Míg a szervezők igyekeztek korszerű és egyedi ötletekkel előállni, a kilencedikesek a nem kis tudást igénylő táncprodukciókra készültek. Idén a hetvenes évekbe utaztak vissza a gólyapárok.

Az eddigi rendezvényektől eltérően a bálon minden gólya szerepelhetett. A Miss és Mister címre azonban csak 12 kilencedikes pályázott, akiket előzetesen választottak ki. Az egyéni produkciók között minden osztály felvonult a színpadra, és előadta a csapat indulóját. Minden osztálynak kellett írni egy indulót, választani egy színt, és készíteni egy felvételt arról az emberekből kirakott formáról, amely őket jellemzi. A műsor elején minden kilencedikes kapott egy olyan színű „Bolyais gólya vagyok” feliratú jelvényt, amelyet előzőleg választott.

Premiernek számított a gólyák eskütétele is. Az eddigi években még nem fordult elő, hogy a fiatalok az előttük álló négy évre megfogadják, hogy tisztelni fogják tanáraikat. Ezenkívül megesküdtek a kémialabor lakatjára, a mostani végzősök tiszteletben és becsben tartására és nem utolsó sorban arra, hogy négy év múlva még a mostaninál is jobb gólyabált szerveznek. Az ötlet azért volt sikeres, mert a közönség is részese lehetett az előadásnak.

Annak ellenére, hogy a gólyabál a Bolyai egyik legfontosabb év eleji rendezvénye, és nagy becsben tartják, a mostani szervezők megelégtették a túsarkon járó eleganciát. A gólyák ezúttal lemondtak a díszes ruhákról, a tökéletesen rögzített frizurákról és a merev háttal járt táncokról. Helyette a fiúk feltűrték az ingujjat és a gallért, a lányok pedig a pöttyös-babos ruhákban rázták. Minden versenyző színpadra lépése előtt levetítettek egy személyes bemutatkozó filmet. A pároknak egy táncos jelenetet kellett előadniuk. A nyertesek kikiáltása előtt a gólyák közös táncot adtak elő, és részt vettek a meglepetésszórásban. Bekötött szemmel kellett akváriumba nyúlniuk. Kiderült, hogy a lányok sokkal bátrabbak, mint a fiúk.

Szalagavató ünnepség

A szalagavató ünnepség, mint minden évben, most is nagy eseménynek számított. December 15-én déli 12 órakor telt ház tette tiszteletét a Bolyai Farkas Líceum és a Református Kollégium közös szalagavató, avagy nagykorúsítási ünnepségén, a Nemzeti Színház nagytermében. Tanárok, szülők, végzős osztályok és kisebb diákok fogadták a két tizenegyedik osztályos ceremóniamestert, Albert Kingát és Csepán Gellértet, akik bevezetőjükben a felnőtté válás folyamatáról beszéltek: „Talán észre sem vettétek, ahogy lezárult életetek egyik legszebb szakasza. Ezt ünnepeljük ma együtt. A nagykorúság azonban felelősséggel jár, legyetek felnőttek a szó legnemesebb értelmében” – mondták a műsorvezetők, majd Bálint István igazgató szólt a hallgatósághoz, elsősorban a végzős diáksereghez: „A szalagavató, ha szimbolikusan is, de egy előzetes ballagási ünnepség. Azt kívá-

nom, hogy az a kézfogás, amellyel feljösztök a színpadra, olyan szimbólummá váljon, amely egész életetekben elkísér. Köztudott, hogy a volt bolyaisok máig tartják a kapcsolatot egymással, és büszkéek arra, hogy bolyaisok voltak. Ma Bolyai János születésnapja van. Ő egy zseniális álmodozó volt. Álmodjátok meg ti is a jövőt, a szépet, és tegyetek is azért, hogy ez a jövő megvalósulhassék.”

Székely Emese, a Református Kollégium igazgatónője is

elsősorban a felnőtté válás kérdéseiről szolt: „Ez nem befejezett folyamat, a felnőtté válást soha nem lehet lezártnak tekinteni. De vannak felnőtté avató történetek az ember életében, jók és rosszak egyaránt. Ez azonban egyszeri, egyedi és megismételhetetlen létmomentumok eredménye. Az a felnőtt, akire lehet számítani, és aki segíteni tud másokon is. Legyetek nyitottak, bátrak, befogadók és elfogadók, megbocsátóak és szeretőek! Bízzatok az emberi kapcsolatok erejében, mert titek a jövő. Keressétek a hit lehetőségét, könnyebb, szebb, gazdagabb lesz az életetek! Ne pazaroljátok erőtet sivar, idegen világok meghódítására! Békés, boldog, kiegyensúlyozott, jó nagykorúságot kívánnak nektek most azok, akik nagyon szeretnek titeket” – búcsúzott az igazgatónő. Végül Gáll József iskolalelkész lépett a színpadra: „Ünnep, nagy szavak, nagybetűs élet. Ez is egy színpad. Gólyaként is színpadon álltatok, akkor még bizonytalanul. És most ugyanolyan bizonytalanságban vagytok, mert újra érzitek, hogy

elértetek egy mérföldköhöz. Mi még egy darabig elkísérünk titeket, de utána tempóváltás történik, és csak tekintetünkkel kísérhetünk tovább, amíg el nem tűntök az út egyik kanyarjában. Utána startvonal következik, további kanyarok, majd célegyenes és a nagy Cél. De meg fogjátok állni a helyetek. Ahogy a Példabeszédek könyve negyedik részének huszonharmadik verse, a Református Kollégium jelmondata hangzik: >Minden féltve őrzött dolognál jobban őrizd meg a te szívedet, mert onnan indul ki minden élet.< Vigyázzatok erre a kincsre, a szívetekre, őrizzétek értékeiteket! De ne úgy, hogy elzárjátok, hanem hogy szaporíjátok őket! Meglátjátok, több lesz majd belőle”. Ezután az osztályok rövid bemutatkozóit hallhattuk, és kezdetét vette a tényleges, a végzős diákokat a színpadra hívó, szó szerinti szalagavató ünnepség.

Mit jelent a Bolyai név a hétköznapiakban?

Iskolánk diákjai büszkék arra, hogy a Bolyai Farkas Elméleti Líceumba járhatnak. A megkérdezettek véleménye alapján bátran levonhatjuk a következtetést: itt mindenkit motivál valami. Az első és legfőbb ok a név. A tanulók nagy része egyetértett abban, hogy iskolánkba járni felelősséget is jelent. Igyekezünk

kell Bolyai Farkas szelleméhez méltóan teljesíteni. Azt szeretnénk elérni, hogy az intézmény általunk (diákok által) érdemlje ki a nagy nevet. A korábbi növendékek nyomán tartanunk kell a szintet, nem szabad alábbhagyni, alacsonyabbra helyezni a mércét. Nemcsak Bolyainak, az előttünk járóknak és Marosvásárhelynek is meg kell mutatni, hogy képesek vagyunk az elődök

nyomába lépni. A Bolyai Farkas Elméleti Líceum ugyanis a város egyetlen olyan középiskolája, amely híres magyar személyiség nevét viseli, és csak magyar tannyelvű, ezért sem szabad elhanyagolni a teljesítményt. Be kell bizonyítani a városnak, hogy egy színmagyar iskola lehet legalább olyan jó, mint egy teljesen román vagy egy vegyes tannyelvű.

Az eredmény tehát: igen sokat jelent a diákoknak a Bolyai név, hiszen ez a sokféle motiváció legerősebb gyökere. Büszkeség, felelősség- és magyarságtudat társul hozzá.

BOLYAI JÁNOS
ÁLTALÁNOS ISKOLA,
INFORMATIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI
SZAKKÖZÉPISKOLA

MOSONMAGYARÓVÁR

Településünk oktatásának története – mint Haller János mosoni tanító munkájából tudjuk – a kora középkorra nyúlik vissza. Magyaróváron 1264-ből, Mosonban 1313-ból van adat iskola létesítéséről. A hagyományosan magas színvonalú oktatást bizonyítja, hogy a XIX. sz. utolsó harmadában Moson megyében a 12.074 főből 11.683 fő, azaz a tankötelesek 96,8%-a járt iskolába, amíg az országos átlag 50,5% volt. Nem véletlen, hogy a vármegye egyike volt az ország legkulturáltabb vidékeinek: az 1880. évi népszámlálás adatai szerint a férfiak 87,3%-a, a nők

76,1%-a tudott írni-olvasni, ellentétben az 54,5%, illetve 38%-os országos átlaggal. Ezekkel az értékekkel Moson az ország vármegyéi közül az első volt, a városok közül csupán Budapest és Pozsony közelítette meg megyénk értékeit.

Mai intézményünk hosszú éveken át „1. Számú Általános Iskola”-ként működött.

Nevezetes dátumok iskolánk életében

1897. november 7.: iskolánk épületének avatása.

Az ünnepség nemcsak iskolánk történetének, hanem Magyaróvár akkori társadalmi életének is jelentős eseménye volt, hisz – mint a helyi sajtóban olvashatjuk – az ünnepségen részt vett a megyei és városi képviselőtestület teljes vezérkara. Az iskola korának legmodernebb iskolaépülete volt: a tantermek, a lakóhelyiségek korabeli szabványoknak teljesen megfelelték, a felszerelés korszerű volt, a padok a híres Kühne gyárban készültek. Érdekességgként: az építkezés költsége 60.000 Ft volt.

1972/73-as tanév: az 1. Számú Általános Iskola névadása.

Az eseményről így számolt be a helyi sajtó: „November 5-én, vasárnap délelőtt névadó ünnepség zajlott le Mosonmagyaróváron. Az iskolában rendezett névadón Kapu Lajosnak, a Tanácsköztársaság Moson Vármegyei népbiztos-helyettesének nevét vette fel az 1. számú Általános iskola, mely most ünnepelte fennállásának 75. évfordulóját is.”

1982/83-as tanév: iskola-összevonás. A Kapu Lajos Általános Iskola és a II. sz. Általános Iskola összevonásával jött létre a mai szervezeti egység, Kapu Lajos Általános Iskola néven. A két közeli épületegyüttes sajátos munkamegosztásban működött: a 2. egység az alsó tagozatnak, az 1. a felső tagozatnak adott helyet.

1990/91-es tanév: középfokú oktatás. Intézményünk legújabb kori történetéhez tartozik, hogy 1990 óta közgazdasági szakközépiskolai képzés is folyik. A világban végbemenő változások sem hagyták érintetlenül az iskolát. A fenntartó engedélyével intézményünk Bolyai János nevét vette fel. Iskolánk új neve innentől: Bolyai János Általános Iskola és Közgazdasági Szakközépiskola. A névválasztás nem véletlen: a magas szintű matematikaoktatásunknak évtizedes hagyományai voltak, ezért választottuk a legnagyobb magyar matematikus nevét. A hetvenes évek elején a megyében Győr és Sopron után harmadikként nálunk vezették be kísérleti jelleggel az úgynevezett matematika tagozatot. Ez a tantárgy emelt óraszámú, kiegészítő tananyaggal

bővített oktatását jelentette, akkor még csak hetedik osztálytól. A matematika tagozatra a beiskolázás már a kezdetekben sem kötődött körzetekhez, a város minden részéből érkeztek tanulók. Ma már ötödik osztálytól tanulhatnak az ide járó gyerekek emelt óraszámban matematikát, ők heti két órával, éves szinten tehát 70–80 órával többet foglalkoznak a tantárggyal.

A szakközépiskolai képzés felvetette az épületegyüttes bővítésének szükségességét, mely változás során 7 új tanterem, illetve szaktanterem épült. A majdnem 3 évig tartó munkálatok során kiemelkedő akkori igazgatónőnk, Márkus Józsefné szerepe. Ő volt a vállalkozás motorja; a szervezés és az anyagi háttér megteremtése elsősorban neki köszönhető. Az összevonás utáni évek sikertörténete egyébként is elválaszthatatlan az 1995-ben nyugdíjba vonult igazgatónőtől. Kiemelkedő szakmai felkészültsége, akkoriban még újdonságnak számító innovatív szemlélete, teherbírése emelte az intézményt a város legjobb általános iskolájává. Olyan új dolgokat vezetett be elsőként, amelyeket azóta országos szinten vett át az oktatásügy. Ilyen például az őszi szünet, amely a Bolyaiban már a kilencvenes évektől fennálló hagyomány. Mivel erre lehetőséget akkor még az oktatási törvény nem biztosított, a Bolyai minden évben augusztus utolsó napjaiban elkezdte a tanítást, és az így nyert napokat adták ki az októberi országos pihenőnaphoz kapcsolódóan. A városban először vizsga is itt volt hatodik és nyolcadik évfolyamon.

1997. november 7.: iskolánk avatásának 100. évfordulója. A jeles eseményre új kulcsint ígért a város önkormányzata, mert az épület bizony csúnya foltként éktelenkedett a város szívében. Az egyre patinásabb falak között nemzedékek váltották egymást, öregbítették az intézmény hírnevét. Nyilvánvalóvá vált, hogy a felújítás tovább nem halogatható. A munkálatok megkezdése után fokozatosan vált szebbé, méltóságteljesebbé épületünk. Az 1998-as tanévnyitóra eredeti pompájában tündökölt az iskola.

2001/02-es tanév: tetőtér-beépítés. Az intézmény tanulói az utóbbi húsz évben – a diáklétszám fokozatos emelkedése miatt – „szükségtermekben” is tanultak. Korábban a pincében alakítottak ki három tantermet, de rendszeresen tartottak órákat az

ebédelőben és a szomszédos kórház gazdasági hivatalának egyik irodájában is. Mindemellett az ötödik évfolyam oktatását csak délután lehetett megoldani. Ezek kiváltására látszott jó megoldásnak a hatalmas, masszív padlástér beépítése. A mintegy hat-

vanmillió forintos beruházást teljes egészében saját forrásokból fedezték. Részben a szakképzési hozzájárulásokból, részben pedig a tantermek bérleti bevételeiből. Ezenfelül az önkormányzat húszmillió forintos hitellel támogatta az átépítést. A munka májusban kezdődött; a tanárok és diákok már szeptemberben belakhatták az intézmény újonnan kialakított felső szintjét: a négy új tantermet és az új könyvtárat. Megszűnt az egészségügyileg alkalmatlan szükségstantermekben való tanítás. Az új könyvtárhelyiség átadása minőségi változást hozott. A könyveket egy több mint száz négyzetméteres szép, napfényes, új bútorokkal berendezett, erre a célra épült helyiségbe költöztettük át. Mintegy száznyolcvan méter szabadpolccal, főállású könyvtárossal, heti huszonnégy óra nyitva tartással áll az olvasók rendelkezésére. Az egész bővítés – az ötlettől az anyagi források előteremtéséig – akkori igazgatónőnk, Márkusné Szanyi Rita nevéhez kötődik.

2003/2004-es tanév: újabb névváltozás: Bolyai János Általános Iskola, Informatikai és Közgazdasági Szakközépiskola. Az iskola nevébe egy új szó ékelődött: informatika. A már meglévő emelt szintű matematika és rajz oktatás mellett elindítottuk az informatika tantárgy nagyobb óraszámában történő oktatását is. A 2006/07-es tanévben kiadványszerkesztői szakkal bővült az iskola képzési kínálata. Ennek elvégzői informatikai eszközökkel papíralapú és elektronikus kiadványok tervezését, kivitelezését tudják szakszerűen elkészíteni.

A 2008/2009-es tanév statisztikai adatai

	Tanulók száma	Tanárok száma	Tantermek száma	Tornatermek száma	Számítógépek száma
Ált. isk.	466	37	27	1	54
Szak.isk.	373	24	14	1	100
Összesen	839	61	41	2	154

Két idegen nyelvet tanítunk minden diáknak (angol és német), valamint az informatikát emelt óraszámban. A választott szakmacsoportos alapozó ismeretek és gyakorlatok tantárgyainak oktatásával lehetőséget biztosítunk az adott tantárgyból érettségi letételére is.

Aki 9. évfolyamra jelentkezik, az alábbi szakmacsoportok közül választhat:

- 01 Informatika szakmacsoport
- 02 Közgazdaság szakmacsoport
- 03 Kereskedelem - marketing szakmacsoport
- 04 Nyomdaipar, kiadványszerkesztő
- 05 Ügyvitel, idegen nyelvi ügyfélkapcsolati ügyintéző

Tanulóinknak lehetőséget biztosítunk második szakmai képzésre, az alapszakmához kapcsolódó szak (marketing- és reklámügyintéző és számítástechnikai szoftverüzemeltető, logisztikai ügyintéző, minőségirányítási auditor) megszerzésére is.

A szakképző tanfolyamon olyan, az EU által is elismert szakmai képzéseket folytatunk, melyek elvégzése után a munkaerőpiacon jó eséllyel számolhatnak végzős diákjaink.

Az informatikai és közgazdasági szakirányú felsőoktatásba bekapcsolódó végzett diákok száma magas, tanulmányaik eredményesek. A szakmai képzéshez korszerű termekkel rendelkezünk, számítógépes laborjaink a legkorszerűbb színvonalon felszereltek. A napi tanulás és a délutáni felkészülés időszakára egyaránt nagy sebességű Internetes kapcsolat áll a tanulók rendelkezésére.

Szakkörök, vizsgák

Tehetséggondozó szakköröket szervezünk tanulóink igénye alapján szem előtt tartva, hogy minden korosztály és eltérő jellegű igény is kielégíthető legyen. Ösztönözzük tanulóinkat a különböző versenyeken, pályázatokon való részvételre, melyekre az egyéni felkészítést akár szakköri kereteken túl is vállaljuk. Szervezünk iskolai szintű (házi) versenyeket is a szélesebb körű részvétel, a megmérettetés lehetőségének biztosítása érdekében.

Iskolánk profiljának megfelelően kiemelten kezeljük a rajz, matematika, informatika és nyelvtanítást. Az emelt szintű oktatás keretében nagyobb óraszámot biztosítunk a kötelezőnél. A nívócsoportos oktatás is a tehetséggondozás egyik eszköze. Színesítik és kiegészítik képességfejlesztő tevékenységünket a napközis csoportközi foglalkozások. A tehetséggondozást szolgálják választha-

tó tantárgyak, az emelt szintű érettségi előkészítők, a második szakma megszerzését segítő lehetőségek. Ösztönözzük diákjainkat, hogy továbbtanulási elképzeléseiknek megfelelően kapcsolódjanak a különböző főiskolák, egyetemek felvételi előkészítő tanfolyamaihoz, levelezős feladatmegoldó programjaihoz.

Továbbtanulás

Iskolánk végzős, főleg szakképzésben végzett tanulói szakirányban jelentős előnnyel tudnak bekapcsolódni a felsőfokú tanulmányba. A továbbtanulási arány 40–48%-os a sikeres egyetemi-főiskolai felvételik után. Érdekesség, hogy felsőfokú szakképzésben is egyre többen tanulnak tovább. Többen nappalin, de jelentősebb számban (kb. 8%) munka mellett.

Hagyományaink

Vidám diákéveket is kínálunk. Gazdag szabadidős programajánlataink, hagyományos rendezvényeink híre is vonzerőt jelent. Úgy látjuk, jó „bolyais” diáknak lenni! Egy az iskolánkban 12 évet töltött diák ekként vall humorosan iskolánkhoz való kötődéséről: „Jókishely” volt a Bolyai, ahol 12 évig tanultam. Kár, hogy nincs egyetemi tagozata, akkor maradtam volna még.

Mindennapi életünkhöz nagyon hiányzik egy olyan fedett tér, amely közös összejövetelekre alkalmas. A téli hónapokra eső rendezvényeinket csak két részletben tudjuk megrendezni a tornateremben, de így is csak zsúfolva. Vágyunk egy nagy aula, mely alkalmas lenne összejöveteleink, ünnepélyeink megtartására, és nem lennénk kiszolgáltatva az időjárás szeszélyeinek. Addig is, míg vágyunk valóra válik, hideggel, meleggel, esővel, széllel dacolva ünnepelünk.

A megszokott iskolai ünnepségeken kívül a következő hagyományaink alakultak ki az évek során.

Gólyatábor: Még a tanév megkezdése előtt meghívjuk a kilencedikeseket egy ismerkedési napra. A praktikus ismeretek közlése valamint az iskola épületének bemutatása után az osztályfőnök és a drámapedagógus kolléga közreműködésével, önismereti játékokkal, csapatépítő tréninggel telik a nap.

Gólyabál: Ezt mindig a tizedikesek szervezik az újaknak, alkalmas helyiség híján a tornatermünkben.

Szalagavató: Minden évben a legdrágább, legrangosabb és legnagyobb szervezést, munkát igénylő rendezvényünk a szalagavató bál. Minden évben felmerül a kérdés: érdemes? Megéri a sok elmaradó óra, a rengeteg próba, a rengeteg izgalom, idegeskedés? Aztán mikor eljön a nagy nap, és a tizenkettedikesek gyönyörű báli ruhában, a fiúk öltönyben keringőzni kezdenek, és látjuk a boldog és büszke szülői tekinteteket, válaszolunk: igen, megéri!

Őszi túranap: Szeptember harmadik péntekjén, vonatra száll az egész iskola, és irány a Bakony. Emlékezetes kalandok, nagy eltévedések!

Egészségnevelési hét: Belső és külső előadókkal, kiállítással, filmvetítésekkel és ételbemutatókkal igyekszünk választ adni az ifjúság témához kapcsolódó kérdéseire.

Bolyai-hét: Névadónk születésnapjához kötve minden év december elején Bolyai hetet szervez a természettudományi munkaközösség. Komplex természettudományi akadályverseny, kísérletező délután, IQ-mérés és hasonlók szerepelnek a programban. Ennek a hétnek legfontosabb programja a **Városi Bolyai Matematika Verseny:** A város minden iskolájából negyedik évfolyamtól nyolcadik évfolyamig öt-öt fő nevezését várjuk, egyéni és csapatverseny is zajlik. A csapatversenyben a legjobban teljesítő három fő pontjait vesszük figyelembe iskolánként. Az első helyezett csapatok vándorszerleget őrizhetnek egy évig.

Adventi hangverseny: Egyik legújabb rendezvényünk, a december második hetében, a város katolikus templomában meg-

rendezett műsor. Jó ráhangolódás a közelgő ünnepekre kollégának és diáknak egyaránt, de kitűnő lehetőség tehetséges diákjainknak a bemutatkozásra. Nem mellékes az anyagi bevétel sem.

Jótekonysági bál: Mint a rendezvény neve is mutatja, itt elsődleges célunk az egyre szűkösebb költségvetésünk kiegészíté-

se. Idén már ötödik alkalommal szervezzük meg az SZM hathatós segítségével. Az egyik évi bevételből készült el alsósaink játszótere.

Sítábor: Tudjuk, hogy sítábort már szinte minden iskola szervez, de a miénk különleges, mégpedig azért, mert szülők is részt vehetnek benne. Főleg kisebb gyerekeknél előnyös ez, de a nagyok is szorosabb ellenőrzés alatt vannak, ha több felnőtt vigyáz rájuk. A mi sítáborunk valóban a síelésről szól, nincsenek nagy éjszakai kilengések, ivászatok.

Rajzkiállítás: Rajz tagozatos tanulóink munkáit állítjuk ki minden év májusában a Fesch Károly Kulturális Központban. Ez az esemény előzi meg nagy kulturális seregszemlénket.

Bemutatkozunk: Minden osztály készülhet valamilyen műsorral, amikből aztán nagy drámák és viták után a hozzáértők kiválasztják azokat, amelyek nagyközönség előtti előadásra érdemesek. A műsor utolsó része az

Alapítványi díjak átadása: „Tehetségért” alapítványunk segítségével a kiemelkedő teljesítményeket honoráljuk. Jutalmazásra a kuratórium tesz javaslatot. Legfontosabb szempont a tanulmányi versenyeken elért eredmény, de számít a jó bizonyítvány és a magaviselet is. A jutalmazottak emléklapok és pénz kapnak; a legtehetségesebbek egész komoly összeget!

A „Hátrányos helyzetűekért” alapítvány támogatja az anyagiilag nehéz helyzetben lévők versenyeken, különböző programokon való részvételét, szakirodalommal való ellátását.

Diáknap: Ez nálunk is olyan, mint máshol: nagy rumli, hangzavar, feje tetején az iskola!

Gyermeknap: Néhány éve találtuk ki, hogy gyereknapon fagyaltozunk. Minden osztály átsétál a közeli cukrászdába, és mindenki választhat két gombóc fagyit.

Nyári tábor: Volt már északon és délen, alföldön és hegyvidéken, víz mellett és erdőben, álló és vándor, vonatos, buszos, sőt kerékpáros is.

Szakmai és testvérkapcsolataink

Az elmúlt 3 évben a szakképzés tartalmi megújításához kapcsolódóan a vállalkozói szféra, banki szektor, gazdasági és oktatási „felsőbb” szervekkel kiszélesedett napi szintűvé váltak kapcsolataink. A TISZK- és más pályázatok írása során a hasonló képzési profilú és régiókban működő középiskolákkal szintén elmélyült kölcsönös segítségnyújtáson alapul kapcsolatunk.

A diákjaink szakmai gyakorlatát kiegészítjük a gazdaságban működő cégekkel. Így a banki szektorban az OTP, MKB, Halászi Takarékszövetkezethoz szervezzük a pénzügyi gyakorlatokat. A print média oktatásában a Xerox, a Walltrade Copy, a Manroland cégekkel közösen részt veszünk kiállításokon, rendezvényeken. Új színfolt a Lajta Rádió – mint képzőhely.

A 2008–2009-es tanév „új” kapcsolata a határon átnyúló számítógépes oktatási rendszer kialakítására irányuló együttműködésünk a komáromi Ipai Szakközépiskolával.

Vélemények az iskoláról

Az intézmény méltán lett híres, következetes és színvonalas oktató munkájáról, mely a tanulóknak és a pedagógusoknak is sok emlékezetes sikert hozott. Íme néhány vélemény: Szívesen emlékezem vissza életemnek erre az időszakára mely nehézségekben, de sikerekben és élményekben egyaránt gazdag.

A mai napig is hiányoznak a kollégák és a gyerekek.

Amikor még diák voltam, nem Bolyainak hívták, de már akkor is a város legjobb iskolája volt.

Mindig tiszta szívvel büszke voltam arra, hogy az iskola tanára lehettem, részese voltam mindennapjainak, hozzájárulhatam sikereihez. Mi volt e sikerek titka? Következetes, a jövőt építő, határozott pedagógiai vezetés, egységes, eredményközpontú tantestület, és sok-sok jó képességű, tudásra vágyó diák. Mindig az esők között voltunk. Nemcsak a városban, megyei, sőt országos szinten is. Rengeteg élménnyel, tapasztalattal gazdagodtam, és talán nekem is sikerült valamit adnom a közösség-

nek. Egy tucatnyi, sorsomat döntően befolyásoló évet (1977–89) töltöttem az Alma Mater falai között, ami eddigi életem legszebb időszaka volt.

BOLYAI JÁNOS
GIMNÁZIUM ÉS KERESKEDELMI
SZAKKÖZÉPISKOLA

ÓCSA

Az iskola története

Az ócsai Bolyai János Gimnáziumot 1952-ben társadalmi igény hívta életre, és tartja fenn azóta is. Ez volt az első érettségit adó középiskola a dabasi járásban, így a környező településeken élő értelmiségiek és más foglalkozásúak jelentős része itt szerzett érettségi bizonyítványt. Időközben a körzetben további három középiskolát hoztak létre, emiatt a nyolcvanas évektől versenyhelyzet alakult ki a területen. Míg az erőforrásokat elsősorban az újonnan létesült iskolákra fordították, addig az ócsai gimnázium elhanyagolt állapotba került. A nyolcvanas évek közepére az iskola elveszítette a vonzerejét. A tanulólétszám 160-ra csökkent. Az intézmény beiskolázási gondokkal küszködött, és az iskola működési feltételei is romlottak.

Gimnáziumunkat csak dinamikus fejlesztéssel és intenzív tartalmi, szakmai megújítással lehetett kimozdítani a holtpontonról. Az 1985-ös oktatási törvény ennek kidolgozásához adott lehetőséget. A nyolcvanas évek közepétől igény mutatkozott a gimnáziumi specializáció és a szakközépiskolai képzés iránt. Először idegenvezetői, majd matematika tagozattal bővült a képzés. Az oktatott idegen nyelvek száma háromról hatra emelkedett. Az 1990/91-es tanévtől kereskedelmi szakközépiskola is működik intézményben. 1995-től hatosztályos gimnázium bővíti a kínálatot. Ezzel párhuzamosan bővült és megújult a középiskola épülete is. Első ütemben egy új tantárgyi szárny, később egy a tornaterem készült el. Az utolsó ütemben sor került a központi épület rekonstrukciójára és az aula kialakítására. A működés körülményei jelenleg átlagon felüliek, az iskola felszereltsége korszerű. Az elmúlt években megteremtődött a számítógépes oktatás feltételrendszere, ezért az intézmény nagy hangsúlyt helyez az informatika oktatására. A középiskola a kilencvenes évek közepére újból visszaszerezte régi rangját.

A korábbi 160 fős tanulólétszám 450-re emelkedett. Az intézménynek jelenleg nincsenek beiskolázási gondjai. Mindezeknek köszönhetően a nevelőtestület a korábbiakhoz képest na-

gyobb hangsúlyt helyezhet a tehetséggondozásra és az egyetemi-főiskolai felkészítésre.

A gimnázium Bolyai János nevét 1956-ban vette fel.

A tanulók, tanárok száma a középiskolában a 2008/2009-es tanévben

Tanárok száma	Osztályok száma	Tanulók száma összesen
30	14	450
Gimnáziumi tanuló hatosztályos	négyosztályos	Kereskedelmi szak- középiskolai tanuló
191	132	127

A középiskola pedagógiai programja

Nem voltunk könnyű helyzetben, amikor a pedagógiai program összeállításakor meg kellett fogalmaznunk az intézményben folyó nevelő és oktató munka legfőbb céljait, feladatait. A program megalkotásakor mindenképp figyelembe kellett

vennünk, hogy mit vár tőlünk a társadalom, milyen követelményeket támaszt velünk szemben a környezet, a szülői ház és a fenntartó megyei önkormányzat. A választ tudjuk. Legfontosabb feladatunk, hogy jó állampolgárokat, sikeres, az életben jól eligazodó embereket neveljünk tanítványainkból.

A tanári kar számára kiemelt szempont a tanulók elvárásainak, szükségleteinek szem előtt tartása is. A diákok jó iskolai légkörben szeretnének élni. Igényes munkát várnak tanáraiktól. Emberséges bánásmódra, megbecsülésre és szeretetre vágnak.

Pedagógiai alapelvünk

Az iskola munkahely tanárnak és diáknak egyaránt, ahol korrekt együttműködéssel, a tanárok felelős vezetésével, a diákok testi, lelki, szellemi fejlesztése folyik. Tantestületünk felfogása szerint az iskola a társas együttélés fontos színtere, a tanulás, a művelődés, az embernevelés pótolhatatlan intézménye. Minden iskolai tevékenységet ez az alapelv szabályoz.

A nevelő és oktató munkánk céljai

A középiskolai nevelés és oktatás egyik alapvető célja, hogy a tanulókat összefüggésekben és rendszerben való gondolkodásra nevelje. Tegye képessé őket információk szerzésére, szűrésére és feldolgozására, az információs korban való eligazodásra. Követelményeivel és tevékenységével ösztönözze a tanulókat tudásra épülő, önálló vélemény kialakítására, alternatívák felismerésére és mérlegelésére, majd az ezeken alapuló felelős döntésekre.

Hozzá kell segítenünk diákjainkat ahhoz, hogy korszerű tudással rendelkező, az értékek és információk káoszában tájékozódni tudó, nyitott, a kultúrára fogékony, másokért és önmagáért felelősséget vállalni tudó, etikus, egészséges, kreatív életet élő felnőttekké érjenek.

A szakközépiskolába járó tanulók esetében célunk, hogy a diákok váljanak alkalmassá az önálló, felelős döntéseken alapu-

ló, elsősorban a szakmai területen állandóan fejlődő, megújuló alkotómunkára; a szolgáltatási és más értékteremtő folyamatok alakítására; a munkaerőpiac elvárásainak teljesítésére.

Az iskola épületei három telken találhatóak. Az elmúlt tíz év beruházási programjának köszönhetően a központi épülettömb korszerű, ízléses megjelenésénél fogva építészeti szempontból is figyelmet érdemel. Ez az épületkomplexum négy egybefűzött egységből áll.

A központi tornyos épülethez balra a tantermi szárny, jobbra a tornatermi, szakképzési blokk kapcsolódik. Az egészet egy aula köti össze. Az épületegyüttes jellegzetességét a boltíves ablakok és a belső terek boltíves kiképzései adják. A belső, külső burkolatok igényesek, a megvilágítás korszerű. Az udvaron a szabad területeket parkok teszik kellemessé. Az épület biztonságát riasztóberendezés garantálja.

Az épületek helyiségei

10 tanterem, kémiai labor, fizika előadó, 12 csoportszoba, 1 nyelvi labor, könyvtár és kamaraterem, 1 tornaterem, 1 edzőterem, 3 öltöző, 2 sportszertár, 1 központi tanári, 5 tanári szoba és szertár, 1 gazdasági iroda, 3 vezetői iroda, 1 orvosi szoba található iskolánkban. További helyiségek és létesítmények: aula, stúdió, büfé, karzat, erkély, vizesblokkok, pince, raktár, sportudvar, díszudvar, előkert.

Az iskolával szemben elhelyezkedő, un. „kisgimnáziumi” épületben 4 csoportszoba található, de ezeket a helyiségeket délelőtti oktatásra nem használjuk. A „kisgimnázium” épülete elavult, bontásra ítélték. A harmadik telken, a vasútállomás közelében működik a iskolánk korszerű menzája. Összességében megállapítható, hogy a gimnázium központi épületegyüttese jól szolgálja az oktatást. Az előre jelzett létszámnövekedés után azonban zsúfoltság alakulhat ki, ezért tervbe kell venni egy új épület kivitelezését a „kisgimnázium” helyén.

Az iskola felszereltsége jónak mondható. A központi épületegyüttes bútorzata korszerű. Igényes a tanári szobák, az irodák

és a könyvtár berendezése is. A sportfoglalkozásokhoz a legfontosabb eszközöket sikerült biztosítanunk. A kötelező taneszközök beszerzése alapvetően befejeződött.

Az iskolai könyvtár állománya: 7409 kötet. Bár a könyvtár külön helyiségbe került, a terem többfunkciós jellege miatt szabadpolcos rendszer kialakítására és a helyben olvasásra jelenleg nincs lehetőség. Az iskolafejlesztés során új könyvtárat szeretnénk kialakítani. 120 számítógéppel rendelkezünk. Nyelvi laborunk korszerű, bekapcsolódott az Internetes hálózatba. Az iskola kényelmét egy belső telefonhálózat, iskolarádió és nyilvános telefonállomások növelik. A szükséges audiovizuális eszközök is rendelkezésre állnak. A szertárak felszereltsége jó.

A középiskola helyi tantervének főbb jellemzői

Középiskolánkban három osztálytípus található.

a) Hatosztályos gimnázium

Évfolyamonként egy osztályt indítunk. Tanterve minden tekintetben illeszkedik a Kerettantervhez, ezért biztosítja az átjárhatóságot. A történelem, valamint a magyar nyelv és irodalom

tartalma sem tér el a központi tantervtől. Az osztálytípusban a tehetséges tanulók fejlődését középiskolai keretben alapozzuk meg. Fő cél az egyetemi-főiskolai felkészítés. Előnye, hogy a gyermek 12 évesen kerül olyan szellemi környezetbe, amelyben az azonos érdeklődés, elkötelezettség miatt nagyobb erőfeszítésre kényszerül. Ebben a korban nagyon fogékonnyak a tanulók, ezért jól terhelhetők, ismeretszomjuk átlagon felüli. Az oktatás keretében kiemelt szerepet kap az idegen nyelv. Az első nyelv az angol és a német. Ezeket a tárgyakat magasabb óraszámban tartjuk. Az első két évfolyamon a tanulók döntése alapján a latin szabadon választható, és ebből érettségizhetnek is. A második idegen nyelv a 9. évfolyamon lép be. Az angol és a német mellett az olaszt és a franciát kínáljuk a tanulóknak. A számítástechnika oktatását hat éven keresztül biztosítjuk.

b) Négyosztályos gimnázium

Évfolyamonként egy osztályt indítunk. A négyosztályos gimnázium általános műveltséget nyújt. Kettős funkciója van: előkészít a felsőfokú továbbtanulásra, illetve a gimnáziumi tanulmányok befejezése után szakképesítés szervezésére vagy a munkába állásra. Az osztálytípusban az első nyelvi angolt és németet magasabb óraszámban oktatjuk. A számítástechnika tanu-

lását négy éven keresztül biztosítjuk. A második idegen nyelvet a 9. évfolyamon lép be. A német és az angol mellett a franciát és az olaszt is kínáljuk a tanulóknak. A nyelvi csoportok kialakítására a hatosztályos gimnazistákkal összevontan kerül sor.

c) Kereskedelmi szakközépiskola

Ez a képzéstípus a 2009/10-es tanévtől megszűnik. A bent lévő osztályokat még leérettségiztetjük. A megszűnő szakképzés helyett a következő tanévtől öt évfolyamos gimnáziumi nyelvi előkészítő osztályt indítunk, angol csoportokkal.

Egyéb tantervi sajátosságok

A középiskolának saját tanterve van emberismeret-etikából, továbbá informatikából. Az emberismeretet középiskolánk speciális tantárgyként 1996 óta tanítja. A tárgy egyszerre szolgálja az általános műveltség gyarapítását, a világszemlélet és az erkölcsi értékrend alakítását. Fejleszti az önismeretet, felkészít a kulturált társas kapcsolatok építésére és fenntartására. Hozzájárul a differenciált emberkép és identitástudat kialakulásához.

A kerettantervben a 7. és 11. évfolyamra megírt Ember- és társadalomismeret, etika témaköreit, tananyagát évi 37–37 órában pedagógiai képtelenség földolgozni. Ugyanez állítható a 9–12. évfolyam évi 18 órás Társadalomismeret tantárgy témajánlatára is. Szakmai felelőtlenség volna a megadott kerettanterv mechanikus átmásolása pedagógiai átgondolás, gyakorlati kivitelezhetőség nélkül. Hat évre tervezett tantervünk felhasználja a kerettanterv tematikáját, ám ügyel a lineáris témaépítésre, és figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, így a tematikus ismétlődés is egyre bonyolultabb, rétegzettebb gondolkodási folyamatokban szintetizálja a korábbi ismereteket.

Az említett tantárgyak rendszerét a következő táblázatban foglaljuk össze.

Az Ember- és társadalomismeret, etika tantárgy óraterve

a) a gimnáziumi osztályokban

Évfolyam	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Megnevezés	Ember- és társadalomismeret, etika	Emberismeret	Társadalomismeret	Emberismeret	Emberismeret és etika	Társadalomismeret
Óraszám	1	1	1	1	1	1
Tantervi sajátosság	keret-tantervi	helyi tantervi	keret-tantervi	helyi tantervi	keret-tantervi	keret-tantervi
Óratervi sajátosság	tantervi modul	nem kötelező óra	tantervi modul	nem kötelező óra	alapóra	tantervi modul
Megjegyzés			a 9–10. évfolyam óraszámával együtt			a 9–10. évfolyam óraszámával együtt

b) a szakközépiskolai osztályokban

Évfolyam	9.	10.	11.	12.
Megnevezés	Emberismeret	Emberismeret	Társadalomismeret és etika	–
Óraszám	1	1	1	–
Tantervi sajátosság	helyi tanterv	helyi tanterv	kerettanterv	–
Óratervi sajátosság	szabadon tervezhető	szabadon tervezhető	alapóra	–

A tantárgyat bontott csoportokban tanítjuk. Emberismeret-etikából lehet érettségizni, és ezzel élnek is a diákok. A tantárgy jól szolgálja a toleranciára nevelést. Az évek során sikerült elégnünk, hogy a diákok tiszteletben tartják az emberi jogokat, az emberi méltóságot, így az iskolában agresszív megnyilvánulással, durvasággal csak elvétve találkozunk. Ebben a tekintetben intézményünk Pest megye egyik bázisintézménye, de a környékbéli általános iskolák is érdeklődnek az itt folyó nevelés iránt.

A tanórán folyó munkához szervesen kapcsolódik az „Egy-Másért” nevet viselő emberi jogi öntevékeny diákkör. Ez évenként számos programot szervez, és kiadványokat jelentet meg.

Informatika tantervünk átfogja a gimnáziumi képzés teljes idejét, így a 11. és a 12. évfolyamon is tanulnak számítástechnikát a diákok. Sokan érettségiznek 6., 7. tárgyként ebből a tárgyból. Középiskolánk **hat nyelvet oktat** (angol, német, olasz, francia, latin, orosz). Fő nyelv az angol és a német. Nyelvvizsgát is elsősorban ezekből a tárgyakból szereznek a diákok. Az utóbbi években a két fő nyelv közül az angol dominál iskolánkban.

A középiskolában mozgalmas diákélet folyik. Az események fő szervezője a diákönkormányzat. Ezenkívül négy öntevékeny diákkör is működik (az Egy-Másért, a 3D öntevékeny diákkör, az N7FM környezetvédelmi diákkör és az öntevékeny diáksportkör). A 3D diákkör elsősorban iskolai és iskolán kívüli szabadidős programokat szervez, és megjelenteti a diákújságot.

A diáksportkör szervezi a középiskolában hagyományos kosárlabda-, röplabda- és fociéjszakákat. A sportkör keretében működik egy amatőr röplabda csapat is, amely az elmúlt években rendszeresen országos döntős volt.

A fizetett iskolai szakkörök száma – anyagi okok miatt – az utóbbi években lecsökkent. Egy-egy szakkör, felkészítő foglalkozás, sportfoglalkozás van az iskolában. Hagyományos iskolai rendezvényünk a tanév kezdete előtti gólyanap, a gólyabál, a szalagavató, a Bolyai-nap és a ballagás.

Testvérkapcsolatok, kirándulások

Együttműködésünk elsősorban a Bolyai nevet viselő Kárpát-medencei középiskolákkal van. Iskolánk tanulói pályázatok segítségével gyakran külföldre is eljutnak; az elmúlt években Németországban, Olaszországban és Angliában jártak. Rendszeresen megszervezzük a hagyományos osztálykirándulásokat is. Főleg a hazai nevezetességeket látogatják meg a tanulók.

A középiskola szerepe a helyi társadalomban

Az ócsai középiskolát a megyei önkormányzat tartja fenn. Tulajdonos a helyi önkormányzat. A gimnázium kapcsolata a helyi társadalommal ugyanolyan szoros, mint a megyéhez kerülés előtt volt. Rendszeresen részt veszünk a helyi programokban. Gyakran adunk műsort a városi ünnepségeken, továbbá részt veszünk az irodalmi, képzőművészeti és sportrendezvényeken is. Középiskolánk közreműködik Falu Tamás írói- költői hagyatékának megóvásában és ápolásában. A gimnázium a város meghatározó intézménye. A helyi vezetők és a lakosok elismerik a nálunk folyó munkát. Alig érkezik olyan vendég Ócsára, aki ne látogatná meg iskolánkat.

Tanulmányi versenyek

Pamuk András	OKTV Német	IV. hely	1984/85
Kis Annamária	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	V. hely	1985/86
		IV. hely	1986/87
Drahos László	Irinyi János Országos Kémia Verseny	döntős	1987/88
		IX. hely	1988/89
	OKTV Kémia	XII. hely	1990/91
	Kémia Diákolimpia (Lengyelország)	Ezüstérem	1990/91
Virág István	Irinyi János Országos Kémia Verseny	XII. hely	1988/89
	OKTV Kémia	I. hely	1989/90
	Kémia Diákolimpia (Franciaország)	Ezüstérem	1989/90
	OKTV Fizika	I. hely	1990/91
	OKTV Kémia	IV. hely	1990/91
	Kémia Diákolimpia (Lengyelország) Aranyérem Európa legjobbja Világranglista	III. hely	1990/91
Simári Andrea	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	IV. hely	1990/91
		VII. hely	1991/92
Riegel Ágnes	Németh László Középiskolai Irodalmi Verseny	IV. hely	1990/91
Sipos Gabriella	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	XI. hely	1991/92
	OKTV Latin	döntős	1993/94
	Bolyai János Országos Vetélkedő	III. hely	1993/94
	OKTV Latin	XI. hely	1994/95
Sipos Katalin	OKTV Biológia	V. hely	1991/92
Simári Andrea	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	VII. hely	1991/92
Molnár Attila	OKTV Földrajz	döntős	1992/93
Kánai Gergely	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	döntős	1992/93
Markovics Ármin	OKTV Latin	döntős	1992/93
Lang Margita	OKTV Latin	döntős	1992/93
Kobály Diána	OKTV Latin	döntős	1992/93
			1993/94
Auffenberg Noémi	OKTV Latin	döntős	1992/93
			1993/94
		VIII. hely	1994/95
Dömötör István	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	VII. hely	1993/94
		XII. hely	1994/95
Kovács Zsolt	OKTV Földrajz	döntős	1993/94
Kobály Diána	OKTV Latin	döntős	1993/94
	Bolyai János Országos Vetélkedő	III. hely	1993/94

Csernák Orsolya	Irinyi János Országos Kémia Verseny	döntős	1993/94
	Ókortudományi Intézet Országos Latin Verseny	döntős	1993/94
	OKTV Biológia	VIII. hely	1994/95
	OKTV Kémia	X. hely	1995/96
Kajáry Kornélia	Irinyi János Országos Kémia Verseny	döntős	1993/94
	OKTV Kémia	X. hely	1994/95
	MTV Biológia Repeta Verseny	V. hely	1994/95
Kelecsényi Klára	Arany Dániel Országos Matematika Verseny	döntős	1993/94
	Bolyai János Országos Vetélkedő	III. hely	1993/94
	Ókortudományi Társaság Országos Latin Verseny	döntős	1996/97
Bai Tímea	Bolyai János Országos Vetélkedő	III. hely	1993/94
Dan Tímea	Bolyai János Országos Vetélkedő	III. hely	1993/94
Auer Noémi	OKTV Földrajz	döntős	1994/95
Schulcz Szilvia	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	I. hely	1994/95
Czibula Gábor			
Ifj. Jarábik Béla	MTV Fizika Repeta Verseny	I. hely	1995/96
Garas Gusztáv			
Gengeliczi Zsolt	Irinyi János Országos Kémia Verseny	II. hely	1996/97
		I. hely	1997/98
	Arany Dániel Matematika Verseny	döntős	1996/97
	OKTV Kémia	XI. hely	1998/99
		III. hely	1999/2000
	Magyar Kémia Diákolimpia csapattag		
Horváth Anita	Révész Géza Országos Pszichológia Verseny	VII. hely	1996/97
Tóth Zoltán	Ókortudományi Társaság Országos Latin Verseny	döntős	1996/97
Dobos Norbert	Irinyi János Országos Kémia Verseny	döntős	1996/97
Orgován Gábor	Irinyi János Országos Kémia Verseny	II. hely	1997/98
		II. hely	1998/99
	OKTV Kémia	X. hely	1999/2000
		IX. hely	2000/01
Cseh Pál	Kitaibel Pál Országos Biológia verseny	VII. hely	1997/98
Hargitai Gábor	Országos Matematika Verseny	döntős	1997/98
			1998/99
	Nemes Tihamér Országos Számítástechnikai Verseny	döntős	1997/98
			1998/99
		IV. hely	1999/2000
		VI. hely	2000/01
	Számítástechnika Diákolimpia csapattag		2000/01
	Országos Fizika Verseny	VI. hely	1998/99
	Arany Dániel Matematika Verseny	döntős	1999/2000

	Gordiusz Matematika Verseny	IX. hely	1999/2000
	OKTV Matematika	döntős	2001/02
	OKTV Fizika	XI. hely	2001/02
	OKTV Informatika	döntős	2001/02
Anyiszonyán Artúr	Országos Fizika Verseny	XVIII. hely	1997/98
	OKTV Fizika	döntős	1998/99
	OKTV Matematika	döntős	1998/99
	Szőkefalvi-Nagy Gyula Matematika Verseny	döntős	1998/99
Nyíri Nikolett Rózsa	Kitaibel Pál Országos Biológia Verseny	IX. hely	1998/99
		XI. hely	1999/2000
	Országos Latin Verseny	döntős	1998/99
			1999/2000
	OKTV Latin	XVI. hely	2000/01
	Tudományos Diákkörök I. Országos Konf.	I. hely	2000/01
Lázár Gábor	Országos Latin Verseny	döntős	1998/99
			1999/2000
Barta Ferenc	Irinyi János Országos Kémia Verseny	XI. hely	1999/2000
Huszár Ferenc	Országos Számítástechnikai Logo Verseny	I. hely	1999/2000
	Varga Tamás Matem. Vers. Országos Döntő	XV. hely	1999/2000
	Gábor Dénes Programozói Verseny	X. hely	2002/03
Czakó István	Országos Számítástechnikai Logo Verseny	V. hely	1999/2000
	Nemes Tihamér Számítástechnikai Verseny	döntős	2000/01
	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	II. hely	2001/02
	Gábor Dénes Programozói Verseny	V. hely	2002/03
	OKTV Informatika	döntős	2003/04
	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	IX. hely	2003/04
Pátkai Zsolt	Földrajzi örökségünk Földrajzi Verseny	döntős	1999/2000
	OKTV Földrajz	döntős	2000/01
			2001/02
	Kovács János Földrajz Verseny	döntős	2000/01
Gomola Imre	OKTV Földrajz	döntős	2000/01
Csap Tamás	OKTV Földrajz	döntős	2000/01
Varga Éva	Országos Latin Verseny	döntős	2001/02
Bukodi Zsolt	Logo Programozási Verseny	döntős	2002/03
Nagy Katalin	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	XIV. hely	2003/04
	Ókortudományi Társaság Ábel Jenő Verseny	Elsőfokú dicséret	2005/06
	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	XIV. hely	2005/06
	Nemzetközi Cicero Verseny	döntős	2006/07
	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	XI. hely	2006/07
	Gábor Dénes Országos Szám.tech. Verseny	XIII. hely	2007/08

Nonn Tímea	Ókortudományi Társaság Latin Verseny	döntős	2003/04
Károlyi Anett Mária	Ókortudományi Társaság Ábel Jenő Verseny	Másodfokú dicséret	2005/06
Czibula Mária Andrea	Közgazdaságtan-marketing alapismeretek Országos Verseny	XXXI. hely	2005/06
Barta Debóra	Közgazdaságtan-marketing alapismeretek Országos Verseny	döntős	2006/07
Albert Alexandra	Kitaibel Pál Biológia Verseny	VI. hely	2006/07
Vad Orsolya	Ókortudományi Társaság Ábel Jenő Országos Latin Verseny	döntős	2006/07
Sulcz Tünde	Kitaibel Pál Biológia Verseny	I. hely	2007/08
Dudás Zsolt	Nemes Tihamér Alkalmazói Verseny	döntős	2007/08

Diákjaink az elmúlt években kiemelkedő eredményeket értek el művészetekből és sportból is.

BOLYAI JÁNOS
GIMNÁZIUM ÉS SZAKKÖZÉPISKOLA
SALGÓTARJÁN

Az iskola alapítása, épülete, arculata

Iskolánk 1966-ban nyitotta meg kapuját. Tervezője Magyar Géza volt. Az épület jó helyre került: Salgótarján városközpontjába, ugyanakkor távol az autók zajától. Csöndben, nyugodtan lehet itt tanítani és tanulni. A ma látható épület az 1989–94 között zajlott felújítás eredménye. 1984-ben helyezték el iskolánk előtt Vass Viktor 1951-ben alkotott Bolyai-mellszobrát, amelyet minden évben megkoszorúznak ballagó diákjaink. Az iskola épületébe lépve bal oldalon található a Bolyai-fal, amely Kákonyi István alkotása; 1972 májusában avattuk. A földszinti nagy aula az épület tervezőjének remek ötlete volt, hiszen felejthetetlen ünnepélyek, versenyek, diáknapok, bálók színhelye iskolaközösségünk és a szülők számára.

Az egykori „Új Gimnázium” 1969 májusában vette fel a Bolyai János nevet. A Névadó ünnepre Németh László, A két Bolyai írója a következő szavakat küldte üdvözlésként: „... *De jelenthet a Bolyai név a salgótarjáni diák számára többet, programot is. Ha például igazán meg akarja érteni, mi is az, amit*

névadójuk csinált, mi az a nemeuklideszi geometria, amellyel mint apjához írt levelében mondta, a semmiből egy új világot húzott elő, akkor már középiskolában oda kell küzdenie magát az új matematika s azon át a modern fizika küszöbére; hisz az a semmiből előhúzott világ, nemcsak vakmerő kirándulás volt a gondolhatóba, hanem hamarosan új ostrolmétra is lett, amit a gondolható a természetből jelt adó valóságnak támaszt.”

Mottónkat ebből a köszöntőből kölcsönöztük. Jelképes, hogy ezt választottuk vezérlő gondolatként. Jelenti a Bolyai-szellemiség továbbvitelét, a hagyományok ápolását, a jó értelmű „bolyais mentalitás” őrzését; a gimnázium arculatát: a továbbtanulásra való felkészítést, a tehetséggondozó iskola szerepének vállalását, a magas szintű szakmai követelményt tanártól és diáktól, az egészséges versenyszellem megteremtését. Ezek mellett a gyermekközpontú, jó légkörű, de szigorú iskolát, a méltóság tiszteletben tartását, a jó hangulatot, a derűt, a humort is.

Az iskola értékrendje, eredményeink

Iskolánk az indulástól alaptevékenységeként a felsőfokú tanulmányokra való felkészítést vállalta: kiemelt feladatként jelölte meg a tehetséggondozást, a hátrányos helyzetű tanulók felkarolását. Képzési céljainkból eredően a természettudományos tárgyak és az idegen nyelvek oktatását kiemelt iskolai feladatnak tartjuk. Ennek érdekében folyamatosan fejlesztjük tárgyi feltételeinket. Arra törekszünk, hogy diákjaink minél nagyobb számban jussanak be a felsőoktatási intézményekbe. Tanulóink közel 100%-ban jelentkeznak továbbtanulásra, általában 90% körüli a felvételi arányuk. A 2007/2008-as tanévben ez 93,4% volt.

Diákjaink közül sokan indulnak tanulmányi- és sport-versenyeken, az elért szép eredményeket felsorolni is nehéz lenne. A 40 éves évfordulóra megjelent évkönyvben 1969-től kezdve az országos versenyek döntőiben szereplő tanulók és eredményeik felsorolása 16 oldalon fért csak el. A szaktárgyi OKTV-k országos döntőiben az első 20 helyezett közé iskolánk 56 tanulója került.

Képzési formáink

Intézményünk a szerkezetváltó iskolák sorába tartozik. A hagyományos négyosztályos képzés mellett az 1993/94. tanévtől létezik hatosztályos is (az 1997/98. tanévtől minden évben évfolyamonként két osztállyal). Az 1995-ben indult az OKJ-ben jegyzett, érettségire épülő idegenvezető szak, mely a 2000/2001-es tanévben idegenforgalmi ügyintéző képzéssel bővült. 2006-tól kétéves felsőfokú idegenforgalmi szakmenedzser akkreditált képzést vezettünk be. 2002-ben indult az angol–magyar két tanítási nyelvű négyosztályos gimnázium. Ez 2006-ban fenntartói döntésre ötosztályos gimnáziummá alakult át. A 2009/2010-es tanévtől indítjuk az angol–magyar két tanítási nyelvű osztályt. Jelenleg 540 tanulónk van.

A hat évfolyamos két tanítási nyelvű képzésben a gimnáziumi oktatás a hetedik évfolyammal kezdődik, és a 12. évfolyammal fejeződik be. Hetedik és nyolcadik osztályban intenzív célnyelvi előkészítés folyik angol nyelvből heti 8, illetve 7 órában. A 9. évfolyamtól 5 tárgyat (történelem, matematika, biológia, fizika, földrajz) angolul is kínálunk. A felsorolt 5 tantárgy közül a tanulók szabadon választhatnak: évente hármat kötelező idegen nyelven is ta-

ni, az idegen nyelven tanult tárgyak közül kettőből kötelező angol nyelven érettségi vizsgát tenni. Az érettségi bizonyítvány felsőfokú „C” típusú államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal egyenértékű; ha a vizsgázó angol nyelvből emelt szinten legalább 60%-ot ért el, és másik két választott vizsgatantárgyból angol nyelven sikeres, legalább középszintű vizsgát tett. A 9. évfolyamtól indul a 2. idegen nyelv tanulása (német, francia, orosz).

A *hatosztályos* gimnáziumban az első két év alapozó képzést nyújt, elsősorban a képességek fejlesztése, készségek kialakítása a cél. A 11. évfolyamtól kezdődően az emelt szintű érettségire való jelentkezés esetén heti 2 óra felvételére van lehetőség a választott tantárgyakból. A hatosztályos képzés fő célja a tehetséggondozás. Kiemelten foglalkozunk az idegen nyelvek oktatásával, már 7. osztálytól 2 idegen nyelv tanulása kötelező (az első az angol, másodikként a német, a francia vagy az orosz választható). Ezeket csoportbontásban tanítjuk.

A *két tanítási nyelvű* képzésben a 9. évfolyamon intenzív célnyelvi előkészítés folyik heti 18 órában.

A 10. évfolyamtól 5 tárgyat (történelem, matematika, biológia, fizika, földrajz) angolul is kínálunk. A felsorolt 5 tantárgy közül a tanulók szabadon választhatnak: évente 3 tantárgyat kötelező idegen nyelven is tanulni, az idegen nyelven tanult tárgyakból kettőből kötelező angol nyelven érettségi vizsgát tenni.

Az érettségi bizonyítvány felsőfokú „C” típusú államilag elismert nyelvvizsga bizonyítvánnyal egyenértékű, ha a vizsgázó angol nyelvből emelt szinten legalább 60%-ot ért el, és másik két választott vizsgatantárgyból angol nyelven sikeres, legalább középszintű vizsgát tett.

A 10. évfolyamtól kezdődően a két tanítási képzésben résztvevő tanulók is tanulnak 2. idegen nyelvet heti 3 órában tudásszint szerint kialakított évfolyam szintű csoportokban (német, francia, orosz).

Az angol nyelvi és nyelvű órák csoportbontásban zajlanak, a tárgyi feltételek is segítik a tanulást. A nyelvi termeket korszerű számítógépekkel szereltük fel, idegen nyelvi szoftvereket, nyelvoktató CD-ket szereztünk be.

Általános tantervű gimnáziumi képzés

Délutáni ún. „sáv” keretben választhatnak a tanulók az alábbi irányultságok közül: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, biológia, angol nyelv, német nyelv, francia nyelv.

Egy tanuló maximum heti 2 órát választhat többletóraként a fentiek közül, azonban ez nem kötelező.

Minden képzésünkben lehetőség van arra, hogy a kétszintű érettségi rendszer bevezetése óta az utolsó két tanévben emelt szintű előkészítő foglalkozást választhassanak a tanulóink. Emelt szinten kínálunk magyar nyelven matematika, magyar nyelv és irodalom, történelem, biológia, fizika, kémia, földrajz, angol nyelv, német nyelv, francia nyelv, informatika, rajz és vizuális kultúra foglalkozásokat heti 2 órában, valamint angol nyelven történelmet, matematikát, fizikát, biológiát szintén heti 2 órában.

A tantestület

A hagyományteremtés és őrzés, az újat akarás és a változtatás szándéka végigkísérték a Bolyai János Gimnázium 42 évét; mindig olyan vezetése és nevelőtestülete volt ennek az iskolának, akik hittek a múlt értékeinek előrevivő szerepében, de ugyanakkor megérezték az „új idők új dalait”. Az iskola igazgatói posztját elsőként dr. Fabulya László, majd felesége dr. Fabulya Lászlóné látták el. Ezt követően 19 éven keresztül Herold László, majd dr. Szabó Istvanné, 1996 és 2006 között pedig Székyné dr. Sztrémi Melinda igazgatta intézményünket, 2006 októbere óta Pálfalvai Zoltán vezeti az iskolát. A jelenlegi 40 fős tantestület tagjainak több mint a fele volt bolyais diák, akik az egyetemet elvégezve visszatértek régi iskolájukba, tovább örököltve a „bolyais” szellemiséget.

Az iskola fennállásának 40 éves évfordulója alkalmából négy tantermünket díszteremmé avattuk, elnevezve egy-egy volt tanárunkról, akik kiemelkedő tevékenységükkel iskolánk hírnevét öregbítették.

A rajzterem Czinke Ferenc tanár úrról, Munkácsy-díjas, Erdemes Művész, Kiváló Művésztől kapta a nevét. Czikne Ferenc 1953 óta vett részt rendszeresen a jelentős hazai országos és csoportos kiállításokon. Pályakezdése óta tanított: volt általános iskolai igazgató, nevelőotthon-vezető, és mintegy 30 éven át középiskolai tanár. Vendégtanárként tanított Svédországban és Finnországban. 1990-ben a Sárospataki Főiskola címzetes főiskolai tanárává választották. Hivatásos festőművész-grafikus; tagja volt a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének, a Magyar Alkotóművészek Országos Szövetségének és az UNESCO Nemzetközi Képzőművészeti Szövetségének. Több irányú művészeti munkája mellett számos irodalmi és publicisztikai mű alkotója, illusztrálója volt. Murális művei láthatók Badacsonyan, Tihanyban, Salgótarjában, Pácinban, Nógrádgyárdonyban és a finnországi Kuopioiban. Azt tartotta, hogy a modern művésznek is értenie kell a vizuális kultúra valamennyi területéhez. Czinke Ferenc a Bolyai János Gimnázium egyik alapító pedagógusa volt, és 1967-ben ő alapította meg Magyarország első iskolagalériáját, a Derkovits Gyula Iskolagalériát. Rajzórán a diákok élményszerű tudáshoz jutottak, és számos tanítványa ért el művészi sikereket a mester útmutatásai nyomán választott pályán.

A 9-es terem Bácskay János tanár úr terme volt. Ő a menyiség tanáraként kezdte el pedagógiai munkásságát 1945-ben, majd 1952 őszétől a salgótarjáni Madách Imre Gimnázium igazgatója lett. Határozott vezetői stílusát, szigorúbb követelményrendszerét kollégái és tanítványai is hamar elfogadták. 1967-ben indult a Bolyai János Gimnáziumban az első matematika tagozatos osztály. Ekkor került a Bolyaiba, és nyugdíjba vonulásáig itt tanított matematikát és fizikát. Tanítványai tisztelték, ma is szeretettel emlékeznek rá. A matematika bonyolult tudományát utánozhatatlan egyszerűséggel oktatta, rendkívüli olvasottsága, műveltsége és reális, logikus gondolkodása sok diákot magával ragadott. Pezsgő matematikai élet indult el az iskolában, tanítványai sorra nyerték a versenyeket, sokan közülük matematika szakos tanárként vagy neves kutatóként dolgoznak napjainkban. Kollégáit is a jobb munkavégzésre sarkallta, kezdemé-

nyezésére az iskola matematika szakos tanárai bekapcsolódtak a KÖMAL tanároknak szóló feladatsorainak megoldásába. Nem véletlen, hogy az 1968/69-es tanévben az Ő javaslatára és irányításával alakult meg a Bolyai Tudományos Diákkör. Bácskay János volt az, aki Bolyai matematikáját, munkásságát, életútját a diákok körében ismertté tette.

Dr. Fabulya Lászlónét, Terikét a kollégái a legtöbbit az iskola 2-es számú termében látták. 1966-tól 1977-ig iskolánk tanára, közben az 1968-1969-es tanévben igazgatója volt. Tevékenységéhez kötődik gimnáziumunk névadása és a Bolyai-kör munkájának megindulása. 1977-ben megvált tőlünk, Budapestre költözött, és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Apáczai Csere János Gyakorlógimnáziumának vezetőtanáraként tanított nyugdíjazásáig, 1987-ig. Ezek után még tíz évig dolgozott egyetemi felvételi bizottsági tagként és gimnáziumi felnőttoktatási tanárként. Valamennyi iskolában kitűnt széleskörű műveltségével, megalapozott szakmai tudásával, igényességével, pontosságával, jó szervezőképességével, segítőkészségével, humánus, példamutató pedagógusi magatartásával. Kollégái, munkatársai és tanítványai mindezt tisztelték, szerették. Munkájáért többször ré-

szesült elismerésben és kitüntetésben. Azoknak az alapító tanárainknak egyike, akiknek eredményes tevékenysége beépült hagyományainkba, kialakult szokásrendszerünkbe, gimnáziumunk szellemiségbe.

Könyvtárunk a 40. évforduló óta Csík Pálné nevét viseli. Csík Pálné, Rózsa néni 1966-tól nyugdíjazásáig gimnáziumunk tanára és az iskolai könyvtár vezetője volt. Könyvtárteremtő tevékenységének köszönhető, hogy szinte a „semmiből” hozta létre, nagy küzdelmek árán Nógrád megye mintaértékű, középiskolai báziskönyvtárát. Hitte és hirdette, hogy a jól felszerelt, célszerűen válogatott, korszerű tartalmú, jól feltárt iskolai könyvtár egyaránt megkönnyíti a tanár és a tanítvány munkáját. Mélységesen hitt az értékes szépirodalom nevelő, mozgósító erejében, érdelemgazdagító hatásában, a művészi szép, a katarzis átélésének fontosságában. Mindezért külön gondot fordított a szakirodalom értő olvastatására, okos felhasználására a tanulás során. Jelentős szerepet vállalt a könyvtáros képzésben. Az iskolában könyvtári tagozatot, majd szakmai végzettséget nyújtó könyvtáros fakultációt működtetett országosan is az elsők között, a Balassi Bálint Könyvtár segítő közreműködésével. Diákjai a könyvtári munka fázisait nemcsak elsajátították, hanem őszintén meg is szerették. Az évtizedek során megyénk számos könyvtári szakemberét indította el a pályán.

Infrastrukturális jellemzők

Iskolánkban szaktantermi rendszerben dolgozunk. A szertárakat, laborokat, könyvtárat, egyáltalán az egész épületet üresen kaptuk meg 1966-ban. Sok-sok munkával is évekbe telt a szükséges eszközök beszerzése. Ma látható ennek eredménye, hiszen a természettudományos tárgyak oktatásához korszerűen felszerelt szaktantermek állnak rendelkezésünkre. Az elmélyült szaktárgyi munkát szaktantermek, laboratóriumok; az aktív pihenést, az erőnlétet a jól felszerelt konditerem eszközei, valamint a több mint 30 ezer kötetes könyvtárunk segíti. A könyvtár állománya az elmúlt fél év során két különgyűjteménnyel bő-

vült: egy 416 kötetes könyv- és egy 100 darabból álló videofilm gyűjteménnyel, melyet az adományozó ma is folyamatosan bővíti. A számítástechnika oktatását két jól felszerelt számítógépterem biztosítja.

Nyelvtanítás

Iskolánk dákjainak két idegen nyelv tanulása kötelező, mindkettőt csoportbontásban tanítjuk. Első idegen nyelvként kínáljuk az angolt, második tárgyként választható a német, a francia vagy az orosz. A csoportokat a tanulók tudásszintje szerint alakítjuk ki évfolyam szinten összevonva. A nyelvtanulás fejlesztése érdekében diákcsera kapcsolatokat építettünk ki, nyári táborokat, utazásokat, angliai tanulmányutakat szervezünk, korszerű multimédiával bővített nyelvi laborral szereltük fel iskolánkat. A francia nyelv gyakorlása céljából a svájci határ mellett lévő francia Pontarlier városka gimnáziumával építettünk ki kapcsolatot. Ide 2 évente 30–40 diákunk jut el, és fogadja vissza a partnereit. Az angol nyelvtudásukat egyrészt a chicagói Walter Payton Prep Schoolal létrejött friss cserekapcsolatban fejleszthetik tanulóink. Felejthetetlen, életre szóló élmény az, ha valaki 2 hétig sétálgathat a híres felhőkarcolók alatt, a Föld távoli pontjain barátságokat kötve.

Bolyai-hagyományok iskolánkban

„Az élet gazdagabb lesz, ünnepibb és emberibb, ha megtöltöd a hétköznapiak néhány percét a rendkívüli-vel, az emberivel, a jóindulatúval és az udvariassal; tehát az ünneppel.” (Márai Sándor)

Az iskola első éveitől kezdve kialakultak hagyományos ünnepeink, illetve diákrendezvényeink: a gólyák avatása, jelvényátadás, szalagavató, farsangi bál, diáknap, Bolyai Est, Szülők-nevelők bálja, karácsonyi köszöntés, a Bolyai Napok rendezvénysorozata, ballagás és a helyismereti tábor.

Az ünnepeknek van egy liturgikus rendje, amely évről évre ismétlődik. Erről tudják a résztvevők, hogy a Bolyaiban vannak, nem Salgótarján bármelyik középiskolájában. Ez a liturgia teszi olyan egyénivé, össze nem téveszthetővé ünnepeinket. Ebben három zenei motívum játszik főszerepet, amely csaknem minden fontos ünnepségünkön elhangzik.

Az iskolaszignált 1972-ben Rozgonyi István tanár úr ajánlotta. A kitűzött cél: legyen magyar, fejezzen ki boldog érzést. A választás A kékszakállú herceg vára című Bartók-opera részleté-

re esett. Az ötödik ajtónál új, ismeretlen világ tárul Judit szeme elé. Itt hangzik fel a Kékszakállútól:

*„Lásd, ez az én birodalmam,
Messze érő szép könyöklőm,
Ugye, hogy szép, nagy, nagy ország?”*

A második egy sziporkázóan szép, méltóságot kifejező zene: Händel Tűzijáték című művének nyitánya. Amikor az első sők avatóján és a szalagavatón az ünnepeltek levonulnak, felhangzik Dvořák IX. (Új világ) szimfóniájának IV. téttele. Ünnepestélyes, gyönyörű muzsika.

Iskolánk tudományos diákköre, a Bolyai Kör az intézmény történetével csaknem egyidős. Az érdeklődő, valamely tudományterületen a kötelezőn túl teljesítő diákok számára kínál lehetőséget, hogy tanulmányaik, kutatásaik eredményét bemutassák. Jó gyakorlat ez minden szereplő számára, hogy megtanulják, miként kell összeállítani egy kiselőadást, hogyan lehet az ismereteket mások számára is élvezetes, érthető módon előadni; hogy szokják a közönség előtti szereplést.

Bolyai Tudományos Diákkör néven 1968-ban alapította Bácskay János tanár úr. 1978-ig a természettudományok iránt érdeklődő tehetséges tanulók számára adott lehetőséget. 1975 – 78 között nem működött. 1978-ban Bolyai Kör néven szervezték újjá, ekkortól kaptak helyet a társadalomtudományi előadások is. A hagyományörzés mellett a mai napig a folyamatos megújulás jellemzi tudományos diákkörünket. A célkitűzések és a vállalt feladatok tovább bővültek azzal, hogy a tanév első foglalkozásaiban bemutatkozhatnak a kezdő évfolyamok tanulói is. Ennek kettős jelentősége van: egyrészt az újonnan érkezettek itt ismerkednek meg a Kör munkájával, másrészt a kiemelkedő érdeklődést mutató tanulókra már itt fel lehet figyelni. Újítás a Bolyai kör palettán, hogy újabban beszámolnak a külföldi utazások, cserekapcsolatok résztvevői is. A legjobb előadások jutalma, hogy bekerülhetnek a május eleji Bolyai Napok tudományos ülésszakának programjába.

Büszkeséggel tölt el bennünket, hogy iskolánkban nyitották meg az 1967–68-as tanévben Magyarország első iskolagalériáját, a Derkovits Gyula Iskolagalériát. Azóta e nemes kezdeményezés országossá vált. Naponta szembesülünk a műalkotásokkal, így elmondhatjuk, a múzeumokat, galériákat is fölülmúlja látogatottságában. Galériánkat Czinke Ferenc tanár úr alapította, aki felismerte a modern iskolaépület által kínált adottságokat. Az emeleti tetőtéri világítás természetes fénye és a viszonylag magas falú galéria megvilágító rendszere szerencsésen kiegészítik egymást, az aula tágas méretein csaknem végigfutó, egyenrangú helyzetben álló paravánok ritmikus felületei pedig kitűnő rálátást biztosítanak a kiállításokra. A néhány éve felújított korszerű világítástechnika még teljesebbé teszi a műélvezetet. Más galériák zsúfolt, távlatok nélküli jellegével szemben a Derkovits Gyula Iskolagaléria valóban kiváló bemutatóhelynek számít. Évente

kb. 4 – 7 kiállítást rendezünk, amelyek elsősorban Magyarország és Nógrád megye jelentős alkotóművészeit mutatják be, de időről időre helyt adunk rajzzal foglalkozó tanulóinknak vagy tematikus tárlatoknak is. Iskolánk hétköznapijaiban állandó feltöltődést, üdítő színfoltot jelent a 41 éve működő galéria. Amikor a

paravánok megtelnek fényképekkel, festményekkel vagy rajzokkal, a diákok és tanárok természetes érdeklődéssel fogadják azokat. Figyelnek, kérdeznek, gondolkodnak a látottakról.

A **Bolyai Est** tanítványaink kulturális fesztiválja, ahol azok mutatkoznak be szüleiknek és tanítványaiknak, akik valamilyen művészeti ágban tevékenykednek. Így a programban szerepelnek hangszeren tanuló tanítványaink, illetve azok, akik valamilyen zenekarban játszanak, fellépnek vers- és prózamondóink, valamint énekeseink. Gyönyörködhetünk néptáncosaink és társastáncosaink produkcióiban, megcsodálhatjuk amatőr filmkészítőink alkotásait. Az est jótékonyági célú: a szülők által befizetett adományokból segítjük szociálisan rászoruló tanítványainkat. A szülők választmányához évente kétszer pályázati úton folyamodhatnak anyagi támogatásért azok a tanulók, akik erre rászorulnak a tanulmányi eredményektől függetlenül.

A **Szülők-Nevelők Bálja** jó példa a tantestület és a szülők jó együttműködésére. A bál bevételét mindig valamilyen nemes cél megvalósítására fordítjuk (például új öltözőszekrények vásárlása, az idegen nyelv oktatásához szükséges eszközpark fejlesztése, sporteszközök vásárlása, sportlétesítményeink felújítása stb.).

A **Helyismereti tábor** a tanév utolsó két napjának rendezvénytársasága; fő célja szűkebb környezetünk megismerése játékos körülmények között, illetve az egészséges életmódra és a környezetvédő magatartásra való nevelés. Az első napon akadálytúrán adnak számot tudásukról a tanulók valamilyen előre kiadott témáról (például Salgótarján és környékének kultúrtörténeti és természeti értékei, az itt élő híres emberek tevékenysége, hagyományörzés térségünkben stb.). A második napon főzőverseny zajlik az osztályok között az iskola udvarán. Az ebédlőben pedig roskadoznak a megterített asztalok a szülők és nagyszülők által készített finomságok alatt (rétes, fánk, túrós lepény, gombóc, herőce, tócsni és egyéb helyi specialitások). A hangulatot tornabemutató vagy a hagyományörző csoport fellépése és a táncház fokozza.

Iskolai kitüntetéseink

Bolyai-emlékérem. A legrangosabb kitüntetésünk. 1991 óta ítéljük oda azon kollégáknak, akik hosszú éveken át kiemelkedő munkát végeztek az intézményünkben. Az Emlékérmet Cziránszky Mária készítette.

Bolyai-emlékplakett és díszokirat. 1974 óta évenként adományozzuk a kiemelkedő munkát végző kollégáknak. Az emlékplakett Czinke Zsuzsanna munkája.

Elhunyt kollégáink emlékét két módon őrizzük:

In memoriam Emlékfal: 1972 májusában avattuk fel névadónk tiszteletére

Kákonyi István szobrász geometriai jelentésű murális alkotását, a **Bolyai-falat**, majd a 20. évfordulón 1986-ban helyeztük el ott az In memoriam Emlékfalat. Itt azon tanártársaknak állítunk emléket, akik hosszabb időn át kiemelkedő segítői, fejlesztői vol-

tak iskolánk színvonalának, eredményeinek és hagyományainak. A **Bolyai Napok** nyitóünnepségén megkoszorúzzuk az emlékfalat, így adózunk értékes életüknek, emlékezünk kegyelettel rájuk. A kis rézlemezekből sajnos mára már elég sok van, egy név, egy arc, egy ember, aki egykor sokat jelentett, és mai sokat jelent számunkra.

Teremelnevezések. 2005-ben a 40 éves évfordulón 4 terem nevet kapott, olyan kiemelkedő munkát végzett elhunyt kollégánk nevét vette fel, akinek bolyais tevékenysége egykor nagyrészt ehhez a teremhez volt köthető.

Az iskola helye, szerepe Salgótarján társadalmi-kulturális életében

Városunk két gimnáziummal rendelkezik. Az „idősebb”, létrejöttében az 1930-as évekbe visszanyúló, több épületben, többféle néven létezett mai Madách Gimnázium és a „fiatalabb”, létrejöttétől kezdve ugyanabban az épületben létező, hagyományosan a tehetséggondozással foglalkozó Bolyai.

Az évek során gazdag kapcsolatrendszer építettünk ki a város iskoláival, versmondóinkon, színjátszóinkon, zenészeinken, néptáncosainkon keresztül rendszeresen részt veszünk a város kulturális életében. A középiskolákkal való kapcsolatunk az elmúlt 10 évben különösen sokat fejlődött. Fokozatosan javult a kapcsolat a vezetők, a munkaközösségek, az egyes szaktanárok és a tanulóifjúság szintjén egyaránt, amely valamennyi szintéren közös rendezvények, közösen szervezett programok formájában valósul meg (pl. munkaközösségek szakmai napjai; egymás versenyein, rendezvényein való részvétel, „áttanítás”, óraadás; városi diákönkormányzat).

Az általános iskolákkal tudatosan fejlesztettük jó kapcsolatunkat, hiszen a beiskolázásban közvetlen partnerek vagyunk. Számítunk, támaszkodunk egymás munkájára: nyílt hét a 6., 8. osztályosoknak, irodalmi, környezetvédelmi és angol nyelvű civilizációs vetélkedő 7–8. osztályosoknak, szaktárgyi szakkörök felső tagozatosoknak, többfordulós feladatmegoldó szaktárgyi versenyek, pályázatok 7–8. osztályosoknak (német, rajz, angol), tantervek közös kidolgozása, óralátogatások, bemutató órák szervezése, munkaközösségi szintű rendszeres kapcsolattartás.

Diákjaink közül sokan tanulnak a helyi Zeneiskolában, hangszeresként közreműködnek városi kulturális rendezvényeken, néhányan tagjai a Salgótarjáni Szimfonikus Zenekarnak. A

legjobb vers- és szövegmondóink, diákszínjátszóink részt vesznek a Pódium Stúdió, a Vertich Színpad, a Kiviszi Színjátszók és az Impro Színpad munkájában.

Kiemelten kezeljük az iskola belső, de mégis a városi közvéleménnyel kommunikáló kapcsolatrendszerét, melyek közül fontos szerepet tölt be a diákönkormányzattal és a szülők közösgével kialakított kapcsolatunk. Az elmúlt 10-15 évben talán erre a szorossá vált kapcsolatra lehetünk a legbüszkébbek. A Szülői Választmány tagjai és elnökei lelkes és odaadó munkát végeztek, végeznek az iskoláért. Ennek néhány eleme: bálók rendezése, a sötétítő függönyök cseréje, a tanulói öltözőszekrények kialakítása, a „Gabora Gála” (városi rendezésű országos öregfiúk teremlabdarúgó-torna) szervezése, a Bolyai Est létrejötte, a szülői pénzalap megteremtése a rászoruló tanulók támogatására, a pedagógusnap diákönkormányzattal közös szervezése, a nőnap köszöntések, az 1997 óta évente szerveződő nyílt hét a szü-

lőknek. Ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a szülők és diákok sajátjuknak érzik az iskolát, hiszen dokumentumaink megfogalmazásakor, programjaink szervezésekor kikérjük véleményüket, számítunk segítségükre, s így együtt tudunk örülni az iskola sikereinek és eredményeinek.

NYME
BOLYAI JÁNOS
GYAKORLÓ ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS GIMNÁZIUM

SZOMBATHELY

„Mintaiskola legyen kettős értelemben: egyrészt, mint állami intézmény a közoktatási teljesítményében legyen minőségi és kezdeményező a változásokban, másrészt a pedagógusképzésnek legyen gyakorlati műhelye!”

(Trefort Ágoston)

Az iskola fejlődésének három szakasza

1958–59 Szombathely. Új iskolát alapítottak a Vas megyei megyeszékhelyen. Példamutató módon, a **meginduló tanítóképzés gyakorlati képzését** nem egy már meglévő iskolában indították be, hanem – magas **szakmai kritériumok** alapján, a szakvezetői munkára alkalmas – **új tantestületet** válogattak a régió általános iskoláiból. **Új osztályok és új tantestület** jelentették a **Szombathelyi Tanítóképző Intézet Gyakorló Iskoláját**. Ez szép példája előrelátásnak és a **tudatos tervezésnek**. A **tanítóképzés** ugyanis csak egy évvel később az **1959-60-as tanévben indult**, így a képzés beindítására már egy felkészült gyakorló műhely várta a hallgatókat.

A tanítóképzést szolgáló – csak négy alsó tagozatos évfolyammal működő – intézmény az egykori „2. sz. Fiú Polgári” iskola épületét kapta meg. Az iskola **tornateremmel is** rendelke-

zett. A **testnevelést – az ének-zenéhez és a rajzhoz hasonlóan – szakos tanár** tanította. Így van ez azóta is. A szakvezetői munka személyi és tárgyi feltételeit a kor lehetőségeit meghaladóan biztosították.

1966-tól az anyaintézménnyel egybeépített **új épületben** folytatódott az alsó tagozattal működő iskola élete. A testnevelés-órák a „Tanítóképző” meglévő tornatermében és udvarán tartották meg.

1974-75-ben – a Tanítóképző Intézet önálló **Tanárképző Főiskolává válása** után – felső tagozatra is szükség lett a gyakorlati képzéshez. Ekkor **ismét vadonatúj épületbe** költözött az iskola, immáron Bolyai János nevével fémjelezve és felső tago-

zatos tanári karral kiegészítve. A **tanítói szak gyakorlati képzését** tovább folytatva, a **tanár szakos hallgatók is** itt ismerkedhettek a tanítás első lépéseivel. A szakmai munkához a **kettéválasztható tornaterem, a tanuszoda, a város legnagyobb sportudvara**, a zavartalan hospitálásokat segítő **tükrös megfigyelő termék** és a főiskolával közvetlen összeköttetést biztosító a tanórák közvetítését lehetővé tevő **tv-adó** a kor színvonalát messze meghaladó lehetőségeket biztosított.

A Bolyai az **1992-ben** meginduló **nyolcosztályos gimnáziumi tagozattal** – a Berzsényi Dániel Tanárképző Főiskola egyetemi terveivel és beinduló új szakjaival egybehangolva – **2000-re 12 évfolyamos általános iskolává és gimnáziummá** alakult át. Az **alulról építkezés** időt és lehetőséget adott a tantestület kibővítésére és egy személyiség-központú és minőségelvű középiskola kialakítá-

- 32 tanterem, 9 szaktanterem, 9 nyelvi terem
- 2 tornaterem, 1 uszoda,
- 31 000 kötetes könyvtár, 150 db számítógép

Könyvtár:

<http://kserver.bolyai.nyme.hu/konyvtar/?page=main>

„A '80-as évek végén, az országosan érzékelhető iskolafejlesztési tendenciákkal összhangban, Szombathelyen is igény mutatkozott a központosított, monolitikus tantervektől eltérő oktatási-nevelési programok kidolgozására, illetve alkalmazására. A rendszerváltás szerencsésen megerősítette e tendenciákat, és az alternatív programok mellett megjelentek az eltérő, vagy kísérleti tantervű iskolák tervezetei, illetve első gyakorlati évfolyamai (8 osztályos gimnázium, rogersi szellemű iskola, az Apáczai Alapítvány 12 osztályos iskolaszerkezete, püspöki iskola). Az új típusú iskolákkal együtt szerencsésen bővült, színesedett a fenntartók, alapítók palettája is; az önkormányzat és a tanárképző főiskola mellett egyházmegye, tanító szerzetesrendek, alapítványok hoztak létre iskolákat.

A tanárképző főiskola gyakorlóiskolája (Berzsényi Dániel Főiskola Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium) megfelelő előkészítő munka után – minisztériumi engedéllyel – 1992 szeptemberében beindította a 8 osztályos gimnázium első osztályát. A főiskola egyetemi terveivel összhangban a gyakorlóiskola vezetése – felismerve az egy felmenő osztályos gimnáziumi belterjesség

sára. A tartalmi fejlesztések és bővítések eredményeként 1992 és 2005 között **tetőtér-ráépítéssel, tantermekkel, nyelvi termekkel, számítógépes laborokkal, ebédlővel, könyvtárral, számítógépes hálózattal és új kettéválasztható tornateremmel** bővült a csaknem **1100 diákot, heti 300–350 hallgatót és közel 90 magasan kvalifikált tanárt** kiszolgáló épület.

A „Bolyai” a közoktatásban és a felsőoktatásban

A **gyakorlóiskolák a közoktatásban és a felsőoktatásban** elfoglalt helyzetüknél fogva **sajátos értékrendet** képviselnek. Ezt kell hitelesen, magas színvonalon, következetesen és tudatosan sugározniuk diákjaik és a tanárjelöltek felé.

veszélyeit – 4 osztályos gimnáziumi osztályok indítását is tervbe vette a teljes középfokú vertikum kialakításának meggyorsítására (de alapvetően átmeneti jelleggel, más gimnáziummal együttműködve). 2001 szeptemberében az 1992-ben elfogadott irányelvek alapján, tekintettel az iskola iránti nagy érdeklődésre és a BDF egyetemi szakjaira, beindult egy tanulócsoporthal – önállóan – a 4 osztályos gimnáziumi képzés is. Másrészt párhuzamos nyolcosztályos gimnáziumi osztályok indításán is munkálkodott. Így 1993-ban kettő újabb osztály indult, s az azóta folyamatosan induló évenkénti két osztállyal a megye legnagyobb létszámú nyolcosztályos gimnáziumi tagozata lett.

A nyolcosztályos gimnázium működtetése, az iskola hagyományai, valamint a közoktatás átalakulásának tendenciái szükségessé tették, hogy a nyolcosztályos koncepciót újragondolva 1993-tól – minisztériumi engedéllyel – 12 osztályos keretben működjön; 6 éves kortól felmenő rendszerben.”

(Részlet az iskola pedagógiai programjából)

<http://www.bolyai.nyme.hu/>

A szombathelyi gyakorlóiskola **közoktatási feladatait** minden korszakában kiemelten kezelte. Diákjainak sikerei mind tanulmányi, mind művészeti és sporteredményeikben magukért beszélnek.

Az iskola **közoktatási feladatainak értéko-orientáltsága** jó alapot jelentett a mindenkori **tanító- és tanárjelöltek gyakorlati képzésében** is. Az elmúlt másfél évtized forrongó, néha hektikus, átalakuló köz- és felsőoktatásának viharaiiban a „Bolyai” innovatív, „rendszerelváltó iskolai” szemlélete jellemezte a hallgatói gyakorlatok területét.

Intézményünk 12 évfolyama, 32 tanulócsoportja, kiváló szakembergárdája **méltó szakmai bázist** jelentett és jelent a **korszerű pedagógusképzésnek**.

Iskolák közötti sorrend

Tanév	Felvételi arányok szerint	Diáksport	
		Középisk.	Ált.isk.
2002–03	32.	147/326	58/511
2003–04	12.	77/287	25/439
2004–05	3.	93/344	40/505
2005–06	6.	37/295	151/487
2006–07	7.	54/295	10/470
2007–08		20/258	13/410

A szombathelyi pedagógusképzés minden tanító- és tanár szakos hallgatója a „Gyakorlóban” kapta a szakma gyakorlati alapjait. Szakvezetőink, vezető tanáraink az elmúlt 50 évben közel 2600 tanítót és 10.000 tanárt. indítottak útra.

A Bolyai név szimbolikája az iskola mindennapjaiban

Az **1975-ben** is élő szokás – miszerint az iskolák az utcájukról lettek **elnevezve** – a szombathelyi gyakorlóiskolának nagyszerű nevet juttatott, az új világot teremtő **Bolyai**

Jánosét. Az összetett személyiségű tudósról köztudott, hogy ki-magasló matematikai adottságai mellett nagyszerű hegedűs és kiváló vívó is volt.

*Halhatatlan zene álma:
nem a húrok,
az ellenpontok,
a kvint s az oktáv axiomatikája.
(Bolyai János nyomán)*

Az NyME Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium **névadójához méltó szellemiségre** törekszik; pedagógiai programjának alapja a **minőségelv és a személyiség-központúság**. A minőségelv szemléletes bizonyítékai: az iskola különböző ranglistákon elfoglalt helye és a tanulmányi versenyek eredményei.

A személyiség kitárulkozásának és fejlesztésének legjobb terepe a sport, a művészet és a szabadidős vagy tanórán kívüli tevékenységek.

Az iskola testnevelési munkaközösségének pedagógiai programban rögzített feladata a fakultatív táborok szervezése. A hatodik évfolyam **sítá-**

bora, a kilencedik évfolyam **kerékpár- vízitúrája** és a tizenegyedik évfolyam **turisztikai tábora** adja a gerincét az **életmód- és személyiségformáló** alkalmaknak. Ezek a **táborok** nemcsak az adott sportágakról szólnak, hanem bővítik a szabadidő **egészségtudatos** eltöltésének lehetőségeit. Ezenkívül a **környezettudatosság** meggyőző alkalmai is egyben.

Az **érzelmi intelligencia** fejlesztésének tudatosan megteremtett terei az iskola táborai, kórusai, az Orff-együttes és a Bolyai Galéria. Hasonló célokat szolgálnak bővülő külső kapcsolataink: a felvidéki, erdélyi, ausztriai testvériskolák, a Bolyai-iskolák találkozói, az Alpok-Adria rendezvényei és az európai kontaktusok. Ezekben természetesen vannak jelen a személyiség gazdagítását szolgáló **nevelési helyzetek**.

„Janus-pont” – a múlt, a visszatekintés felkészít a jövőre

A felsőoktatás, azon belül a pedagógusképzés átalakítása a Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium életében is mérföldkövet jelent. A **2008-ban** létrejött új **Nyugat-magyarországi Egyetem** immáron a harmadik **fenntartó** az iskola történetében. A „Bolyai,” az egyetemi kihívásra – az iskola 12 év-folyamosra bővítésével – 1992 óta tudatosan készült.

A Nyugat-magyarországi Egyetem Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium céljának, értékrendjének összefoglalása

„Az iskolában folyó nevelés, oktatás célja az iskola arculatából, ’közoktatási filozófiájából’ adódóan a tanulók körében:

- a széleskörű műveltség

életkorhoz igazodó folyamatos kialakítása, a felsőfokú tanulmányokra való előkészítés, (amelyhez olyan értékek kapcsolódnak, mint a szorgalom, a tudás, a teljesítmény tisztelete, a po-

Ezért mondom én: gazdagok azok, akiknek kérdéseik vannak, s a legszegényebbnél szegényebbek, kiknek csak válaszaik.

(Bolyai János nyomán)

zítív, az erkölcsi szabályokkal összeegyeztethető versenyszellem elfogadása és gyakorlása, az önálló tanulás fokozatos kialakítása, a munkához való pozitív viszony),

- a harmonikus, a társas kapcsolatok értékeit tiszteletben tartó személyiség alakítása, amelyhez kapcsolódóan az élet tisztelete, az egészséges életvitel, az önismeret, a természeti környezet megbecsülése, a mások iránti tisztelet, a szeretet, a tolerancia, az együttműködés, az iskolai és más értékadó közösségek szabályainak tudatos betartása, a hazaszeretet a meghatározóak.

A két alapvető cél és az értékrendszer szintézise a személyiségközpontú, szeretetelvű nevelőmunka és a színvonalas oktatás egységében a pedagógusok és diákok együttműködésében valósulhat meg.

OKTV	Angol	Göde Zsófia	Felkészítő tanár	Zoltán Attila	2.
OKTV	Biológia	Jakus Ivett		Baranyai József	1.
OKTV	Német	Drácz Lajos		Góczánné Molnár Éva	1.
OKTV	Olasz	Göde Zsófia		Piri Adrienn	3.
OKTV	Történelem	Nádor Alexandra		dr. Vigh Kálmán	3.
OKTV		Drácz Lajos		Kukor Ferenc	2.
OTDK		Révész Tamás		dr. Vigh Kálmán	1.

Ez a személyiségközpontúság – a minőségi iskolában nélkülözhetetlen teljesítményelvvel együtt – olyan légkört, szellemiséget feltételez; amelyben a felsorolt értékek mindegyike tiszteletet élvez. Ez az iskolai élet szereplői számára alapvető norma. E szellemiség nem a személyiség-kibontakoztatás öntörvényűségét, korlátlan szabadságát jelenti, de nem is azt, hogy a nevelés az iskolai munka rendjének biztosítása csupán korlátok felállításából, betartatásából áll.

Sokkal inkább olyan irányultságot feltételez, amelyben az iskola értékeket mutat fel, és ezeket az értékeket képviselő pedagógusok és a legkiválóbb diákok személyes példája nyomán válik mindez meghatározó mintává, a gondolkodás és az életvitel részévé szinte minden tanítvány számára.

Kórusélet a Bolyaiban

Horváthné Hargitai Gitta tanárnő emlékező írása

Mire is emlékszem?

Gyermekként, szombathelyi iskolába kerülve rengeteg zenei rendezvényen, koncerten vehettem részt. Emlékszem, hogy a kórusbemutatókon mindig vártuk a gyakorlósokat, mert >> olyan jók<<!

Nagy tudású, szakavatott tanárok vezették az iskola kórusát sikerről sikerre. Békefi Antal, Bende Magdolna, Kelemen Tiborné, Némethné Békefi Zsuzsa – a szép éneklésen túl – a zene szeretetét is beleoltották kis tanítványaikba.

E sorok írója 1980-ban vette át a stafétabotot a nagy elődöktől. Egy év múlva követte Csákányné Ráplai Rita, aki azonnal szervezett egy kamarakórust. Dolgunk volt bőven.

Iskolai ünnepélyek, nyugdíjas találkozók, városi rendezvények, megyei Éneklő Ifjúság... Számomra mind a mai napig a legnagyobb élmény az a sok, feszültséggel, izgalommal teli tekintet, ami egy-egy szereplés előtt belém kapaszkodva néz rám. Aztán ezek a szemek megtelnek boldogsággal, meghatódottsággal, büszkeséggel a jól sikerült koncert után. Ezt a köteléket semmi nem tudja helyettesíteni. Mert a sikeres szereplések eredményeket is hoztak.

Ebből mire emlékszem?

Nagy volt a boldogság, amikor elhangzott iskolánk kórusainak neve: arany-minősítés! Az már a boldogság fokozása volt, hogy a gyermekkar szinte minden évben megkapta az >>Év Kórusa<< címet, meghívást rádiófelvételre, melyek adásba is kerültek.

Mi képviselhettük a város normál kórusait az évenként megrendezett zenei tagozatosok >>Három Város<< kórustalálkozóján Zalaegerszegen, majd Kaposvárott. Koncert Mariborban, Hartbergben.

Ez az értékközpontú személyiség-központú irányultság nehezebb és bonyolultabb, kifinomultabb pedagógiai kultúrát igényel, mint a nagyon sok tiltó szabályra épülő nevelés. De hatása sokkal mélyebb, hosszan tartó és reményeink szerint az egész életre szól.”

A mi Bolyaink!

Egy iskola összetett rendszer. Diákok, szülők, tanárok, fenntartó szimbiózisa alakítja, építi, rombolja. Egy gyakorló iskola olyan, mint egy gazdag korallsziget. A gyerekek mellett ifjú tanító és ta-

És persze a két országos kórustábor Zánkán. Hogy ez milyen élmény volt? Közös próbák, hatalmas koncert az országból itt táborozó 15 gyermekkel. Játék, fürdés, barátkozás...

A gyerekek ezt írták a naplóba: >> Ha egyszer te is eljutsz oda, akkor eljön a pillanat, amikor búcsút kell mondani a szépnek, a jónak, az örömeinek, a sok barátoknak, és a vidám perceknek. Fellépsz a buszra, még egyszer visszanezel, s hirtelen könny gördül a szemedbe. El akarod takarni, de ne szégyellj, mert mi is így voltunk veled.

Felnőtt a nyolcosztályos gimnázium gyermekkara, megszületett egy ifjúsági vegyeskar, majd a leánykar. Szíjjné Sisak Éva tanárnő vezetésével az Off együttes. Most ők járók az országot, világot.

Énekeltünk hatalmas sikerrel az egri bazilikában.

Vidámabb dolgokat is kitaláltunk. Így született díszlettel, jelmezzel, koreográfiával egy összeállítás a Macskák című musicalből.

Persze ennek is nagy sikere lett, Dániáig meg sem álltunk. Két koncertet adtunk Koldingban, egyet a Macskákkal, egyet Kolding város Szent Miklós templomában. A millennium alkalmával megyei megmérettetés után mi képviseltük megyénket Szolnokon, a Kultúrával a Nyugat Kapujában nemzeti fesztiválon.

És persze létrehoztunk új rendezvényeket.

Az év végi záróhangversenyek mellett a legnagyobb feladat a karácsonyvárás. Méltósággal, szeretettel teli hangversennyel megajándékozni az iskola diákjait, tanárait, szülőket, rokonokat, barátokat. Hatalmas és szép feladat ez minden decemberben, a csodulásig megtelt szombathelyi Székesegyházban.

Találtunk magunknak olyan szakmai fórumot is, ahol megmérnek, minősítenek minket. Kétévente a Keszthelyi Újkori Helikoni Ünnepeken gyűjjük az arany minősítéseket.

Az idei tanévben pedig tudásunkhoz méltó koncerttel emlékezünk az eltelt 50 évről. Szeretnék erről is nagyon szép emléket.

nárjelöltek, szaktanszékek oktatói, más iskolákban tanító, továbbképzésen résztvevő tanítók és tanárok, professzorok hada gazdagítja színes világát. De érzékeny rendszer is. A túl sok látogató, a sokféle elvárás, a zötykölődő társadalom sokat rombolhat ezen a csodálatos értékeket felvonultató iskolatípuson.

A szombathelyi Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium igyekszik vigyázni az egyensúlyra.

Diákjaink többsége 12, mások 8 esetleg 4 éven keresztül napjaik mintegy harmadát, ébrenlétük felét az iskolában töltik. Óriási felelősség ez a korallsziget minden szereplőjének.

Ezt a felelősségérzetet tükrözi a pedagógiai program is.

Még felsorolni is nehéz a személyiség-, a világlátás formálásának fel-emelő pillanatait – a tanórákon kívül is – lehetővé tevő alkalmakat, melyeket

Iskolaszervezet			
Évf.	Gimnázium	Általános iskola	
1.		a	b
2.		a	b
3.		a	b
4.		a	b
5.	a	b	c
6.	a	b	c
7.	a	b	c
8.	a	b	c
9.	a	b	c
10.	a	b	c
11.	a	b	c
12.	a	b	c

 Alsó tagozat
 Felső tagozat
 8 oszt. gimnázium
 4 oszt. gimnázium

Az iskolai célok megvalósítását szolgáló tanórán kívüli és tantárgyközi programok

Célja:

- A különböző tantárgyakban tanult ismeretek szintetizálása, a komplex műveltség középpontba állítása
- Ökológiai szemlélet kialakítása
- A tanítók, tanulók természetes együttműködésének elősegítése
- Az esélyegyenlőség segítése, az érdeklődés kibontakoztatásának elősegítése, a tehetséggondozás szolgálata
- Tantárgyakban megismert különböző technikák alkalmazása, tantárgyként nem tanított ismeretek, technikák megismerése
- Élményszerzés

a szombathelyi Bolyai Jánosról elnevezett korallsziget élménydús, színes világa biztosít.

Íme néhány ezek közül:

Bolyai Galéria, Bolyai-hangversenyek, sítáborok (Murau 6. évf., Semmering, 7–12. évf., Sladming 9–12. évf.), vízi- és kérekpártúrák (9. évf.), gyalogtúra (10. évf.) osztálykirándulások, specializációk napja, Bolyai-nap, diáknapi, Bolyai-bál, karácso-

A Bolyai Galéria 15 éve

1993 decemberében a gimnázium aulájába galéria költözött. Az intézmény vezetőivel együttgondolkodva létrehoztunk egy kiállítóhelyet, mely másfél évtizede komplex módon szolgálja a gimnáziumban folyó oktató-nevelő munkát. Arculatot adott az épület belső terének, s a kiállítások révén az iskola szellemiségének hatékony közvetítője lett. A nyitott kiállítótér alkalmas arra, hogy a tudatosan tált vizuális élmények, a hozzájuk társított művészeti és tudományos ismeretek megérintsék a Bolyai diákjait, a galéria és az iskola minden látogatóját.

A folyamatosan fejlesztett installációs rendszer, a világítástechnika, s két éve már egy plazma-tv is segíti a látványteremtést és a korszerű információszolgáltatást.

Az iskola pedagógiai programja a galéria céljaként tűzte ki a tanulók környezetükkel szembeni igényességének fejlesztését, a diákok, tanárok alkotó tevékenységének bemutatását,

a közös érdeklődésük egymásra találásának elősegítését, a vizuális kultúra, a társművészetek és a különböző tudományok népszerűsítését, valamint rangos fotó- és képzőművészek bemutatását.

15 év alatt 100-nál több kiállítást rendeztünk, melyekhez rendszerint megnyitó is kapcsolódott, s ezek nagy részét a tanárok és a média munkatársai megörökítették. Ezeken a rendezvényeken ismert művészek, írodalmárok, sportolók és közéleti személyiségek mondták el az aktuális témához kapcsolódó gondolataikat. Mindehhez a megfelelő atmoszférát a gimnázium zenészei, énekesei és versmondói biztosították.

A Galéria programjaiban hangsúlyos szerepe van a tanulói munkákat bemutató tárlatoknak, melyeket tematikailag és technikailag is a sokszínűség jellemezte. Diákjainknak rangot jelent képeikkel a paravánokra felferülni. A gyermekalkotások hiteles képet adnak az intézményben folyó rajzoktatásról. Módszertani bemutatóink szervesen kapcsolódtak a gyakorló iskolai szerepből fakadó feladatokhoz. A sikeres rendezvények ösztönzőként hatottak és hatnak tanárookra, diákokra egyaránt. Az alkotótáborokat bemutató tárlatok, a hangulatos utcagalériák is segítettek gimnáziumunk e színfoltjára – a Bolyai Galériára – irányítani a figyelmet. Az ünnepekhez és történelmi évfordulókhoz komplex módon kapcsolódó kiállítások sikeresen szolgálják a személyiség fejlesztését, az érzelmi nevelést.

Rangos irodalmi kiállításokon ismerkedhetnek a tárlatlátogatók a „vasi föld” neves íróival és költőivel. A jeles irodalmi évfordulók kapcsán folyóiratokra, irodalmi társaságokra és nemzetünk nagyjaira emlékezhetünk.

Az egészségnevelés jegyében rendeztünk drogrevenüciós programokat segítő tárlatot, népszerűsítettük a helyes táplálkozási szokásokat és az iskolában folyó vöröskeresztes munkát. Animációs filmjeinkkel az egészséges életmód fontosságára hívtuk fel a figyelmet.

Láttuk itt grazi testvériskolánk diákjainak rajzait, sikeres fotókiállítások varázsolták galériánkba a Felvidék tájait, műemlékeit és magyar vonatkozású történelmi emlékeit, japán alkotásokat.

A hagyományos technikákon és tematikákon túl a kiállítótérben megjelentek már olyan alkotások is (pl. graffitik, fénymobílok, animációs filmek), melyek az utca, a mai kor szellemiségét, a megújulást s egy új arculat megteremtését szolgálták. A galéria 15 éve szolgálja a kultúrát, a „Bolyai” diákjainak nevelését. Kitűzött céljait megvalósítva egy korszakváltás után adhatja át hagyományait és tapasztalatait az új rendezőknek, akik majd tovább írhatják a Bolyai Galéria történetét.

Biczó Antal tanár
a galéria vezetője

nyi ünnepvárás, könyvtári nap, ismerkedési tábor az új 5., 9. osztályoknak, iskolai ünnepélyek, évfordulók, tanévnnyitó, szalagavató, ballagás, hitoktatás, szakkörök.

Ekler Dezső
Ybli-díjas építész

Talán ez a sokszínű világ, talán a sokéves együtt töltött idő, talán a diák–tanár–szülő jó együttműködésének eredménye, hogy a Bolyaiban naponta találkozhatunk régi tanítványokkal, ők egymással. Erre vagyunk a legbüszkébbek, hogy időről időre hazajönnek.

Für Anikó
színész

Hegedüs Csaba
olimpiai bajnok

Dr. Korcsmár Péter
Ifjúsági
Bolyai-díjas

Király Gábor
válogatott
labdarugó

Hegedüs Ramon
Ifjúsági
Bolyai-díjas

BOLYAI
TEHETSÉGGONDOZÓ GIMNÁZIUM
ÉS KOLLÉGIUM

ZENTA

A Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium az első és egyetlen magyar tannyelvű tehetséggondozó, matematikai szakirányú gimnázium Vajdaság területén. 2003. április 22-én hozta létre Vajdaság Autonóm Tartomány Képviselőháza. Az intézmény 2003 decemberében a Természettudományi – Matematikai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium nevet vette fel; 2004-től Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium néven működik.

Jelenleg 120 diák jár a tehetséggondozóba: ebből 90 matematikai, 30 pedig képzőművészeti tagozaton folytatja tanulmányait. Az iskolában 30 tanár dolgozik, ebből 7 nevelőtanár.

Gimnáziumunk 2008 szeptemberétől négyéves képzőművészeti technikumot indított magyar nyelven. Iskolánk a négyéves képzés ideje alatt a képzőművészeti készségek megszerzése mellett az általános műveltségi ismeretek elsajátítására is gondot fordít. A szakközépiskolai diploma megfelelő tudást biztosít a képzőművészeti akadémiára való jelentkezéshez, és a kreativitást igénylő munkahelyeken való elhelyezkedéshez is kellő ismeret nyújt a diákoknak.

A magas óraszámmal tanult szaktantárgyak lehetőséget nyújtanak arra, hogy a tanulók jártasak legyenek a rajzolás, a festés, a grafika, a művészettörténet, a civilizációtörténet és egyéb, a szakmához szorosan kötődő területen. A matematikai gimnázium és a képzőművészeti technikum érettségi vizsgával fejeződik be.

Az iskolában 5 szaktanterem és 2 művészterem áll a tanulók rendelkezésére. A kollégiumhoz konyha és étkező, klubhelység, valamint tanári vendégszoba is tartozik. A tanítás-tanulás folyamatában diákjaink és tanáraink nagy hasznát veszik a 2004 májusától működő 3 informatikai kabinetnek is. Az iskola könyvtára több mint 6000 könyvvel várja a tanulni vágyókat.

Tantervi órabeosztás – Matematika

Tantárgyak	I. osztály	II. osztály	III. osztály	IV. osztály
Analízis és algebra	4	4	4	4
Geometria	4	4	–	–
Lineáris algebra és analitikus geometria	–	–	3	–
Valószínűség–számítás és matematikai statisztika	–	–	–	2
Numerikus matematika	–	–	–	2
Számítástechnika és informatika	3	3	2	2
Programozás és programnyelvek	–	–	2	2
Fizika	4	3	4	4
Csillagászat	–	–	–	1
Kémia	2+1	2+1	2	–
Biológia	–	–	3	3
Magyar nyelv és irodalom	4	3	3	4
Szerb nyelv	2	2	2	2
Idegen nyelv I.	2	2	2	2
Történelem	2	2	–	–
Földrajz	2	2	–	–
Szociológia	–	–	2	–
Pszichológia	–	2	–	–
Filozófia	–	–	–	2
Alkotmány és állampolgári jogok	–	–	1	–
Testnevelés	2	2	2	2

Választott tantárgyak

Tantárgyak	I. osztály	II. osztály	III. osztály	IV. osztály
Idegen nyelv II.	2	2	2	2
Latin nyelv	–	–	–	2
Képzőművészet	1	–	–	–
Zenekultúra	–	1	–	–
Természettudományok filozófiája	–	–	1	–
Matematikai filozófia	–	–	1	–
Programozás előrehaladott technikája	–	–	1	–
Polgári nevelés	1	1	1	1
Hitoktatás	1	1	1	1

Tantervi órabeosztás – Képzőművészet

Tantárgyak	I. osztály	II. osztály	III. osztály	IV. osztály
Művészettörténet	2	2		
Civilizáció történet		2		
Formaelmélet	2			
Pszichológia			2	
Rajz	4	6	6	8
Festészet		6	5	8
Grafika		2	2	3
Falfestési technikák		2	3	
A konzerválás alapttechnikái			2	2
Magyar nyelv és irodalom	3	3	3	3
Szerb nyelv	2	2	2	2
Idegen nyelv	2	2	2	2
Szociológia			2	
Filozófia				2
Történelem	2	2		
Zeneművészet	1			
Testnevelés	2	2	2	2
Matematika	3	3		
Informatika és számítástechnika	2			
Földrajz	2			
Fizika	2	2		
Kémia	2			
Biológia	2			
Alkotmány és állampolgári jogok				1

Minden tanulónak kötelező délutáni oktatásban is részt venni, azaz választaniuk kell egy fakultációt, egy emelt szintű órát, egy szakkört és egy sportfoglalkozást.

Fakultációnak nevezzük azt a tárgyat, amely az órarend speciális volta miatt nem fér bele a délelőtti oktatásba.

- I. osztály: 2. idegen nyelv vagy zene: heti 2, ill. 1 órában
- II. osztály: 2 idegen nyelv vagy rajz: heti 2, ill. 1 órában
- III. osztály: 2. idegen nyelv vagy természettudományok filozófiája vagy matematikai filozófia vagy programozás
- IV. osztály: 2. idegen nyelv vagy latin vagy a programozás korszerű technikái

Emelt szintű oktatás minden tárgyból létezhet igény szerint. Jelenleg fizika, matematika, kémia, helyesírás és szerb nyelvből folyik emelt szintű oktatás.

Szakkört mindenfajta témában lehet tartani, ha van rá jelentkező és tanerő. Iskolánkban a következő szakkörök működnek: színjátszó, újságíró, filmszakkör, irodalom, Web-design, Bonsai szakkör, szobrászat, ábrázoló geometria, kémia, gasztro-nómiai szakkör.

A heti két tornaóra mellett délután focizásra, aerobica, korcsolyázásra, röplabdázásra nyílik lehetőség.

Az iskolában folyik felzárkóztatás és érettségire való felkészítés is.

A szerbiai általános iskolákban 2 idegen nyelvet tanulnak a diákok, németet és angolt. Az iskolák maguk dönthetik el, hogy náluk melyik lesz az első idegen nyelv. A Bolyai Gimnáziumban az első idegen nyelv bekerül a délelőtti órarendbe heti két órással. A második a délutáni órarendben szerepel mint fakultáció. Minden nem szerb anyanyelvű diáknak kötelező a szerb nyelv mint környezetnyelv is.

Diákjaink rendszeresen részt vesznek matematikai, informatikai, fizikai, kémia versenyeken, valamint magyar nyelvből és irodalomból érnek el sikereket.

Íme néhány kiemelkedő teljesítmény:

- 2005. 02. 18–20. Tudományos Diákkörök V. országos konferenciája, Pécs: Helytörténet, tudománytörténet, életpálya, Döme Zsolt 1. díj
- 2005. 12. 15. Nemzetközi Tudományos Diákolimpia, Java: Homolya Miklós 2. hely
- 2006. 03. 18. Köztársasági matematikaverseny: Homolya Miklós 1. hely

- 2006. 04. 01. Gordiusz döntő: Homolya Miklós: különdíjas a határon túliak kategóriájában
- 2006. 04. 08–09. Köztársasági fizikaverseny: Homolya Miklós 1. hely
- 2006. 05. 30. Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny: Karácsonyi Éva 1. hely
- 2006. 06. 16–19. Vermes Miklós nemzetközi fizikaverseny: Mechanika, Homolya Miklós 1. hely
- KSZV Zsolnai Ákos és Horváth Benjamin filmjei I., illetve III. helyezés

Sikeres egyetemi felvételik 2006/2007

Név	Hova iratkozott	További sikeres felvételit tett	Öszt.díj/Költség
Borbás Imre	PMF-Újvidék; informatika		Állami
Botos Zsófia	PMF-Újvidék; matematika		Állami
Csabai Zsolt	SZTE-Szeged; biológia	PMF-Újvidék	Kanizsai Önkorm.
Csikós Dániel	VTS-Szabadka; villamosmérnök		Állami
Csizmadia Zsolt	BME-Budapest; matematika	Balassi B. Intézet; PMF-Újvidék	Miniszteri
Dósa Szilvia	PMF-Újvidék; matematika tanár		Állami
Döme Zsolt	BCE-Budapest; politológia	Balassi B. Intézet; PMF-Újvidék	Miniszteri
Gabrity Gábor	SZTE-Szeged, matematika	Balassi B. Intézet; PMF-Újvidék	Miniszteri
Gruik Zsuzsanna	ELTE-Budapest; szociális munka	Balassi B. Intézet	Miniszteri
Horváth Tamás	Balassi Bálint Intézet, Budapest; média és kommunikáció		Miniszteri
Jut Oliver	FTN-Újvidék; mechatronika		Állami
Karácsonyi Éva	SZTE-Szeged; környezettan	PMF-Újvidék	Önköltség
Kiss Attila	PMF-Újvidék; matematika		Állami
Kovács Zoltán	Orvostudományi Kar-Újvidék; általános orvos		Önköltség
Ostojin Olivér	Építőmérnöki Kar-Szabadka; építészet		Állami
Remete Gábor	SZTE-Szeged; kémia	Balassi B. Intézet; PMF-Újvidék	Miniszteri
Sóti Attila	PMF-Újvidék; matematika	Balassi B. Intézet	Állami

Név	Hova iratkozott	Öszt.díj/Költség
Szabolcski Szabolcs	PMF-Újvidék; pénzügyi matematika	Állami
Székács László	PMF-Újvidék; matematikai mérnök	Állami
Vidács Attila	PMF-Újvidék; fizikatanár	Állami
Bessenyei Lilla	BBEI-Budapest, Gyógyszerészet – 0. évf.	Állami
Cselyuszká Natália	FTN-Újvidék Építőipari Kar	Állami
Fontányi Andor	Magyarország	
Gombár Tamás	Magyarország	
Grujin Tamara	PMF-Újvidék Inf. techn. kar	Állami
Győrfi Anita	ELTE-TTK-Budapest Fizika	Miniszteri
Homolya Miklós	PPKE Inf. techn. kar-mémökinf.	Miniszteri
Juhász Andor	PMF-Újvidék, Pénzügyi matematika	Állami
Kamár Gergely	ELTE-TTK-Budapest, Fizika	
Nagy Norbert	Építészet-Szabadka, Konstrukció i mat.	Állami
Orosz Leona	PMF-Újvidék; Pénzügyi mat.	Állami
Seregély Emese	Építészet-Szabadka; Konstrukció i mat.	Állami
Vólfenter Tamás	PMF-Újvidék; Biokémia	Állami
Zsolnai Ákos	PPKE-BTK-Piliscsaba; Kommunikáció és média – 0. évf	Ösztöndíjas

Hagyományos iskolai rendezvények

Iskolánk minden évben különféle rendezvényekre várja a tanulókat és az itt dolgozókat. Íme azok a napok, amelyeket legjobban kedvelünk az egész évben, hisz ünnep övezi életünket.

Szeptember elseje: tanévnyitó. Gajda Attila ünnepi beszédet tart, majd a diákok műsora következik. Az elsős diákok bemutatkoznak. Az évnyitó végén az eszem-izom kap főszerepet. Az állófogadás után a nap koronája a kollégiumba való beköltözés. Folytatásként, de még mindig szeptemberben, a békákat gólyákká avatjuk, majd a gólyákat igazi bolyaisokká. Péntek délután és szombat délelőtt különböző vetélkedők, feladatok várnak a diákokra. Péntek este a tábortűznél megtörténik a tréfás avatás, majd a szombati program után a hazautazás.

Decemberben jön a szünet, ám előtte még itt az ünnep. Karácsonykor mindenki boldog, műsort rendeznek a diákok és a magyartanárok. A meghitt pillanatok után másnap hazautazás. Január nem egyedül jár, újra iskolás a diák. 27-én, Szent Száva ünnepén (ő volt az első szerb iskolaalapító) tanítási szünet van.

Márciusban a nagy negyedikeseké a világ. Megbélyegezven avagy szalagot viselve tanulhatnak tovább, jelezve az iskola végének közeledtét. Ilyenkor minden diák bulizik, természetesen csak az után, hogy a harmadik osztály bemutatja, mit is tud, és műsort ad a végzős osztály tiszteletére. A szalagavató emlékezetes rendezvény. Nagy a sírás-rívás; és következik a ballagás. Má-

jusban utoljára színre lépnek a végzősök. Emlékképek idéződnek. Este bankett: itt a vége, fuss el véle...

Szakmai és testvérkapcsolatok

A VMTE-KJF Zürichi Magyar Történelmi Egyesület és a Kodolányi János Főiskola 120 órás szakmai továbbképzése történelemtanárok és más érdeklődők részére.

2008-ban helyet adtunk a Debreceni Tudományegyetem Pedagógiai Pszichológiai Tanszékének. Ők a tehetséggondozással kapcsolatos 60 órás szakmai továbbképzést szerveztek. Ezen iskolánkban dolgozó és külsős pedagógusok vettek részt. A szakszerű és naprakész tudást dr. Balogh László, dr. Mező Ferenc, Túrmezeyné dr. Heller Erika adták át. A résztvevők vizsgát tettek, és tanúsítványt kaptak.

Szintén a Debreceni Tudományegyetemmel való együttműködés keretében a Debreceni Egyetem 2 éves „Tehetség és fejlesztése” szakvizsga programjában 2 tanárunk vesz részt a 2008/2009-es tanévtől.

„T-DAY Legjobb a legjobb helyen, Konferencia a szakszerű tehetséggondozásért” címmel nemzetközi tehetséggondozó konferenciát szerveztünk 2008 áprilisában, melyet jelenlétével megtisztelt többek között prof. Franz J. Mönks, az ECHA elnöke is.

Testvériskolák

Iskolánk egy hazai, 9 anyaországi, valamint 1–1 erdélyi és kárpátaljai iskolával áll kapcsolatban: Kosztolányi Dezső Nyelvi Gimnázium, Szabadka; Kiskunhalasi Református Kollégium Szilády Áron Gimnáziuma; Bolyai János Fővárosi Gyakorló Műszaki Szakközépiskola és Gimnázium, Budapest; Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium, Sárospatak; Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely, Románia; Bolyai János Gimnázium, Kecskemét; Bolyai János Gimnázium, Salgótarján; Bolyai János Általános Iskola és Közgazdasági Szakközépiskola, Mosonmagyaróvár; Bolyai János Gimnázium, Szombathely; Bolyai

János Középiskola, Aknaszlatina, Ukrajna; Bolyai János Gimnázium és Kereskedelmi Szakközépiskola, Ócsa; Katona József Gimnázium és Számítástechnikai Szakközépiskola, Kecskemét. Rendszeresen részt veszünk a Bolyai Iskolák találkozóján.

Rendszeresen szervezünk hazai és külföldi kirándulásokat, látogatásokat. Több alkalommal eljutottunk az újvidéki színház előadásaira. Jártunk Kiskunhalason, Szegeden, Ópusztaszeren, Sátoraljaújhelyen, a Fruska Gorán, Görögországban és a zlatibori sítáborban. Ezúton köszönjük meg a kiskunhalasi Szilády Áron Gimnázium és a sárospataki Árpád Vezér Gimnázium és Kollégium segítségét.

A Te Bolyaid! Mit jelent számodra a Bolyai név? Mire vagy a legbüszkébb?

Nekem a Bolyairól egy nagy család jut eszembe, amelynek én is tagja vagyok, és szerencsésnek érzem magam, hogy közöttük lehetek. Legbüszkébb a tanárookra, a személyzetre és a tanulókra-barátokra vagyok, és tudom, ha valami problémám akad, rájuk mindig számíthatok, nem hagynak cserben. (Dóka Ádám 2. osztály)

Nekem összetartást, csapatot, baráti kört jelent. Legbúszkébb a barátaimra vagyok, hogy velük lehetek, és itt lehetek. (Kopasz Tamás 2. osztály)

Nem egyszerű iskola. A legjobb az egészben, hogy nagyon sok jó, felkészült tanárunk van, és a tananyagot is magas szinten sajáthatjuk el. (Horváth Zoltán 2. osztály)

Bolyairól nekem a matematika jut eszembe. Azért is, mert ez egy matematikai gimnázium. Ismert és elismert iskola. (Gulyás O. Lénárd 3. osztály)

Hogy mit jelent? Azt, hogy iskolába járok, na jó, erős oktatást biztosít, s ezáltal én is többet tanulhatok meg, mint másik iskolában. (Majláth Dániel 3. osztály)

Tartozom valahová. És törődnek velünk. (Hunyadi Hajnalka 3. osztály)

Arra vagyok a legbúszkébb, hogy bejutottam ide. Többet nyújt, mint más iskola. Vannak olyan dolgok, amiket megismerhetek, olyasmikre van lehetőségem, amiket máshol nem tudnék megtenni. Például kirándulunk, utazgatunk, korcsolyázunk. (Nagy Izabella 3. osztály)

Ez nagyon jó iskola, és nem bántam meg, hogy ide jöttem. A Bolyai név mindig az iskolát jelenti nekem. (Molnár Krisztina 1. osztály, matematika)

Fél éve vagyok ebben az iskolában, de gyakorlatilag a második otthonommá vált. Nagyon sokat jelent nekem, mert nem tudom, mihez kezdtem volna, ha nem jutok be. Jó emberek vannak itt, mindenkit szólíthatok a nevén, mert mindenkit ismerek, hisz nem vagyunk olyan sokan. Büszke vagyok a tanári karra és a kollégiumra. (Velez Ottó 1. osztály, matematika)

A Bolyai név nekem azt jelenti, hogy iskolába járok. Ez így jól is van, és magamra vagyok a legbúszkébb, hogy be tudtam jutni. (Mátéffy Orsolya 1. osztály, matematika)

Ez több mint egy iskola. Itt kiemelten tudnak foglalkozni a diákokkal. Büszke vagyok tanáraimra, és arra, hogy bejutottam. A tanáraim a legjobbak, mind elismert szaktekinéltek, és sokat tanulhatok tőlük. (Sárkány Ákos 2. osztály)

Családias iskolát, jó környezetet jelent számomra. Büszke vagyok, hogy ide járok, és az iskola eddigi eredményeire is. (Vajda Emese 1. osztály, képzőművészet)

A legbüszkébb arra vagyok, hogy bejutottam. Az iskolán belül a tehetséggondozás a cél, tehát a normál szintnél magasabb matematikai érdeklődéssel és tudással rendelkező gyerekek tudásának a fejlesztése. Ezenkívül rengeteg lehetőség adatik meg, hisz az egyetemre való felvételikor ezt figyelembe veszik. (Kiss Eleonóra 1. osztály, képzőművészet)

A társaság nagyon jó. Legbüszkébb egy lányra vagyok, és hogy az iskola ilyenné formált, amilyen most vagyok. Olyan dolgokat élhet át itt az ember, amik jellemformálóak, és abban is segítenek, hogy megtaláld azt az utat, ami neked jó. (Balog Dániel 4. osztály)

Annak az intézménynek a neve jut eszembe, amely négy éven keresztül számtalan lehetőséget biztosított nekem. És ezért nagyon hálás vagyok. (Barna Emese 4. osztály)

Lehetőségünk van olyan dolgokkal foglalkozni, amelyeket más iskolák nem tudnak biztosítani. (Kovács Ildikó 4. osztály)

A társaságot, a diákokat ebben az iskolában sokkal jobban összetartják, így a kapcsolat a diákok között sokkal szorosabb. Gondolom, hogy a kollégium miatt. És persze a Bolyai fivérek jutnak eszembe a Bolyai névről, mert már sokat hallottam róluk előadásokon. (Péter Anita 4. osztály)

*

Felmerült annak a lehetősége a Magyar Nemzeti Tanácsban, hogy több tehetséggondozó gimnázium nyílhat. Három helyszín merült fel, mégpedig Óbecse, Szabadka és Zenta. Nyilvánvaló volt, hogy olyan közösségeket kell találni, ahol egy ilyen gimnáziumnak lehetősége van működni, ahol erős önkormányzati háttér van, ahol olyan intézményrendszer működik, amely az itt tanuló diákoknak lehetőséget ad a továbbképzésre, ahol könyvtár, múzeum, művelődési ház, mozi és minden más a kulturális és szórakozási igényt ki tudnak elégíteni. Fontos, hogy a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium Zentán jött létre. A helyi és környékbeli diákok mellett az egész Vajdaságból

fogad tehetséges, rátermett diákokat. Olyan tanulókat is összegyűjt ez az iskola, akiknek esetleg hátrányos helyzetükből adódóan nincs lehetőségük továbbtanulni, vagy esetleg azért, mert a szülővárosuk környékén nincsenek olyan magyar középiskolák, ahol tovább tanulhatnának. Ez az iskola ezért kollégiummal együtt kezdett működni. Az ott lakók huszonnégyszeres foglalkozáson vehetnek részt, tehát állandó mozgásban, tanulási folyamatban, befogadói helyzetben vannak.

A Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium matematikai, hogy pontosabban fogalmazzak, természettudományi beállítottságú iskola, és most bővült egy képzőművészeti szakkal is, így az alkotóművészi tehetség kimutatására is nyílik mód. Sokkal fontosabb, hogy ezek a diákok olyan magyar szellemi környezetben nőjenek fel, s tanuljanak, amely az anyanyelvet erősíti, fejlesztheti. Az iskolának alapfeladata, hogy a szerb nyelvet a legtökéletesebben sajátítsák el, és hogy minél több idegen nyelvet is megtanuljanak a fiatalok. A tehetséggondozás arról is szólna, hogy azok a diákok, akik ide járnak, ha befejezik ezt az iskolát, nyilvánvalóan kapnak egy olyan XXI. századi, modern eszközrendszerrel létrehozott iskolai képzést, hogy alkalmasak

lesznek helytállni az egyetemi tanulmányaik alatt. Persze minden közösség abban reménykedik, hogy az óvott, védett gyerekek hazajönnék tanulmányaik befejezése után. Ez lenne a legnagyobb segítség, hogy az egyetemet végzett fiatalok, a világ bármely pontján is tanultak, hazatérjenek, és ennek a közösségnek a gazdagítását, jövőjét alapoznák meg

Úgy látom, hogy ez az iskola igyekszik nagyon sok mindenbe bekapcsolódni, részt venni. Ami a legfontosabb, hogy intézményen belül, mindig a legkiválóbb szakemberek készítsék fel a diákokat. Például, ha színjátszó szakkört vagy filmműhelyt működtetnek, akkor a környék legjobb hozzáértői tanítsák a fiatalokat. A jelenlét akkor igazi a közösségi életben, ha moziba, színházba, író-olvasó találkozókra mehetnek a diákok, és erre nem kötelezik őket, hanem ez az igény magától kialakul a gyerekekben, és itt már szokásról van szó. Az iskolának ezt kell moderálnia. A vetélkedőkön, versenyeken is megjelenik a Bolyai név, a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából meghirdetett pályázaton is láthattuk, milyen sikerrel versenyeznek az iskola diákjai. Ez természetesen akkor hatásos, ha mindig több helyen ott láthatjuk őket és tanáraikat is.

